

Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων
ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων

Gender **E**quality **A**wareness **R**aising

Τεύχος IV

**Βιβλίο Δραστηριοτήτων
για Μαθητές και Μαθήτριες**

Gender Equality Awareness Raising

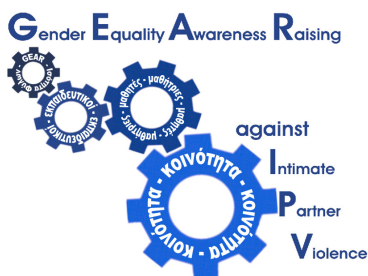
Τεύχος IV

Βιβλίο Δραστηριοτήτων
για Μαθητές και Μαθήτριες

Προτεινόμενη Αναφορά

Τσιριγώτη, Α., Πετρουλάκη, Κ., & Ντιναπόγιας, Α. (2011). *Ελληνική Έκδοση GEAR against IPV. Τεύχος IV: Βιβλίο Δραστηριοτήτων για Μαθητές και Μαθήτριες*. Αθήνα: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας.

Copyright © 2011. Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας
Ζαχαρίτσα 12, 11742, Αθήνα

E-mail: info@antiviolence-net.eu

Ιστοσελίδα Προγράμματος: www.gear-ipv.eu

Ιστοσελίδα ΕΔΚΒ: www.antiviolence-net.eu

Σχεδιασμός: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας
ISBN: 978-960-9569-00-2

Το πρόγραμμα "Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων" (**Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence - GEAR against IPV**) (JLS/2008/DAP3/ AG/1258) πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (80%) και τους συμμετέχοντες φορείς-εταίρους (20%).

**Συντονιστικός Φορέας του Προγράμματος
Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας (Ε.Δ.κ.Β.) - Ελλάδα**

*Κική Πετρουλάκη, Υπεύθυνη Προγράμματος
Αντωνία Τσιριγώτη, Συντονίστρια Προγράμματος
Αθανάσιος Ντιναπόγιας, Ερευνητής
Susan Morucci, Συνεργάτιδα Προγράμματος
Βάσω Παπασωτηρίου, Διαχειρίστρια Προγράμματος*

Φορείς - Εταίροι

SPI Forschung gGmbH - Γερμανία

*Elfriede Steffan, Συντονίστρια Προγράμματος σε Εθνικό επίπεδο
Christiane Firnges, Επιστημονική Συνεργάτιδα*

**Austrian Women's Shelter Network, AÖF/
Information Centre Against Violence - Αυστρία**

*Maria Rösslhuber, Συντονίστρια Προγράμματος σε Εθνικό επίπεδο
Christina Perka και Irene Muller, Συνεργάτιδες Προγράμματος*

Πανελλήνιος Σύλλογος Εκπαιδευτικών Αγωγής Υγείας - Ελλάδα

*Πασχαλίνα Κόζυβα, Συντονίστρια Προγράμματος σε τοπικό επίπεδο
Αθηνά Τζιούμα, Διαχειρίστρια Προγράμματος*

Συνεργαζόμενος Φορέας

Center for Education, Counseling and Research - Κροατία

*Sanja Cesar, Συντονίστρια Προγράμματος σε Εθνικό επίπεδο
Natasa Bijelic και Vedrana Kobas, Συνεργάτιδες Προγράμματος*

Εξωτερική Αξιολόγηση Προγράμματος : Prof. Carol Hagemann-White.

Η παρούσα έκδοση συγχρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα περιεχόμενα αυτής της έκδοσης αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εκληφθεί ότι απηχούν απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πίνακας Περιεχομένων

ΒΙΒΛΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ

Ευχαριστίες	iii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
Η Ελληνική Έκδοση του Υλικού "GEAR against IPV"	4
Το Τεύχος IV και πώς να το χρησιμοποιήσετε	5
ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	7
Ενότητα 2	
Μέρος 1	
Δραστηριότητα 2.1.1: Πώς Είναι να Είσαι Κορίτσι... Πώς Είναι να Είσαι Αγόρι... [Φύλλο Εργασίας 1A (Για Αγόρια)] [Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)]	8
Δραστηριότητα 2.1.2: Κοινωνικοί Ρόλοι των Φύλων [Φύλλο Εργασίας 2]	13
Δραστηριότητα 2.1.3: Τι μου Αρέσει - Τι Δεν μου Αρέσει [Φύλλο Εργασίας 3A (Για Αγόρια)] [Φύλλο Εργασίας 3B (Για Κορίτσια)]	16
Δραστηριότητα 2.1.6: Βιολογικό και Κοινωνικό Φύλο [Φύλλο Εργασίας 4]	19
Δραστηριότητα 2.1.7: Συμφωνώ-Διαφωνώ [Πίνακας Αποτελεσμάτων (για τον/την Εκπαιδευτικό)]	21
Δραστηριότητα 2.1.8: Επαγγέλματα, Ρόλοι & Δραστηριότητες Ανδρών και Γυναικών [Φύλλο Εργασίας 5 (για μαθητές/-τριες)] [Φύλλο Εργασίας 5 (για τον/την εκπαιδευτικό)]	22
Δραστηριότητα 2.1.9: Στο τέλος λέει... [Φύλλο Εργασίας 6]	32
Δραστηριότητα 2.1.16: Παροιμίες και Αποφθέγματα [Φύλλο Εργασίας 7]	34
Δραστηριότητα 2.1.20: Απόδοση Κοινωνικού Ρόλου [Εικόνα]	50
Μέρος 2	
Δραστηριότητα 2.2.1: Τα Πλεονεκτήματα του να Είσαι Άνδρας [Φύλλο Εργασίας 8]	52
Δραστηριότητα 2.2.4: Το Συνεχές των Επώδυνων Συμπεριφορών για τα Κορίτσια και τα Αγόρια [Φύλλο Εργασίας 9]	54
Δραστηριότητα 2.2.5: Κυριαρχική Συμπεριφορά [Φύλλο Εργασίας 10]	84
Μέρος 3	
Δραστηριότητα 3.3: Υγιείς και Μη Υγιείς Σχέσεις - Αναγνωρίζοντας τις Προειδοποιητικές Ενδείξεις [Φύλλο Εργασίας 11]	86
Δραστηριότητα 3.5: Πραγματική Αντιμετώπιση ενός Προβλήματος [Φύλλο Εργασίας 12]	91
Δραστηριότητα 3.6: Γνωρίζοντας το Σώμα μας [Φύλλο Εργασίας 13]	94

Ενότητα 4

Μέρος 1

Δραστηριότητα 4.1.2: Άννα και Δημήτρης [Φύλλο Εργασίας 14]	96
Δραστηριότητα 4.1.3: Τι είναι η Έμφυλη Βία [Φύλλο Εργασίας 15] (για τον/την Εκπαιδευτικό) [Φύλλο Εργασίας 15] (για μαθητές/-τριες)	98
Δραστηριότητα 4.1.4: Περιπτώσεις Βίας [Φύλλο Εργασίας 16]	113
Δραστηριότητα 4.1.5: Ο Τροχός της Ισχύος και του Ελέγχου και Ο Τροχός της Ισότητας [Φύλλο Εργασίας 17]	117
Δραστηριότητα 4.1.7: Μύθος ή Πραγματικότητα; [Φύλλο Εργασίας 18]	126
Δραστηριότητα 4.1.8: Μύθοι Σχετικά με τη Βία [Φύλλο Εργασίας 19]	140

Μέρος 2

Δραστηριότητα 4.2.1: Τι Μπορούμε να Κάνουμε Εμείς για να Σταματήσει η Βία στις Σχέσεις; [Φύλλο Εργασίας 20]	142
Δραστηριότητα 4.2.2: Παίρνοντας Θέση [Φύλλο Εργασίας 21]	149

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ	153
Φυλλάδιο 1: Είναι η Σχέση σου Υγιής και Ισότιμη ή Όχι;	154
Φυλλάδιο 2: Τι θα Επέλεγες να Κάνεις;	156
Φυλλάδιο 3: Ενδείξεις μιας Βίαιης Σχέσης	161
Φυλλάδιο 4: Τι μπορείς να Κάνεις αν Κάποιος Φίλος σου Συμπεριφέρεται Βίαια σε μια Σχέση του	163
Φυλλάδιο 5: Πραγματικότητα και Δεδομένα για τη Βία	165
Φυλλάδιο 6: Ο Τροχός της Ισχύος και του Ελέγχου και ο Τροχός της Ισότητας	167
Φυλλάδιο 7: Πώς Μπορείς να Βοηθήσεις ένα/μια Φίλο/-η σου...	170
Φυλλάδιο 8: Υποστηρικτικές Υπηρεσίες για Άτομα που Κακοποιούνται στη Σχέση τους	173
Φυλλάδιο 9: Τεστ για τη Βία στις Σχέσεις	174
Φυλλάδιο 10: Τα Δικαιώματά μου στις Σχέσεις μου	177
Φυλλάδιο 11: Επεμβαίνοντας σε μια Κατάσταση Βίας	179
Φυλλάδιο 12: Πώς Μπορείς να Δεις αν σου Συμπεριφέρεται Καλά;	181
Φυλλάδιο 13: Υγιείς Σχέσεις	182
Φυλλάδιο 14: Πώς Μπορούμε να Επικοινωνούμε Καλύτερα;	185

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το πρόγραμμα “Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων” (GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/AG/1258) πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η εργασία, αποτέλεσμα της οποίας υπήρξε αυτό το έγγραφο, συγχρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται σε αυτό το εγχειρίδιο προέκυψαν από βιβλιογραφική ανασκόπηση δημοσιεύσεων και υλικών που έχουν δημιουργηθεί από πολλούς οργανισμούς και επαγγελματίες σε όλο τον κόσμο, και θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους/τις συγγραφείς και τους εκδοτικούς οίκους που μας παραχώρησαν την άδειά τους για χρήση, προσαρμογή και μετάφραση των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονταν στα αντίστοιχα υλικά τους.

Το Εγχειρίδιο αυτό αξιολογήθηκε σε εθελοντική βάση από ειδικούς επιστήμονες ανά τον κόσμο. Για το λόγο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερος τους/τις παρακάτω ειδικούς για τη σημαντική συνεισφορά τους ως προς τη βελτίωση όλων των Τευχών της πρότυπης έκδοσης του υλικού “GEAR against IPV”:

- ◆ **Maria de Bruyn**, Senior Policy Advisor, Ipas
- ◆ **Shanna Burns**, M.Ed., Research Associate, CAMH Centre for Prevention Science
- ◆ **Regine Derr**, German Youth Institute, Information Centre Child Abuse and Neglect
- ◆ **Amir Hodžić**, MSc, Croatian National Expert
- ◆ **Maja Mamula**, Croatian National Expert, Psychologist
- ◆ **Anna Markulin**, Teacher of Croatian culture and philosophy
- ◆ **Lori Michau**, Co-Director, Raising Voices
- ◆ **Artemis Pana**, Independent Consultant – Gender Based Violence
- ◆ **Ματίνα Παπαγιαννοπούλου**, Κοινωνιολόγος/Εγκληματολόγος, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, Υπουργείο Εσωτερικών
- ◆ **E. Lisa Price**, Ph.D., Associate Professor and Registered Psychologist
- ◆ **David A. Wolfe**, Ph.D., RBC Chair in Children's Mental Health (CAMH) and Professor of Psychiatry and Psychology (University of Toronto)

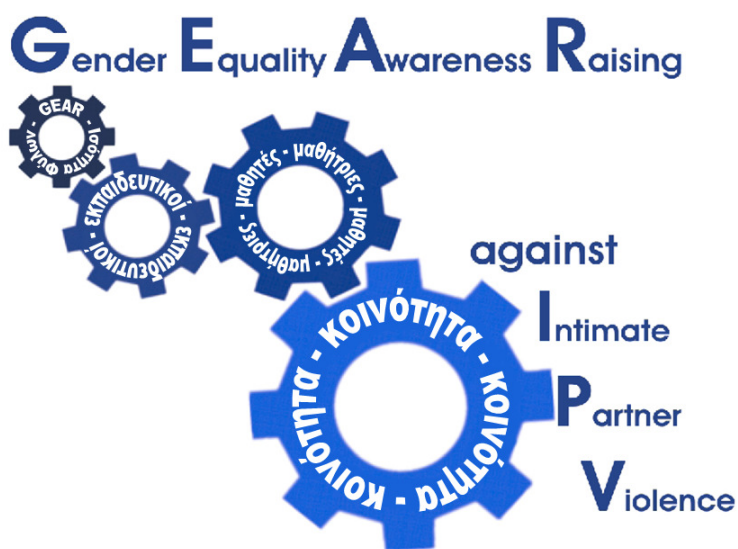

Τεύχος IV:

**Βιβλίο Δραστηριοτήτων
για Μαθητές και Μαθήτριες**

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα DAPHNE III με τίτλο "Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων" (GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/AG/1258) επιδιώκει να συμβάλει στην πρωτογενή πρόληψη της Βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων (ΒΕΣ) μέσω παρεμβάσεων στο σχολικό περιβάλλον οι οποίες στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση και την αποδόμηση των εδραιωμένων στερεοτύπων στους/στις μαθητές/-τριες και στους/στις εκπαιδευτικούς της Β' βάθμιας εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, έπειτα από ειδική εκπαίδευση που στοχεύει τόσο στην ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών όσο και στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους ώστε να εφαρμόσουν στην τάξη προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης της ΒΕΣ, οι εκπαιδευτικοί, μέσω των δραστηριοτήτων του "GEAR against IPV" καλούνται με τη σειρά τους να συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση των μαθητών/-τριών έναντι των επιζήμιων επιπτώσεων των στερεοτύπων του φύλου, όπως η ΒΕΣ και η βία στις σχέσεις. Η αποδόμηση των στερεοτύπων του φύλου των μαθητών/-τριών θα συμβάλει στην ανάπτυξη συμπεριφορών μηδενικής ανοχής έναντι της βίας σε σχετικά νεαρή ηλικία, έχοντας σαν απώτατο στόχο την ανάπτυξη υγιών και ισότιμων σχέσεων ανάμεσα στους νέους ανθρώπους.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα κληθούν, μέσω ενός κατάλληλου και ειδικά δημιουργημένου για την ηλικία τους υλικού ευαισθητοποίησης, να αξιολογήσουν και να αναθεωρήσουν τα «κληρονομημένα» στερεότυπα τους και να προσεγγίσουν τις διαφυλικές διαφορές όχι ως χαρακτηριστικά υπεροχής του ενός φύλου έναντι του άλλου, αλλά ως ατομικές διαφορές.

Γιατί είναι σημαντική η πρωτογενής πρόληψη της ΒΕΣ;

Από τη γέννηση του κάθε άτομο λαμβάνει συνεχώς από την οικογένεια του, το σχολείο και την κοινότητα στην οποία ζει μια πληθώρα ρητών και άρρητων μηνυμάτων, που καθορίζουν το «ορθό» πρότυπο θηλυκότητας και ανδρισμού. Αυτά τα μηνύματα ασκούν πίεση στα άτομα να συμμορφωθούν με μια πληθώρα ρόλων και προσδοκιών που απορρέουν από το κοινωνικά κατασκευασμένο φύλο τους. Και όσο εντονότερη πατριαρχική δομή έχει μια κοινωνία, τόσο περισσότερο υπογραμμίζονται οι διαφορετικές αξίες που καλούνται τα άτομα διαφορετικού φύλου να υιοθετήσουν. Υπό αυτές τις συνθήκες, αγόρια και κορίτσια, γυναίκες και άνδρες, "παγιδευμένοι/-ες" στη "φυλακή" των έμφυλων στερεοτύπων τους, πείθονται να αποδεχτούν και να εκπληρώσουν τους εκ διαμέτρου αντίθετους ρόλους που τους επιβάλλονται: το αγόρι/άνδρας οφείλει να είναι πάντα νικητής, να έχει τον έλεγχο και να είναι δυνατός, επιθετικός και ανταγωνιστικός, ενώ το κορίτσι/γυναίκα οφείλει να είναι ευαίσθητη και συναισθηματική, ανεκτική, παθητική και να δείχνει αυτοθυσία. Με πλήρως εδραιωμένες τέτοιου είδους αντιλήψεις, που καθιστούν το ένα φύλο κυρίαρχο πάνω στο άλλο, δεν είναι καθόλου τυχαία η εμφάνιση ΒΕΣ στις σχέσεις. Το παράδοξο είναι εμφανές: όλοι/όλες μας, συνειδητά ή ασυνείδητα, ενισχύουμε τα κοινωνικά στερεότυπα που οδηγούν στη βία και, την ίδια στιγμή, «παλεύουμε» να εξαλείψουμε τη βία από την κοινότητα, χωρίς καν να κατανοούμε τη σύνδεση μεταξύ των στερεοτύπων του φύλου και της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο η πρόληψη της ΒΕΣ πρέπει να ξεκινάει σε όσο το δυνατόν μικρότερη ηλικία και, ως εκ τούτου, το σύστημα όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων καθίσταται το ιδανικό πλαίσιο όπου μια τέτοια προσπάθεια μπορεί σταδιακά να χτιστεί, ξεκινώντας από το Νηπιαγωγείο και τερματίζοντας στο Πανεπιστήμιο ή μπορεί ακόμη και να συνεχίζεται μέσω της δια βίου μάθησης. Η προσέγγιση πρέπει φυσικά να διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία της ομάδας στόχου: στο νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του δημοτικού, η προσπάθεια για την πρόληψη της ΒΕΣ πρέπει να εσπάζεται περισσότερο στην ανάπτυξη μιας υγιούς προσωπικότητας, απελευθερωμένης από στερεοτυπικές αντιλήψεις του φύλου (όπου μια τέτοια προσωπικότητα, δεν θα χρησιμοποιούσε βία ως μέσο αυτοαξίας, ούτε θα αποδεχόταν να θυματοποιείται ή να ανέχεται τη βία στον κοινωνικό της περίγυρο) σε ένα μετέπειτα στάδιο, όταν οι μαθητές/-τριες είναι πιο ώριμοι/ες, θα μπορούσαν να «διδασχθούν» τρόπους άσκησης κοινωνικής πίεσης στην ομάδα συνομηλίκων τους ως ένα μέσο επίτευξης της επιθυμητής κοινωνικής αλλαγής προς τη μηδενική ανοχή της βίας.

Οι εκπαιδευτικοί επιλέχθηκαν γιατί μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή τέτοιου είδους δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης μέσα στις τάξεις, καθώς πρόκειται για εκείνη την ομάδα ενηλίκων που βρίσκεται πιο κοντά στα παιδιά, με την εξαίρεση των γονιών τους: ωστόσο, αν δεν είναι ειδικά εκπαιδευμένοι, οι περισσότεροι/-ες εκπαιδευτικοί είναι αναμενόμενο να έχουν την ίδια εσωτερικευμένη στερεοτυπική άποψη για τα δύο φύλα με το γενικό πληθυσμό, κάτι που αποτελεί πολύ σοβαρό φραγμό και τους εμποδίζει από το να επιτελέσουν τον καθοριστικό τους ρόλο. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το πρόγραμμα "GEAR against IPV" περιλαμβάνει επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η οποία, εκτός της ανάπτυξης των απαραίτητων δεξιοτήτων και ικανοτήτων, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αποδόμηση των στερεοτύπων φύλου των ίδιων των εκπαιδευτικών καθώς και στην προσπάθεια να πειστούν πράγματι για τη σπουδαιότητα της εφαρμογής του προγράμματος. Καθώς όλα σχεδόν τα παιδιά και οι έφηβοι/-ες πηγαίνουν σχολείο, είναι επιτακτική ανάγκη να υπάρχει προσφορά προγραμμάτων στα σχολεία που αφορούν την ισότητα των φύλων, ως μέσο πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας, της βίας στις σχέσεις και της ΒΕΣ, από εκπαιδευτικούς που είναι κατάλληλα ευαισθητοποιημένοι/-ες και εκπαιδευμένοι/-ες σε ζητήματα σχετικά με τα στερεότυπα του φύλου και πως αυτά σχετίζονται με τη βία.

Δυστυχώς, σε πολλές χώρες της ΕΕ –ανάμεσα τους και αυτές που συμμετέχουν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα¹ –τέτοιου είδους προσπάθειες δεν είναι ενσωματωμένες στο σχολικό πρόγραμμα· οι εκπαιδευτικοί δεν είναι ούτε εκπαιδευμένοι/-ες ούτε ευαισθητοποιημένοι/-ες, με αποτέλεσμα όχι μόνο να φέρουν οι ίδιοι/-ες στερεοτυπικές αντιλήψεις για τα δύο φύλα αλλά και με βάση αυτές να έχουν διακριτική συμπεριφορά απέναντι στους μαθητές και τις μαθήτριες ανάλογα με το φύλο τους. Πολλοί/-ές εκπαιδευτικοί συχνά δεν συνειδητοποιούν καν ότι έχουν συμπεριφορά που διακρίνει υπέρ του ενός φύλου και, έτσι, συχνά ενισχύουν στερεοτυπικές του φύλου συμπεριφορές. Ο στόχος του προγράμματος “GEAR against IPV” είναι να συνεισφέρει στην αλλαγή αυτής της κατάστασης ευαισθητοποιώντας τους εκπαιδευτικούς και καθοδηγώντας τους ώστε να αναγνωρίσουν και να αναθεωρήσουν τα προσωπικά τους στερεότυπα του φύλου.

Η ηλικία των παιδιών που αποτελούν το στόχο του προγράμματος “GEAR against IPV” δεν είναι η μικρότερη δυνατή (14-16 ετών), αν και όλοι/όλες οι επιστήμονες που εργάστηκαν για τη δημιουργία του υλικού πιστεύουν ότι οι προληπτικές προσπάθειες που στοχεύουν στην αποδόμηση των στερεοτύπων του φύλου πρέπει να ξεκινούν στο σχολικό περιβάλλον από τη μικρότερη δυνατή ηλικία (δηλαδή το νηπιαγωγείο)· σε πολλές χώρες όμως, υπάρχει ακόμη ισχυρή αντίσταση από τις εκπαιδευτικές αρχές αναφορικά με την πιο πρόσφορη ηλικία συμμετοχής των παιδιών σε τέτοιου είδους δραστηριότητες, με αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται η εφαρμογή παρόμοιων προγραμμάτων, ακόμη και σε παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προκειμένου να καμφθεί η αντίσταση, αποφασίστηκε ότι σε αυτές τις χώρες πρέπει να ακολουθηθεί αντίστροφη πορεία, δηλαδή να ξεκινήσουν οι προληπτικές προσπάθειες από μία υψηλότερη εκπαιδευτική βαθμίδα και να προχωρήσουν σταδιακά προς τις χαμηλότερες.

Ωστόσο παρά το γεγονός ότι τα παιδιά βομβαρδίζονται με στερεότυπα από τη γέννηση τους, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα σημαντική την έναρξη της αποδόμησής τους σε όσο το δυνατόν μικρότερη ηλικία, η ηλικία 14-16 αποτελεί εξίσου κρίσιμη ηλικία διότι, στις περισσότερες χώρες, αυτή είναι η ηλικία κατά την οποία τα περισσότερα έφηβα άτομα, αγόρια και κορίτσια, ξεκινούν ή έχουν ήδη ξεκινήσει να έχουν ερωτικές σχέσεις. Το σχολικό σύστημα μπορεί να αποτελέσει κύριο σημείο παρέμβασης παρέχοντας στους μαθητές/-τριες τις απαραίτητες πληροφορίες και δεξιότητες που χρειάζονται έτσι ώστε να αποφύγουν να γίνουν θύτες ή θύματα βίας στις σχέσεις τους καθώς επίσης και πως να αντιδράσουν απέναντι σε αυτού του είδους τη βία.

---

¹Ελλάδα, Γερμανία, Αυστρία και Κροατία

Η Ελληνική Έκδοση του Υλικού "GEAR against IPV"

Η Ελληνική Έκδοση του Υλικού "GEAR against IPV" αποτελείται από τέσσερα τεύχη:

Τεύχος I: Το Πρόγραμμα "GEAR against IPV": Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων

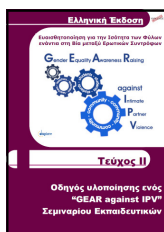
Τεύχος II: Οδηγός Υλοποίησης ενός "GEAR against IPV" Σεμιναρίου Εκπαιδευτικών

Τεύχος III: "GEAR against IPV" Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού

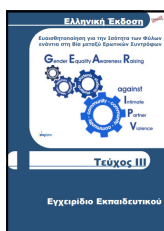
Τεύχος IV: "GEAR against IPV" Βιβλίο Δραστηριοτήτων για Μαθητές και Μαθήτριες

Το **Τεύχος I** παρέχει πληροφορίες για το πλαίσιο δημιουργίας του Προγράμματος "GEAR against IPV" καθώς και υποδείξεις προς κάθε ενδιαφερόμενο φορέα ή άτομο, αναφορικά με τη δημοσιοποίηση, τόσο του ίδιου του προγράμματος όσο και του υλικού, τρόπους προσέγγισης των ομάδων-στόχων και ιδέες για άσκηση πίεσης σε εθνικό επίπεδο μέσω συγκεκριμένων δράσεων με στόχο την ενσωμάτωση του Προγράμματος "GEAR against IPV" στο σχολικό πρόγραμμα της Β' βάθμιας εκπαίδευσης.

Το **Τεύχος II** που τιτλοφορείται, "Οδηγός Υλοποίησης ενός GEAR against IPV Σεμιναρίου Εκπαιδευτικών" δημιουργήθηκε με στόχο να καθοδηγήσει, όσο το δυνατό αποτελεσματικότερα, μια ομοιόμορφη εκπαίδευση εκπαιδευτικών της ίδιας χώρας ή διαφορετικών χωρών της ΕΕ που σκοπεύουν να εφαρμόσουν το Πρόγραμμα "GEAR against IPV" σε μαθητές Β' βάθμιας εκπαίδευσης (14-16 ετών).

Το **Τεύχος III** παρέχει στους/στις εκπαιδευτικούς χρήσιμες γενικές θεωρητικές πληροφορίες όπως και πληροφορίες ως προς την οργάνωση ενός "GEAR against IPV" προγράμματος καθώς και τη βήμα προς βήμα εφαρμογή, τεκμηρίωση και αξιολόγηση του προγράμματος στην τάξη. Το κύριο μέρος του Τεύχους III συνίσταται από μία εργαλειοθήκη δραστηριοτήτων έτοιμων να εφαρμοστούν στην τάξη.

Το **Τεύχος IV**, το οποίο εστιάζεται στους μαθητές/-τριες και είναι στενά συνδεδεμένο με το Τεύχος III, δημιουργήθηκε κατά τέτοιον τρόπο ώστε να παρέχει στους/στις εκπαιδευτικούς έτοιμα προς χρήση φύλλα εργασίας και φυλλάδια για την εφαρμογή του προγράμματος.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ IV & ΠΩΣ ΝΑ ΤΟ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΤΕ

Το Τεύχος IV: Βιβλίο Δραστηριοτήτων για τους Μαθητές και τις Μαθήτριες περιλαμβάνει τα Φύλλα Εργασίας και τα Ενημερωτικά Φυλλάδια των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο Τεύχος III και προτείνονται να χρησιμοποιούνται από τους/τις εκπαιδευτικούς. Το Τεύχος αυτό είναι άμεσα συνδεδεμένο με το Εγχειρίδιο για τον/την Εκπαιδευτικό (Τεύχος III), εστιάζει στους μαθητές και τις μαθήτριες και δημιουργήθηκε με τέτοιο τρόπο που να προσφέρει στους/στις εκπαιδευτικούς έτοιμα προς χρήση Φύλλα Εργασίας και Φυλλάδια για την υλοποίηση του προγράμματος.

Στην κεφαλίδα κάθε Φύλλου Εργασίας αναφέρεται ο αριθμός και ο τίτλος της δραστηριότητας στην οποία αντιστοιχεί το εκάστοτε Φύλλο Εργασίας (π.χ. Δραστηριότητα 4.1.7.: Μύθος ή Πραγματικότητα;) ενώ στην κεφαλίδα κάθε Ενημερωτικού Φυλλαδίου αναγράφεται ο αριθμός και ο τίτλος του εκάστοτε Φυλλαδίου (π.χ. Φυλλάδιο 13: Υγιείς Σχέσεις). Επίσης, στο ίδιο σημείο αναγράφεται και η βιβλιογραφική αναφορά της πηγής του εκάστοτε Φύλλου Εργασίας και Φυλλαδίου.

Κάθε Φύλλο Εργασίας/ Φυλλάδιο χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο μέρος αποτελεί ένα δείγμα της μορφής που θα πρέπει να έχει το Φύλλο Εργασίας σας ή το Φυλλάδιό σας στην εκτύπωση/φωτοτύπηση ενώ το δεύτερο μέρος αποτελεί το υλικό που διατίθεται προς εκτύπωση/φωτοτύπηση.

Το εγχειρίδιο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε συνδυασμό με το Τεύχος III. Στην ενότητα «υλικό και προετοιμασία» των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο Τεύχος III αναφέρεται ο αριθμός του φύλλου εργασίας και/ή του φυλλαδίου (ή των φυλλαδίων) που χρειάζονται για την υλοποίηση κάθε δραστηριότητας. Στην περίπτωση που δεν γίνεται παραπομπή σε κάποιο φύλλο εργασίας ή φυλλάδιο, αυτό σημαίνει ότι δεν απαιτείται τέτοιου είδους υλικό για την υλοποίηση της δραστηριότητας. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να εκτυπώσει (ή να φωτοτυπήσει) τα Φύλλα Εργασίας και τα Φυλλάδια όπως ακριβώς παρουσιάζονται στη συνέχεια. Τέλος, σε ορισμένα Φύλλα Εργασίας παρέχονται οδηγίες για την εκτύπωση (π.χ. εκτύπωση και στις δύο πλευρές της σελίδας) ή για τον τρόπο με το οποίο πρέπει να κοπούν τα φύλλα εργασίας.

A. ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δραστηριότητα 2.1.1: Πώς Είναι να Είσαι Κορίτσι... Πώς Είναι να Είσαι Αγόρι...

Προσαρμοσμένο από: Attawell, K., Bhagbanprakash, Dr., Dagar, R., και συν. (2001). Gender and Relationships: A Practical Action Kit for Young People (σελ. 33). London: The Commonwealth Secretariat.

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 1A και 1B σε διπλή όψη (μπρος – πίσω): π.χ. στη μία πλευρά του Φύλλου Εργασίας 1a θα εμφανίζεται το: «Χαίρομαι που είμαι αγόρι επειδή...» και στην πίσω πλευρά: «Θα ήθελα να ήμουν κορίτσι για να μπορώ να...».

ΔΕΙΓΜΑ - ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Φύλλο Εργασίας 1A (για αγόρια) – μπροστινή όψη

Χαίρομαι που είμαι αγόρι επειδή _____

_____

_____

Φύλλο Εργασίας 1A (για αγόρια) – πίσω όψη

Θα ήθελα να ήμουν κορίτσι για να μπορώ να _____

_____

_____

Φύλλο Εργασίας 1B (για κορίτσια) – μπροστινή όψη

Χαίρομαι που είμαι κορίτσι επειδή _____

_____

_____

Φύλλο Εργασίας 1B (για κορίτσια) – πίσω όψη

Θα ήθελα να ήμουν αγόρι για να μπορώ να _____

_____

_____

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 1A και 1B που ακολουθούν, όπως ακριβώς εμφανίζονται και κόψτε κάθε σελίδα στα σημεία που υποδεικνύουν οι διακεκομμένες γραμμές.

Χαίρομαι που είμαι αγόρι επειδή _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1Α (Για Αγόρια)

Χαίρομαι που είμαι αγόρι επειδή _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1Α (Για Αγόρια)

Χαίρομαι που είμαι αγόρι επειδή _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1Α (Για Αγόρια)

Θα ήθελα να ήμουν κορίτσι για να μπορώ να _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1Α (Για Αγόρια)

Θα ήθελα να ήμουν κορίτσι για να μπορώ να _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1Α (Για Αγόρια)

Θα ήθελα να ήμουν κορίτσι για να μπορώ να _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1Α (Για Αγόρια)

Χαίρομαι που είμαι κορίτσι επειδή _____

Δραστηριότητα 2.1.1. Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)

Χαίρομαι που είμαι κορίτσι επειδή _____

Δραστηριότητα 2.1.1. Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)

Χαίρομαι που είμαι κορίτσι επειδή _____

Δραστηριότητα 2.1.1. Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)

Θα ήθελα να ήμουν αγόρι για να μπορώ να _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)

Θα ήθελα να ήμουν αγόρι για να μπορώ να _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)

Θα ήθελα να ήμουν αγόρι για να μπορώ να _____

Δραστηριότητα 2.1.1, Φύλλο Εργασίας 1B (Για Κορίτσια)

Δραστηριότητα 2.1.2: Κοινωνικοί Ρόλοι των Φύλων

Προσαρμοσμένο από: Attawell, K., Bhagbanprakash, Dr., Dagar, R., και συν. (2001). Gender and Relationships: A Practical Action Kit for Young People (σελ. 44). London: The Commonwealth Secretariat.

ΔΕΙΓΜΑ - ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 2α] (Άνδρας)

ΑΝΤΡΑΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

[Φύλλο Εργασίας 2β] (Γυναίκα)

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 2α και 2β που ακολουθούν, όπως ακριβώς εμφανίζονται και κόψτε κάθε σελίδα στα σημεία που υποδεικνύουν οι διακεκομμένες γραμμές.

ΑΝΤΡΑΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Δραστηριότητα 2.1.2, Φύλλο Εργασίας 2Α (Άντρας)

ΑΝΤΡΑΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Δραστηριότητα 2.1.2, Φύλλο Εργασίας 2Α (Άντρας)

ΑΝΤΡΑΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Δραστηριότητα 2.1.2, Φύλλο Εργασίας 2Α (Άντρας)

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Δραστηριότητα 2.1.2, Φύλλο Εργασίας 2B (Γυναίκα)

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Δραστηριότητα 2.1.2, Φύλλο Εργασίας 2B (Γυναίκα)

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ: _____

Πόσα άτομα από την ομάδα σας βρήκαν:

το φύλο του ατόμου

το χαρακτηριστικό του

Αριθμός: _____

Αριθμός: _____

Δραστηριότητα 2.1.2, Φύλλο Εργασίας 2B (Γυναίκα)

Δραστηριότητα 2.1.3: Τι μου Αρέσει – Τι Δεν μου Αρέσει

Προσαρμοσμένο από: Williams, S. (1994). The Oxfam Gender Training Manual (σελ. 55-56). Oxfam UK and Ireland.

[Φύλλο Εργασίας 3α] (Για Κορίτσια)

ΔΕΙΓΜΑΤΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

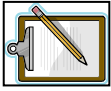
	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΚΟΡΙΤΣΙΑ/ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΚΟΡΙΤΣΙΑ/ΓΥΝΑΙΚΕΣ
Πράγματα που κάνω και ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		
Πράγματα που κάνω αλλά ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		
Πράγματα που ΔΕΝ κάνω αλλά ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		
Πράγματα που ΔΕΝ κάνω επειδή ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		

[Φύλλο Εργασίας 3β] (Για Αγόρια)

	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΑΓΟΡΙΑ/ΑΝΤΡΕΣ	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΑΓΟΡΙΑ/ΑΝΤΡΕΣ
Πράγματα που κάνω και ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		
Πράγματα που κάνω αλλά ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		
Πράγματα που ΔΕΝ κάνω αλλά ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		
Πράγματα που ΔΕΝ κάνω επειδή ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ		

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 3Α και 3Β που ακολουθούν, όπως ακριβώς εμφανίζονται.

	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΚΟΡΙΤΣΙΑ/ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ <u>ΔΕΝ</u> ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΚΟΡΙΤΣΙΑ/ΓΥΝΑΙΚΕΣ
  Πράγματα που κάνω και ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ	1. 2.	1. 2.
Πράγματα που κάνω αλλά ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ	1. 2.	1. 2.
Πράγματα που ΔΕΝ κάνω αλλά ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ	1. 2.	1. 2.
Πράγματα που ΔΕΝ κάνω επειδή ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ	1. 2.	1. 2.

	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΑΓΟΡΙΑ/ΑΝΤΡΕΣ	ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΕ ΑΓΟΡΙΑ/ΑΝΤΡΕΣ
 <p>Πράγματα που κάνω και ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>
<p>Πράγματα που κάνω αλλά ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>
<p>Πράγματα που ΔΕΝ κάνω αλλά ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>
<p>Πράγματα που ΔΕΝ κάνω επειδή ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΟΥΝ</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>	<p>1.</p> <p>2.</p>

Δραστηριότητα 2.1.6: Βιολογικό και Κοινωνικό Φύλο

Προσαρμοσμένο από:

◇ Williams, S. (1994). The Oxfam Gender Training Manual (σελ. 87-89). Oxfam UK and Ireland.

◇ The Daphe Program: Artsafe & Conflict Transformation [JLS/2006/DAP-1/127/Y]

[Φύλλο Εργασίας 4]

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και ταξινομήστε τις σύμφωνα με το περιεχόμενό τους, σημειώνοντας στην πρώτη ή στη δεύτερη στήλη ένα «✓» εάν πρόκειται για χαρακτηριστικό που αποδίδεται σε διαφορές βιολογικού ή κοινωνικού φύλου, αντίστοιχα.

Στις 2 τελευταίες σειρές προσθέστε δύο προτάσεις: η μία να δηλώνει μια διαφορά ανδρών-γυναικών εξαιτίας του βιολογικού τους φύλου και η άλλη να δηλώνει μια διαφορά ανδρών-γυναικών εξαιτίας του κοινωνικού τους φύλου.

		Φύλο	
		Βιολογικό	Κοινωνικό
1.	Οι γυναίκες είναι καλύτερες στις δουλειές του σπιτιού σε σχέση με τους άνδρες		
2.	Οι γυναίκες μένουν έγκυες ενώ οι άνδρες όχι		
3.	Οι άνδρες δεν κλαίνε ενώ οι γυναίκες κλαίνε		
4.	Τα κορίτσια είναι σεμνά, χαριτωμένα και συνεσταλμένα ενώ τα αγόρια είναι σκληρά και ζόρικα		
5.	Οι γυναίκες μαγειρεύουν καλύτερα από τους άνδρες		
6.	Οι άνδρες δεν μπορούν να προσέχουν τα παιδιά τόσο καλά όπως οι γυναίκες		
7.	Οι γυναίκες έχουν εμμηνόρροια ενώ οι άνδρες όχι		
8.	Τα κορίτσια παίζουν με κούκλες ενώ τα αγόρια παίζουν με αυτοκίνητα		
9.	Οι γυναίκες δεν οδηγούν τρένα		
10.	Τα κορίτσια φορούν φούστες ενώ τα αγόρια όχι		
11.	Οι γυναίκες ακούν το κλάμα του μωρού τη νύχτα ενώ οι άνδρες όχι		
12.	Οι γυναίκες θηλάζουν, οι άνδρες όχι		
13.	Σε ορισμένες δουλειές, οι γυναίκες πληρώνονται λιγότερο σε σχέση με τους άνδρες για την ίδια εργασία		
14.	Η δουλειά του υδραυλικού είναι για άνδρες		
15.	Στην αρχαία Ελλάδα οι άνδρες συμμετείχαν στη διακυβέρνηση του κράτους ή σε άλλες εκδηλώσεις της δημόσιας ζωής ενώ οι γυναίκες έμεναν στο σπίτι		
16.		✓	
17.			✓

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 4 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και ταξινομήστε τις σύμφωνα με το περιεχόμενό τους, σημειώνοντας στην πρώτη ή στη δεύτερη στήλη ένα «✓» εάν πρόκειται για χαρακτηριστικό που αποδίδεται σε διαφορές βιολογικού ή κοινωνικού φύλου, αντίστοιχα.

Στις 2 τελευταίες σειρές προσθέστε δύο προτάσεις: η μία να δηλώνει μια διαφορά ανδρών-γυναικών εξαιτίας του βιολογικού τους φύλου και η άλλη να δηλώνει μια διαφορά ανδρών-γυναικών εξαιτίας του κοινωνικού τους φύλου.

		Φύλο	
		Βιολογικό	Κοινωνικό
1.	<i>Οι γυναίκες είναι καλύτερες στις δουλειές του σπιτιού σε σχέση με τους άνδρες</i>		
2.	<i>Οι γυναίκες μένουν έγκυες ενώ οι άνδρες όχι</i>		
3.	<i>Οι άνδρες δεν κλαίνε ενώ οι γυναίκες κλαίνε</i>		
4.	<i>Τα κορίτσια είναι σεμνά, χαριτωμένα και συνεσταλμένα ενώ τα αγόρια είναι σκληρά και ζόρικα</i>		
5.	<i>Οι γυναίκες μαγειρεύουν καλύτερα από τους άνδρες</i>		
6.	<i>Οι άνδρες δεν μπορούν να προσέχουν τα παιδιά τόσο καλά όπως οι γυναίκες</i>		
7.	<i>Οι γυναίκες έχουν εμμηνόρροια ενώ οι άνδρες όχι</i>		
8.	<i>Τα κορίτσια παίζουν με κούκλες ενώ τα αγόρια παίζουν με αυτοκίνητα</i>		
9.	<i>Οι γυναίκες δεν οδηγούν τρένα</i>		
10.	<i>Τα κορίτσια φορούν φούστες ενώ τα αγόρια όχι</i>		
11.	<i>Οι γυναίκες ακούν το κλάμα του μωρού τη νύχτα ενώ οι άνδρες όχι</i>		
12.	<i>Οι γυναίκες θηλάζουν, οι άνδρες όχι</i>		
13.	<i>Σε ορισμένες δουλειές, οι γυναίκες πληρώνονται λιγότερο σε σχέση με τους άνδρες για την ίδια εργασία</i>		
14.	<i>Η δουλειά του υδραυλικού είναι για άνδρες</i>		
15.	<i>Στην αρχαία Ελλάδα οι άνδρες συμμετείχαν στη διακυβέρνηση του κράτους ή σε άλλες εκδηλώσεις της δημόσιας ζωής ενώ οι γυναίκες έμεναν στο σπίτι</i>		
16.		✓	
17.			✓

Δραστηριότητα 2.1.7: Συμφωνώ-Διαφωνώ

Προσαρμοσμένο από: United Nations Children's Fund (UNICEF). (2003). Training of Trainers on Gender-Based Violence: Focusing on Sexual Exploitation and Abuse. United Nations Children's Fund (UNICEF).

[Πίνακας Αποτελεσμάτων (Για τον/την Εκπαιδευτικό)]

Δηλώσεις	ΣΥΜΦΩΝΩ		ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ		ΔΙΑΦΩΝΩ	
	Κορίτσια	Αγόρια	Κορίτσια	Αγόρια	Κορίτσια	Αγόρια
1. Τα κορίτσια είναι ντροπαλά ενώ τα αγόρια όχι						
2. Τα κορίτσια εκφράζουν πιο εύκολα τα συναισθήματά τους απ' ότι τα αγόρια						
3. Τα κορίτσια πρέπει να κάνουν ότι τους λένε τα αγόρια						
4. Τα αγόρια πρέπει να κάνουν ότι τους λένε τα κορίτσια						
5. Τα κορίτσια δεν τα πηγαίνουν καλά στα μαθηματικά						
6. Η φροντίδα των παιδιών είναι δουλειά των γυναικών						
7. Ένα αγόρι που σφουγγαρίζει ή πλένει τα πιάτα δεν είναι «αληθινός άντρας»						
8. Τα κορίτσια όταν μεγαλώσουν πρέπει να βρουν ένα καλό άντρα και να παντρευτούν, ενώ τα αγόρια πρέπει να βρουν μια καλή δουλειά.						
9. Στην Ελλάδα σήμερα άνδρες και γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα.						
10. Τα αγόρια είναι επιθετικά ενώ τα κορίτσια όχι						
11. Τα κορίτσια τα καταφέρνουν καλύτερα με το σκούπισμα και το καθάρισμα						
12. Το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ είναι για τα αγόρια και όχι για τα κορίτσια						
13. Οι νηπιαγωγοί πρέπει να είναι γυναίκες						
14.						
15.						
16.						
17.						

Δραστηριότητα 2.1.8: Επαγγέλματα, Ρόλοι & Δραστηριότητες Ανδρών και Γυναικών

Προσαρμοσμένο από:

- ◇ Williams, S. (1994). The Oxfam Gender Training Manual (σελ. 169-170). Oxfam UK and Ireland
- ◇ US Agency for International Development. (2009). Doorways I: Student Training Manual on School-Related Gender-Based Violence Prevention and Response (σελ. 58). Washington, DC.

[Φύλλο Εργασίας 5 (για μαθητές/μαθήτριες)]

ΔΕΙΓΜΑ – 'ΟΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Διάβασε τα παρακάτω επαγγέλματα και τους ρόλους και δραστηριότητες: για κάθε ένα, σημείωσε με «✓» εάν πιστεύεις ότι το κάνουν περισσότερες γυναίκες ή περισσότεροι άνδρες. Εάν πιστεύεις ότι ένα επάγγελμα, ρόλος ή δραστηριότητα αντιστοιχεί εξίσου σε άνδρες και γυναίκες σημείωσε «✓» και στον άνδρα και στη γυναίκα. Εάν δεν ξέρεις ή δεν μπορείς να αποφασίσεις, προχώρησε παρακάτω.

Έχεις 2 λεπτά!

Επάγγελμα	Άντρας	Γυναίκα
φροντίζει ασθενείς		
μαγειρεύει		
παίζει ποδόσφαιρο		
διδάσκει στο Λύκειο		
καλλιεργεί τη γη		
γιατρεύει ασθενείς		
δικάζει		
οδηγεί αεροπλάνο		
πουλάει φρούτα		
χτίζει σπίτια		
οδηγεί ταξί		
επισκευάζει υδραυλικά		
χορεύει		
σβήνει φωτιές		

Επάγγελμα	Άντρας	Γυναίκα
ράβει		
δικηγорεί		
φροντίζει τα παιδιά		
σχεδιάζει ρούχα		
σχεδιάζει σπίτια		
έχει επιχείρηση		
διδάσκει στο Δημοτικό		
αστυνομεύει		
οδηγεί νταλικά		
λειτουργεί σε εκκλησία		
πουλάει αυτοκίνητα		
καθαρίζει σπίτια		
δακτυλογραφεί		
κουρεύει		

Δραστηριότητα/Ρόλος	Άντρας	Γυναίκα
μαγειρεύει		
πίνει αλκοόλ		
φροντίζει τον κήπο		
αθλείται		
κυβερνά τη χώρα		
αποφασίζει τα έξοδα της οικογένειας		
χαρτοπαίζει		
βοηθά τα παιδιά στο διάβασμα		
προεδρεύει		
χειρίζεται μηχανήματα		
σερβίρει φαγητό		
προγραμματίζει υπολογιστές		

Δραστηριότητα/Ρόλος	Άντρας	Γυναίκα
καθαρίζει το σπίτι		
διοικεί Υπουργείο		
πλένει το αυτοκίνητο		
αποφασίζει τι θα φάει η οικογένεια		
είναι κεφαλή της οικογένειας		
χορεύει		
πηγαίνει τα παιδιά στα φροντιστήρια		
ψωνίζει τρόφιμα		
κουτσομπολεύει		
επισκευάζει συσκευές		
διασκεδάζει		
εκδίδει εφημερίδα		

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 5 που ακολουθούν: α) για τον/την μαθητή/-τρια (σελ. 23) και β) για τον/την εκπαιδευτικό (σελ. 24), όπως ακριβώς εμφανίζονται.

Διάβασε τα παρακάτω επαγγέλματα και τους ρόλους και δραστηριότητες: για κάθε ένα, σημείωσε με «✓» εάν πιστεύεις ότι το κάνουν περισσότερες γυναίκες ή περισσότεροι άνδρες. Εάν πιστεύεις ότι ένα επάγγελμα, ρόλος ή δραστηριότητα αντιστοιχεί εξίσου σε άνδρες και γυναίκες σημείωσε «✓» και στον άνδρα και στη γυναίκα. Εάν δεν ξέρεις ή δεν μπορείς να αποφασίσεις, προχώρησε παρακάτω.

Έχεις 2 λεπτά!

Επάγγελμα	Άντρας	Γυναίκα
φροντίζει ασθενείς		
μαγειρεύει		
παίζει ποδόσφαιρο		
διδάσκει στο Λύκειο		
καλλιεργεί τη γη		
γιατρεύει ασθενείς		
δικάζει		
οδηγεί αεροπλάνο		
πουλάει φρούτα		
χτίζει σπίτια		
οδηγεί ταξί		
επισκευάζει υδραυλικά		
χορεύει		
σβήνει φωτιές		

Επάγγελμα	Άντρας	Γυναίκα
ράβει		
δικηγорεί		
φροντίζει τα παιδιά		
σχεδιάζει ρούχα		
σχεδιάζει σπίτια		
έχει επιχείρηση		
διδάσκει στο Δημοτικό		
αστυνομεύει		
οδηγεί νταλικά		
λειτουργεί σε εκκλησία		
πουλάει αυτοκίνητα		
καθαρίζει σπίτια		
δακτυλογραφεί		
κουρεύει		

Δραστηριότητα/Ρόλος	Άνδρας	Γυναίκα
μαγειρεύει		
πίνει αλκοόλ		
φροντίζει τον κήπο		
αθλείται		
κυβερνά τη χώρα		
αποφασίζει τα έξοδα της οικογένειας		
χαρτοπαίζει		
βοηθά τα παιδιά στο διάβασμα		
προεδρεύει		
χειρίζεται μηχανήματα		
σερβίρει φαγητό		
προγραμματίζει υπολογιστές		

Δραστηριότητα/Ρόλος	Άνδρας	Γυναίκα
καθαρίζει το σπίτι		
διοικεί Υπουργείο		
πλένει το αυτοκίνητο		
αποφασίζει τι θα φάει η οικογένεια		
είναι κεφαλή της οικογένειας		
χορεύει		
πηγαίνει τα παιδιά στα φροντιστήρια		
ψωνίζει τρόφιμα		
κουτσομπολεύει		
επισκευάζει συσκευές		
διασκεδάζει		
εκδίδει εφημερίδα		

Επ'άγγελμα	Α	Γ	Α+Γ
φροντίζει ασθενείς			
μαγειρεύει			
παίζει ποδόσφαιρο			
διδάσκει στο Λύκειο			
καλλιεργεί τη γη			
γιατρεύει ασθενείς			
δικάζει			

οδηγεί αεροπλάνο				
πουλάει φρούτα				
χτίζει σπίτια				
οδηγεί ταξί				
επισκευάζει υδραυλικά				
χορεύει				
σβήνει φωτιές				

Επάγγελμα	Α	Γ	Α+Γ
ράβει			
δικηγορεί			
φροντίζει τα παιδιά			
σχεδιάζει ρούχα			
σχεδιάζει σπίτια			
έχει επιχείρηση			
διδάσκει στο Δημοτικό			

αστυνομεύει				
οδηγεί νταλικά				
λειτουργεί σε εκκλησία				
πουλάει αυτοκίνητα				
καθαρίζει σπίτια				
δακτυλογραφεί				
κουρεύει				

Δραστηριότητα/ Ρόλος	A	Γ	A+Γ
μαγειρεύει			
πίνει αλκοόλ			
φροντίζει τον κήπο			
αθλείται			
κυβερνά τη χώρα			
αποφασίζει τα έξοδα της οικογένειας			

χαρτοπαίζει				
βοηθά τα παιδιά στο διάβασμα				
προεδρεύει				
χειρίζεται μηχανήματα				
οδηγεί φανητό σερίβρι				
προγραμματίζει υπολογιστές				

Δραστηριότητα / Ρόλος	A	Γ	A+Γ
καθαρίζει το σπίτι			
διοικεί Υπουργείο			
πλένει το αυτοκίνητο			
αποφασίζει τι θα φάει η οικογένεια			
είναι κεφαλή της οικογένειας			

χορεύει				
μεταφέρει τα παιδιά στα φροντιστήρια				
πωρίζει τρόφιμα				
κουτσομπολεύει				
επισκευάζει συσκευές				
διασκεδάζει				
εκδίδει εφημερίδα				

Δραστηριότητα 2.1.9: Στο τέλος λέει...

Πηγή: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Croatia: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

[Φύλλο Εργασίας 6]

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΛΕΕΙ...

1. Αληθινός άνδρας είναι _____

---

2. Είναι αναμενόμενο για ένα κορίτσι να _____

---

3. Έναν νεαρό άντρα θα τον κορόιδευαν αν _____

---

4. Οι νεαρές γυναίκες πρέπει να προσέχουν _____

---

5. Η κοινωνία πιέζει τα αγόρια να _____

---

6. Οι νεαρές γυναίκες έχουν ευθύνη να _____

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 6 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Στο τέλος λέει...

1. Αληθινός άνδρας είναι _____

---

2. Είναι αναμενόμενο για ένα κορίτσι να _____

---

3. Έναν νεαρό άνδρα θα τον κορόιδευαν αν _____

---

4. Οι νεαρές γυναίκες πρέπει να προσέχουν _____

---

5. Η κοινωνία πιέζει τα αγόρια να _____

---

6. Οι νεαρές γυναίκες έχουν ευθύνη να _____

Δραστηριότητα 2.1.16: Παροιμίες και Αποφθέγματα

Προσαρμοσμένο από:

de Bruyn, Maria & France, N. (2001). Gender or sex: who cares? Skills-building resource pack on gender and reproductive health for adolescents and youth workers (σελ. 22). Chapel Hill: Ipas

[Φύλλο Εργασίας 7]

Το Φύλλο Εργασίας Νο 7 αποτελείται από παροιμίες. Κάθε παροιμία χωρίζεται σε δύο κάρτες: την Κάρτα Α (αρχή της παροιμίας) και την Κάρτα Β (τέλος της παροιμίας).

ΔΕΙΓΜΑ - ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Κάρτα Α	Κάρτα Β
ΓΥΝΑΙΚΑ ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΡΑ...	...ΠΛΟΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΙΜΟΝΙ
ΣΠΙΤΙ ΧΩΡΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ...	...ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΧΩΡΙΣ ΠΑΠΑ

Στο Φύλλο Εργασίας 7 που ακολουθεί περιλαμβάνονται παραδείγματα παροιμιών και αποφθεγμάτων της Ελληνικής γλώσσας. Κάθε εκπαιδευτικός μπορεί ωστόσο να προσθέσει νέα παραδείγματα συμπληρώνοντας τις κενές κάρτες.

Κάρτα Α

ΚΑΛΛΙΟ ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΚΟΚΟΡΑΣ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ ΜΕΡΕΣ ΚΟΤΑ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΦΕΣ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΘΕΛΟΥΝ ΨΗΣΙΜΟ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

**ΉΜΑ ΔΕΝ ΚΟΥΝΗΣΕΙ
Η ΣΚΥΛΑ ΤΗΝ ΟΥΡΑ ΤΗΣ...**

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...Ο ΣΚΥΛΟΣ ΔΕΝ ΠΑΕΙ ΚΟΝΤΑ ΤΗΣ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΩ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΜΗ ΕΝ ΔΗΜΩ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΘΕΛΟΥΝ ΧΕΡΙ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

**Ο ΓΑΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΧΗ ΠΑΡΑΚΜΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΡΑ...**

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

**...ΚΑΙ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΖΩΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ**

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

Η ΣΙΩΠΗ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΣΤΟΛΙΖΕΙ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

**ΌΤΑΝ ΜΙΑ ΚΑΚΗ ΙΔΕΑ ΚΥΡΙΕΥΣΕΙ
ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ...**

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

**...ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑ
ΚΥΛΑΕΙ ΦΑΡΜΑΚΙ**

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΑΓΕΡΑΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΔΕΝ ΚΛΕΙΔΩΝΟΝΤΑΙ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΚΑΛΗ ΖΩΗ ΖΕΙ ΕΚΕΙΝΟΣ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΓΥΝΑΙΚΑ ΔΙΧΩΣ ΦΙΜΩΤΡΟ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΑΛΙ ΠΟΥ ΘΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΙ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΓΥΝΑΙΚΑ ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΡΑ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΠΛΟΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΙΜΟΝΙ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΣΠΙΤΙ ΧΩΡΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΧΩΡΙΣ ΠΑΠΑ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

ΤΟΥ ΕΒΑΛΕ ΤΑ ΔΥΟ ΠΟΔΙΑ...

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

...Σ' ΕΝΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙ

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Α

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

Κάρτα Β

Δραστηριότητα 2.1.16, Φύλλο Εργασίας 7

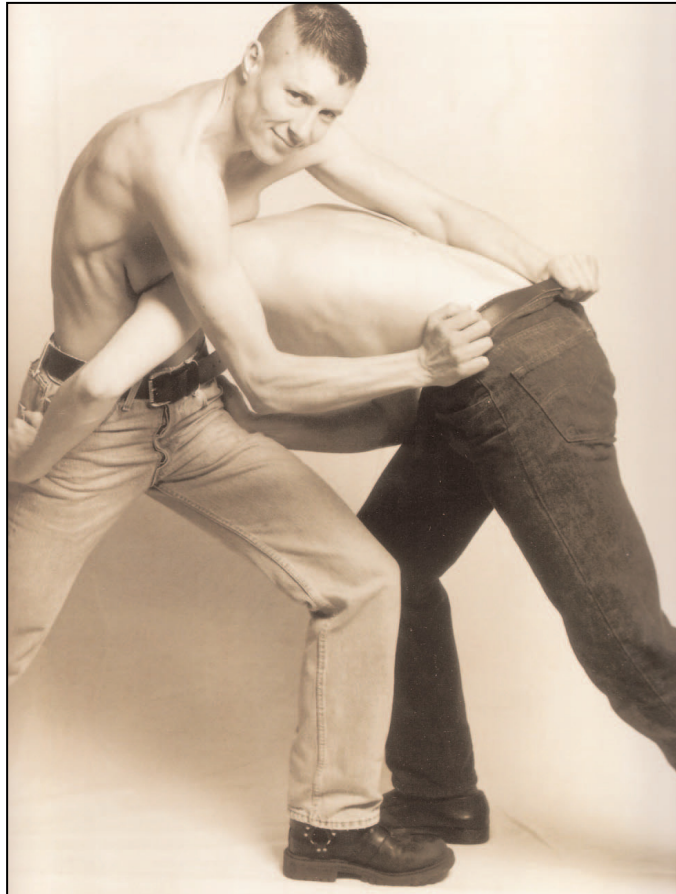

Δραστηριότητα 2.1.20: Απόδοση του Κοινωνικού Φύλου

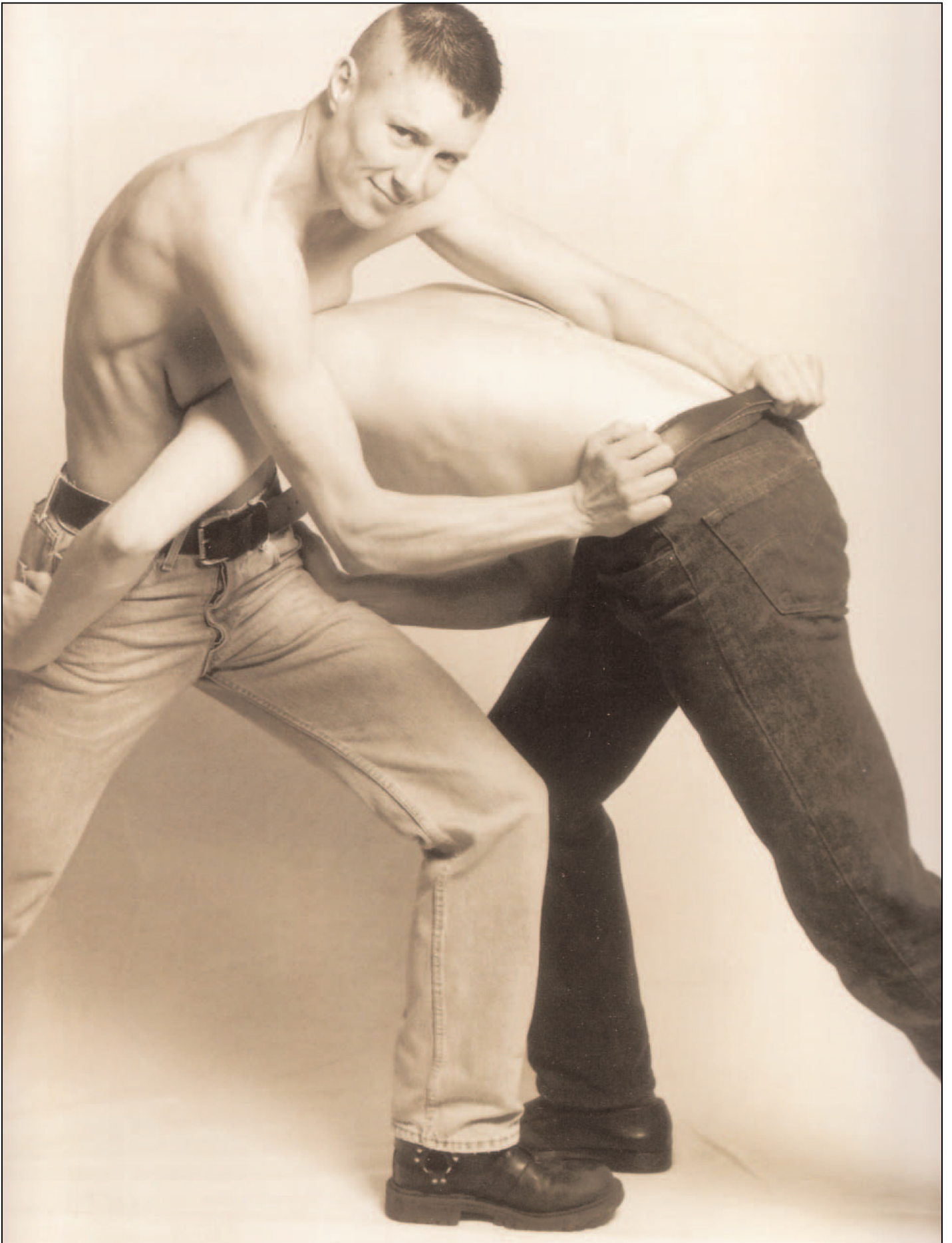
Πηγή: Leeb, P., Tanzberger, R., Traunsteiner, B. (2008). Gender, Equality, Gender Justice (Gender, Gleichstellung, Geschlechtergerechtigkeit) Austria: Zentrum polis - Politik lernen in der Schule. Retrieved 1 April 2010 from http://www.politik-lernen.at/politiklernen/resources/oldbin/_data/pdf/genderbrosch_zweiteauflage.pdf

[Εικόνα]

ΔΕΙΓΜΑ - ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Εκτυπώστε την Εικόνα της σελίδας που ακολουθεί.

Δραστηριότητα 2.1.20, Εικόνα

Δραστηριότητα 2.2.1 Τα Πλεονεκτήματα του να Είσαι Άντρας

Προσαρμοσμένο από: Kivel, P. (1998). The Benefits of Being Male: An Exercise inspired by the work of McIntosh, P. and adapted from Men's Work: How to stop the Violence that Tears our Lives Apart.

[Φύλλο Εργασίας 8]

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

- Ο πατέρας σου ή ο παππούς σου είχε περισσότερες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση σε σχέση με τη μητέρα σου ή τη γιαγιά σου.
- Έχετε δει ή ακούσει άνδρες που κατέχουν θέσεις εξουσίας να μειώνουν τη συνεισφορά των γυναικών, την ευφυΐα ή τη φυσική τους δύναμη ή να κάνουν σχόλια που να δηλώνουν ότι οι γυναίκες είναι κατώτερες από τους άνδρες.
- Στην τηλεόραση βλέπετε συχνότερα τους άνδρες σε θέσεις εξουσίας, να ασχολούνται με τον αθλητισμό και να αναπαριστώνται ως ήρωες σε σύγκριση με γυναίκες.
- Όταν ανοίγετε την τηλεόραση βλέπετε «αδύναμες» γυναίκες να τις «σώζουν» γενναίοι άνδρες αλλά ποτέ ή σπάνια βλέπετε το αντίθετο.
- Όταν μια γυναίκα κάνει ένα λάθος όταν οδηγεί, πολύ συχνά ακούμε τους άλλους να λένε: «εμ... τι περιμένεις από γυναίκα οδηγό»
- Στην πόλη μας οι γυναίκες νιώθουν ασφαλείς να κυκλοφορούν στο δρόμο ό,τι ώρα κι αν είναι.
- Στο σχολείο μας, είναι περισσότερα τα αγόρια που επιλέγουν (ή ενθαρρύνονται να επιλέξουν) μαθήματα των θετικών επιστημών (π.χ. Μαθηματικά) σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Οι καθηγητές/-τριές σας ή άτομα της οικογένειάς σας πιστεύουν ότι τα κορίτσια δεν τα πηγαίνουν καλά στα μαθηματικά – οι καθηγητές/-τριές σας ή άτομα της οικογένειάς σας έχουν χαμηλότερες προσδοκίες από τα κορίτσια στα μαθήματα των θετικών επιστημών σε σύγκριση με τα αγόρια.
- Στο σχολείο μας, είναι άνδρες οι Καθηγητές που διδάσκουν τα μαθήματα των θετικών επιστημών (Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία κλπ.) ενώ τα Αρχαία Ελληνικά, η Έκθεση, οι Ξένες Γλώσσες και τα Καλλιτεχνικά διδάσκονται από Καθηγήτριες.
- Στο σχολείο μας, είναι περισσότερα τα αγόρια που ασχολούνται (ή ενθαρρύνονται να ασχοληθούν) με αθλήματα σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Στο σχολείο, τα βιβλία και τα υπόλοιπα εκπαιδευτικά υλικά απεικονίζουν τους άνδρες ως ήρωες και στυλοβάτες της χώρας, ενώ υπάρχει ελάχιστη αναφορά στη συνεισφορά των γυναικών στην κοινωνία μας (π.χ. η παρουσία των γυναικών στα βιβλία της ιστορίας).
- Στην οικογένειά σας, οι γυναίκες (μητέρα, κόρες, γιαγιάδες) ασχολούνται περισσότερο με το καθάρισμα του σπιτιού, το μαγείρεμα, τη φροντίδα των παιδιών, το πλύσιμο ή με άλλες ανάγκες του σπιτιού σε σύγκριση με τους άνδρες (πατέρας, παππούδες, γιοί).
- Στην οικογένειά σας, τα αγόρια έχουν περισσότερη ελευθερία (π.χ. μπορούν να βγαίνουν έξω και να επιστρέφουν αργά στο σπίτι) σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Στην (ευρύτερη) οικογένειά σας, τα αγόρια είχαν ή έχουν μεγαλύτερη οικονομική ή συναισθηματική στήριξη ή ενθάρρυνση για να ακολουθήσουν ακαδημαϊκές σπουδές, για να βρουν δουλειά ή να επιτύχουν στην επαγγελματική τους καριέρα σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Στη χώρα μας οι περισσότεροι πολιτικοί είναι άνδρες.
- Στη χώρα μας οι γυναίκες πληρώνονται λιγότερα χρήματα σε σχέση με τους άνδρες για την ίδια δουλειά ή εργάζονται σε πιο χαμηλού κύρους δουλειές.
- Στη χώρα μας είναι περισσότεροι οι άνδρες που κατέχουν θέσεις εξουσίας (π.χ. Διευθυντές σχολείων, Διευθυντές επιχειρήσεων κ.τ.λ.) σε σχέση με τις γυναίκες.
- Άλλο: _____
- Άλλο: _____

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 8 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται

Διάβασε τις προτάσεις που ακολουθούν και σημείωσε σε κάθε μια από αυτές που θεωρείς ότι ισχύει για σένα, την οικογένειά σου, το σχολείο σου, την πόλη ή τη χώρα μας

- Ο πατέρας σου ή ο παππούς σου είχε περισσότερες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση σε σχέση με τη μητέρα σου ή τη γιαγιά σου.
- Έχετε δει ή ακούσει άνδρες που κατέχουν θέσεις εξουσίας να μειώνουν τη συνεισφορά των γυναικών, την ευφυΐα ή τη φυσική τους δύναμη ή να κάνουν σχόλια που να δηλώνουν ότι οι γυναίκες είναι κατώτερες από τους άνδρες.
- Στην τηλεόραση βλέπετε συχνότερα τους άνδρες σε θέσεις εξουσίας, να ασχολούνται με τον αθλητισμό και να αναπαριστώνται ως ήρωες σε σύγκριση με γυναίκες.
- Όταν ανοίγετε την τηλεόραση βλέπετε «αδύναμες» γυναίκες να τις «σώζουν» γενναίοι άνδρες αλλά ποτέ ή σπάνια βλέπετε το αντίθετο.
- Όταν μια γυναίκα κάνει ένα λάθος όταν οδηγεί, πολύ συχνά ακούμε τους άλλους να λένε: «εμ... τι περιμένεις από γυναίκα οδηγό»
- Στην πόλη μας οι γυναίκες νιώθουν ασφαλείς να κυκλοφορούν στο δρόμο ό,τι ώρα κι αν είναι.
- Στο σχολείο μας, είναι περισσότερα τα αγόρια που επιλέγουν (ή ενθαρρύνονται να επιλέξουν) μαθήματα των θετικών επιστημών (π.χ. Μαθηματικά) σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Οι καθηγητές/-τριές σας ή άτομα της οικογένειάς σας πιστεύουν ότι τα κορίτσια δεν τα πηγαίνουν καλά στα μαθηματικά - οι καθηγητές/-τριές σας ή άτομα της οικογένειάς σας έχουν χαμηλότερες προσδοκίες από τα κορίτσια στα μαθήματα των θετικών επιστημών σε σύγκριση με τα αγόρια.
- Στο σχολείο μας, είναι άνδρες οι Καθηγητές που διδάσκουν τα μαθήματα των θετικών επιστημών (Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία κλπ.) ενώ τα Αρχαία Ελληνικά, η Έκθεση, οι Ξένες Γλώσσες και τα Καλλιτεχνικά διδάσκονται από Καθηγήτριες.
- Στο σχολείο μας, είναι περισσότερα τα αγόρια που ασχολούνται (ή ενθαρρύνονται να ασχοληθούν) με αθλήματα σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Στο σχολείο, τα βιβλία και τα υπόλοιπα εκπαιδευτικά υλικά απεικονίζουν τους άνδρες ως ήρωες και στυλοβάτες της χώρας, ενώ υπάρχει ελάχιστη αναφορά στη συνεισφορά των γυναικών στην κοινωνία μας (π.χ. η παρουσία των γυναικών στα βιβλία της ιστορίας).
- Στην οικογένειά σας, οι γυναίκες (μητέρα, κόρες, γιαγιάδες) ασχολούνται περισσότερο με το καθάρισμα του σπιτιού, το μαγείρεμα, τη φροντίδα των παιδιών, το πλύσιμο ή με άλλες ανάγκες του σπιτιού σε σύγκριση με τους άνδρες (πατέρας, παππούδες, γιοι).
- Στην οικογένειά σας, τα αγόρια έχουν περισσότερη ελευθερία (π.χ. μπορούν να βγαίνουν έξω και να επιστρέφουν αργά στο σπίτι) σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Στην (ευρύτερη) οικογένεια σας, τα αγόρια είχαν ή έχουν μεγαλύτερη οικονομική ή συναισθηματική στήριξη ή ενθάρρυνση για να ακολουθήσουν ακαδημαϊκές σπουδές, για να βρουν δουλειά ή να επιτύχουν στην επαγγελματική τους καριέρα σε σύγκριση με τα κορίτσια.
- Στη χώρα μας οι περισσότεροι πολιτικοί είναι άνδρες.
- Στη χώρα μας οι γυναίκες πληρώνονται λιγότερα χρήματα σε σχέση με τους άνδρες για την ίδια δουλειά ή εργάζονται σε πιο χαμηλού κύρους δουλειές.
- Στη χώρα μας είναι περισσότεροι οι άνδρες που κατέχουν θέσεις εξουσίας (π.χ. Διευθυντές σχολείων, Διευθυντές επιχειρήσεων κ.τ.λ.) σε σχέση με τις γυναίκες.
- Άλλο: _____
- Άλλο: _____

Δραστηριότητα 2.2.4: Το Συνεχές των Επώδυνων Συμπεριφορών για τα Κορίτσια και τα Αγόρια

Προσαρμοσμένο από:

◇ Men Can Stop Rape. Retrieved September 15, 2005 from: www.mencanstoprape.org

◇ Family Violence Prevention Fund. Continuum of Harm to Women. Retrieved April 10, 2010 from: <http://toolkit.endabuse.org/Resources/ContinuumOfHarm.html>

ΔΕΙΓΜΑ – 'ΟΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 9] (Για Αγόρια)

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του	Αδιαφορεί πλήρως και δεν του δίνει σημασία
Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του	Τον πιέζει
Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του	Δεν τον εμπιστεύεται
Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του	Δεν τον αγαπάει
Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του	Δε νιώθει για εκείνον τα ίδια συναισθήματα που νιώθει εκείνος γι' αυτή

[Φύλλο Εργασίας 9] (Για Κορίτσια)

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της	Αδιαφορεί πλήρως και δεν της δίνει σημασία
Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της	Την ζηλεύει υπερβολικά
Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της	Την καταπιέζει και ελέγχει κάθε της κίνηση
Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της	Δεν την εμπιστεύεται
Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της	Δεν νοιάζεται για εκείνη και τη χρησιμοποιεί μόνο για να περνάει την ώρα του

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 9 που ακολουθούν, για τα αγόρια και τα κορίτσια, όπως ακριβώς εμφανίζονται και κόψτε τα στα σημεία που υποδεικνύουν οι διακεκομμένες γραμμές. Θα σας διευκολύνει αν τυπώσετε τα Φύλλα Εργασίας των αγοριών και των κοριτσιών σε διαφορετικού χρώματος χαρτί (π.χ. πράσινο χαρτί για τα κορίτσια και κίτρινο χαρτί για τα αγόρια).

✂

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Αδιαφορεί πλήρως και δεν του δίνει σημασία

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον πιέζει

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν τον εμπιστεύεται

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν τον αγαπάει

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν νιώθει για εκείνον τα ίδια συναισθήματα
που νιώθει εκείνος για αυτή

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον ζηλεύει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν του αφήνει χώρο να αναπνεύσει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον απορρίπτει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Καταπατά τα συναισθήματά του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του κρύβει πράγματα που τον αφορούν

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του λέει ψέματα

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον απατά

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Έχει σεξουαλικές εμπειρίες με πολλά αγόρια

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον αποφεύγει όταν θέλει να χωρίσουν

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον χωρίζει, συχνά χωρίς λόγο

✂

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

_____

Τον κοροϊδεύει

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

_____

Τον απατά με τον καλύτερό του φίλο!

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

_____

**Δεν έχει όρεξη και λέει
«Είμαι κουρασμένη, όχι σήμερα»**

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

_____

Συμπεριφέρεται ανώριμα

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

_____

Φλερτάρει με άλλους μπροστά στα μάτια του

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον εκνευρίζει με τις βλακείες της

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Το παίζει δήθεν ώριμη

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Συμπεριφέρεται σαν αγόρι

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον θεωρεί ίσο με εκείνη

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Πιστεύει τους άλλους που λένε πράγματα γι' αυτόν που δεν ισχύουν στην πραγματικότητα

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Υποτιμάει τον ανδρισμό του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν εκπληρώνει όλες τις σεξουαλικές φαντασιώσεις του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του λέει ότι την έχει σαν δούλα

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον κρίνει συνεχώς

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του ασκεί λεκτική/ψυχολογική βία

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον εκμεταλλεύεται

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του συμπεριφέρεται με άσχημο τρόπο

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον ενοχλεί συνέχεια με τηλεφωνήματα,
μηνύματα κλπ, επειδή δεν τον εμπιστεύεται

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Κάνει πλάκα σε βάρος του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον χτυπάει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον βρίζει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του λέει ότι φέρεται σαν «γυναικούλα»

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον παραμελεί

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του κάνει σκηνή επειδή μίλησε σε ένα άλλο κορίτσι

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον καταπιέζει και ελέγχει κάθε του κίνηση

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του λέει ψέματα για την αγάπη της και στην ουσία δεν νιώθει τίποτα για εκείνον

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον πιέζει να κάνουν σεξ

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Κάνει κάτι κι εκείνος της λέει να σταματήσει αλλά εκείνη συνεχίζει χωρίς να τη νοιάζει

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Του φωνάζει και του συμπεριφέρεται άσχημα

✂

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν νοιάζεται για εκείνον και τον χρησιμο-
ποιεί μόνο για να περνά την ώρα της

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Βγαίνει με άλλους

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Ασκει βία

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν τον καταλαβαίνει και δεν τον στηρίζει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον ρεζιλεύει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον κάνει να ντρέπεται

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον περιφρονεί, τον προσβάλει και τον
χλευάζει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Νοιάζεται μόνο για την εικόνα που
δείχνουν ως ζευγάρι στους άλλους

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον απειλεί

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν σέβεται τις επιλογές του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον πιέζει να κάνει κάτι που δεν θέλει

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Δεν τον εκτιμά και δεν τον σέβεται

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Τον πληγώνει συνεχώς

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα αγόρι όταν το κορίτσι του

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Αδιαφορεί πλήρως γι' αυτή και
δεν της δίνει σημασία

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την ζηλεύει υπερβολικά

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την καταπιέζει και ελέγχει κάθε της κίνηση

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν την εμπιστεύεται

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν νοιάζεται για εκείνη και την χρησιμο-
ποιεί μόνο για να περνά την ώρα του

✂

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Κάνει πλάκα σε βάρος της

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Της κάνει σκηνή επειδή μίλησε σε ένα άλλο αγόρι

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την πιέζει

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την απορρίπτει

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Δεν της αφήνει χώρο να αναπνεύσει

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Της λέει ψέματα για την αγάπη του και
στην ουσία δεν νιώθει τίποτα για εκείνη

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την κοροϊδεύει

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την αποφεύγει όταν θέλουν να χωρίσουν

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Της συμπεριφέρεται με άσχημο τρόπο

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Κάνει κάτι κι εκείνη του λέει να σταματήσει
αλλά εκείνος συνεχίζει χωρίς να τον νοιάζει

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Της λέει ψέματα

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την απατά

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την πιέζει να κάνουν σεξ

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Συμπεριφέρεται ανώριμα

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την χωρίζει, συχνά χωρίς λόγο

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την πιέζει να κάνει κάτι που δεν θέλει

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν σέβεται τις επιλογές της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την κάνει να ντρέπεται

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την ρεζιλεύει

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την βρίζει

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την ενοχλεί συνέχεια με τηλεφωνήματα,
μηνύματα κλπ. επειδή δεν την εμπιστεύεται

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την περιφρονεί, την προσβάλει και την χλευάζει

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την μειώνει μπροστά σε άλλους

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Της φωνάζει και της συμπεριφέρεται άσχημα

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την εκμεταλλεύεται

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Πιστεύει τους άλλους που λένε πράγματα γι' αυτήν που δεν ισχύουν στην πραγματικότητα

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Ασκει βία

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την πληγώνει συνεχώς

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την βιάσει

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν την καταλαβαίνει και δεν την στηρίζει

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την χτυπάει

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Της ασκεί λεκτική/ψυχολογική βία

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Την απειλεί

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Νοιάζεται μόνο για την εικόνα που
δείχνουν ως ζευγάρι στους άλλους

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

_____

Δεν την εκτιμά - δεν την σέβεται

✂

✂

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν την αγαπάει

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την κρίνει συνεχώς

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Αγγίζει τα απόκρυφα σημεία της μπροστά
σε άλλους

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν νιώθει για εκείνη τα ίδια συναισθήματα
που νοιώθει εκείνη γι' αυτόν

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Καταπατά τα συναισθήματά της

✂

✂

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Πιστεύει ότι όταν εκείνη λέει "όχι" στο σεξ,
εκείνος πρέπει απλώς να την πιάσει περισσότερο

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Διαβάζει το Playboy

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Αρνείται να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Της κρύβει πράγματα που την αφορούν

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την απατά με την καλύτερή της φίλη!

✂

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Έχει σεξουαλικές εμπειρίες με πολλά κορίτσια

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Φλερτάρει με άλλες μπροστά στα μάτια της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Δεν την θεωρεί ίση με εκείνον

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την εκνευρίζει με τις βλακείες του

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Συμπεριφέρεται σαν «γυναικούλα»

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Βγαίνει με άλλες

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

**Δεν της εκπληρώνει όλες τις σεξουαλικές
της φαντασιώσεις**

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Την παραμελεί

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Της λέει ότι τον έχει σαν δούλο

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

Είναι επώδυνο για ένα κορίτσι όταν το αγόρι της

ΤΟ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΠΩΔΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΓΟΡΙΑ

ΤΟ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΠΩΔΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΠΟΤΕ

ΚΑΘΟΛΟΥ ΕΠΩΔΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΓΟΡΙΑ

ΤΟ ΠΙΟ ΕΠΩΔΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΓΟΡΙΑ

ΤΟ ΠΙΟ ΕΠΩΔΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΠΟΤΕ

ΚΑΘΟΛΟΥ ΕΠΩΔΥΝΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Δραστηριότητα 2.2.5: Κυριαρχική Συμπεριφορά

Προσαρμοσμένο από: Bissuti, R., Wagner, G., Wöfl, G. (2002). "Stark! aber wie?". Methodensammlung und Arbeitsunterlagen zur Jugendarbeit mit dem Schwerpunkt Gewaltprävention. Austria: White Ribbon Austria, Ministry of Education. Retrieved 1 April 2010 from <http://www.bmukk.gv.at/medienpool/7653/starkaberwie.pdf>

[Φύλλο Εργασίας 10]

Ο Πέτρος κατσουφιάζει και δείχνει ενοχλημένος όταν η κοπέλα του μιλάει σε κάποιον άλλο άνδρα	Ο Γιάννης κριτικάρει τα ρούχα της κοπέλας του
Μετά από έναν καυγά, ο Βασίλης σταματάει να μιλάει στην κοπέλα του	Στον Αντώνη αρέσει να τρομάζει τους φίλους του οδηγώντας ριψοκίνδυνα το αυτοκίνητό του
Όταν η κοπέλα του θέλει να αφιερώσει χρόνο στον εαυτό της ή σε άλλους ανθρώπους, την κατηγορεί ότι δεν τον αγαπάει πια	Ο Σπύρος γίνεται έξαλλος πάρα πολύ εύκολα
Ο Παναγιώτης θεωρεί ότι είναι δουλειά του άνδρα να παίρνει τις αποφάσεις για πράγματα που αφορούν εκείνον και την κοπέλα του	Ο Κώστας συμπεριφέρεται υπερπροστατευτικά στην κοπέλα του
Ο Τάκης θέλει πάντα να ξέρει που βρίσκεται και τι κάνει η κοπέλα του	Ο Ιάκωβος προσβάλλει την κοπέλα του όταν κάνει πράγματα που ο ίδιος τα θεωρεί λάθος
Ο Αλέξης θίγεται όταν η κοπέλα του δεν θέλει να κάνει σεξ μαζί του	Η Λουκία θέλει πάντα να ξέρει που βρίσκεται το αγόρι της

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 10 που ακολουθεί όπως ακριβώς εμφανίζεται **σε αυτοκόλλητες ετικέτες A4** (12/σελίδα)

Ο Πέτρος κατσουφιάζει και δείχνει ενοχλημένος όταν η κοπέλα του μιλάει σε κάποιον άλλο άνδρα

Ο Γιάννης κριτικάρει τα ρούχα της κοπέλας του

Μετά από έναν καβγά, ο Βασίλης σταματάει να μιλάει στην κοπέλα του

Στον Αντώνη αρέσει να τρομάζει τη φίλη του οδηγώντας ριψοκίνδυνα το αυτοκίνητό του

Όταν η κοπέλα του θέλει να αφιερώσει χρόνο στον εαυτό της ή σε άλλους ανθρώπους, την κατηγορεί ότι δεν τον αγαπάει πια

Ο Σπύρος γίνεται έξαλλος πάρα πολύ εύκολα

Ο Παναγιώτης θεωρεί ότι είναι δουλειά του άνδρα να παίρνει τις αποφάσεις για πράγματα που αφορούν εκείνον και την κοπέλα του

Ο Κώστας συμπεριφέρεται υπερπροστατευτικά στην κοπέλα του

Ο Τάκης θέλει πάντα να ξέρει που βρίσκεται και τι κάνει η κοπέλα του

Ο Ιάκωβος προσβάλλει την κοπέλα του όταν κάνει πράγματα που ο ίδιος τα θεωρεί λάθος

Ο Αλέξης θίγεται όταν η κοπέλα του δεν θέλει να κάνει σεξ μαζί του

Η Λουκία θέλει πάντα να ξέρει που βρίσκεται το αγόρι της

Δραστηριότητα 3.3: Υγιείς και Μη Υγιείς Σχέσεις Αναγνωρίζοντας τις Προειδοποιητικές Ενδείξεις

Προσαρμοσμένο από:

- ◇ Alberta Health Services. Retrieved April 10, 2010 from www.teachingsexualhealth.ca/media/lessons/CALM_RelationshipsLess4.pdf. Original source: Beyond the Basics: A Source book on Sexual and Reproductive Health, p 262.
- ◇ White Ribbon Campaign . (2007). White Ribbon Campaign in a Box - Promoting Healthy Equal Relationships: A guide book for teachers and community leaders for Ontario youth ages 11 to 14. Toronto: White Ribbon Campaign

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 11]

Δεν σε πειράζει όταν το αγόρι/κορίτσι σου περνάει χρόνο μόνος/-η, με φίλους/-ες ή με την οικογένειά του/της	Σου αρέσει ο τρόπος που ντύνεται και του/της το λες
Σε πιέζει να κάνετε σεξ ενώ εσύ δεν θέλεις	Αποφασίζετε μαζί για το πώς θα περάσετε το χρόνο σας και τι θα κάνετε
Σου λέει ψέματα ή λες εσύ ψέματα ή λέτε ψέματα και οι δύο	Υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ σας και αισθάνεστε και οι δύο άνετα
Είστε ειλικρινείς και μιλάτε ανοιχτά μεταξύ σας	Θέλει πάντα να ξέρει που βρίσκεσαι όταν δεν είστε μαζί
Αισθάνεσαι καλά και χαρούμενος/-η σε αυτή τη σχέση	Σε κοροϊδεύει, λέει ή κάνει πράγματα που σε υποτιμούν και σε μειώνουν

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 11 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται **σε αυτοκόλλητες ετικέτες A4** (12/σελίδα) και κόψτε τις στα δύο (καθέτως).

Δεν σε πειράζει όταν
το αγόρι/κορίτσι σου περνάει
χρόνο μόνος/-η, με φίλους/-ες
ή με την οικογένειά του/της

Σου αρέσει ο τρόπος που ντύνεται
και του/της το λες

Σε πιέζει να κάνετε σεξ
ενώ εσύ δεν θέλεις

Αποφασίζετε μαζί για το πώς
θα περάσετε το χρόνο σας
και τι θα κάνετε

Σου λέει ψέματα
ή λες εσύ ψέματα
ή λέτε ψέματα και οι δύο

Υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ σας
και αισθάνεστε και οι δύο άνετα

Είστε ειλικρινείς και
μιλάτε ανοιχτά μεταξύ σας

Θέλει πάντα να ξέρει
που βρίσκεσαι όταν δεν είστε μαζί

Αισθάνεσαι καλά και
χαρούμενος/-η σε αυτή τη σχέση

Σε κοροϊδεύει,
λέει ή κάνει πράγματα
που σε υποτιμούν και σε μειώνουν

Σε ζηλεύει υπερβολικά

Πιστεύει ότι η ζήλια
είναι απόδειξη αγάπης

Περνάτε τόσο πολύ χρόνο μαζί που
έχεις αρχίσει να αισθάνεσαι άβολα
ή να αγνοείς τους/τις φίλους/-ες σου,
την οικογένειά σου ή άλλα πράγματα
που πριν ήταν σημαντικά για σένα

Εάν δεν απαντήσεις
όταν σε παίρνει τηλέφωνο,
σου τηλεφωνεί διαρκώς
μέχρι να το σηκώσεις

Σου λέει συχνά
πόσο νοιάζεται για σένα

Σας αρέσουν διαφορετικά είδη
μουσικής

Πιστεύει ότι το φύλο στο οποίο
ανήκει είναι ανώτερο από το δικό σου

Σε έχει απειλήσει ότι θα σε χτυπήσει
ή σε έχει χτυπήσει

Σε λέει «ηλίθιο»/«ηλίθια»
όταν τσακώνεστε

Φλερτάρει με άλλα άτομα,
ακόμα κι όταν είσαστε μαζί

Όταν θυμώνει, σπάει πράγματα

Μπορείτε να λέτε τα πάντα
μεταξύ σας

Έχει τη δύναμη να σε κάνει να
αισθάνεσαι άσχημα
και το εκμεταλλεύεται

Σέβεται τις αποφάσεις σου, κι εσύ
τις δικές της/του

**Αποφεύγεις να κάνεις κάτι
με το οποίο μπορεί να θυμώσει
επειδή τον/την φοβάσαι**

**Νομίζεις ότι μπορείς να τον/την
βοηθήσεις να ξεπεράσει τα
προβλήματά του/της**

**Λες ψέματα εάν νομίζεις ότι η
αλήθεια θα τον/την πληγώσει**

**Σε κάνει να αισθάνεσαι όμορφα με
τον εαυτό σου**

**Κάνεις πράγματα μόνο και μόνο
για να τον/την ευχαριστήσεις**

Τον/την αποδέχεσαι όπως είναι

**Καθένας έχει το χώρο του
να «αναπνέει»**

**Μερικές φορές σου φωνάζει
τόσο που αρχίζεις να κλαις**

**Όταν τσακώνεστε, σταματάει
να σου μιλάει**

Έχει χιούμορ

**Σου λέει τι είναι καλό να κάνεις
κατά τη γνώμη του/της, ακόμα
κι αν δεν του/της την έχεις ζητήσει**

**Σε πιέζει
μέχρι να πάρει αυτό που θέλει**

**Τσακώνεστε αλλά λύνετε τις
διαφωνίες σας**

**Αφιερώνεις χρόνο στον εαυτό σου
και νιώθεις άνετα να κάνεις κάποια
πράγματα μόνος/-η σου χωρίς να
πρέπει να είστε συνέχεια μαζί**

**Φοβάσαι
και δεν αισθάνεσαι ασφαλής
σε αυτή τη σχέση**

**Μπορείς να εκφράσεις τα
συναισθήματά σου χωρίς να φοβάσαι
πώς θα αντιδράσει**

**Κριτικάρει τους φίλους
και/ή τις φίλες σου**

**Καταστρέφει προσωπικά σου
αντικείμενα**

Σε απειλεί

**Περιμένει από σένα να του/της
λύσεις τα προβλήματά του/της**

**Μερικές φορές δε σου δίνει σημασία
όταν μιλάς**

**Ζητάς συγνώμη ακόμα κι όταν
δεν φταις εσύ**

**Στραβομουτσουνιάζει
όποτε δε γίνεται το δικό του/της**

Σε ελέγχει διαρκώς

Δραστηριότητα 3.5: Πραγματική Αντιμετώπιση ενός Προβλήματος

Πηγή: Högger, D., Weber, H., Haberthür, R. (2005). Harmo-nie?: Zeigen unsere Schäfchen plötzlich Zähne? - Beziehungsgestaltung im schulischen Alltag. Switzerland: Fachhochschule Nordschweiz. <http://www.fhnw.ch/ph/iwb/beratung/gesundheit/harmo-nie>

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 12α]

Πραγματική Αντιμετώπιση ενός Προβλήματος

Φανταστείτε τις παρακάτω καταστάσεις. Πώς θα αντιμετωπίζατε εσείς το πρόβλημα;

- Παίρνεις τα αποτελέσματα ενός διαγωνίσματος. Ελέγχεις τις διορθώσεις και βλέπεις ότι ο/η Καθηγητής/-τρια έχει κάνει μια λάθος διόρθωση.
- Παίρνεις στα χέρια σου το εισιτήριο του κινηματογράφου, ψάχνεις τη θέση σου και συνειδητοποιείς ότι κάποιος κάθεται στη δική σου θέση.
- Έχεις δανείσει σε συμμαθητή/-τρια σου ένα CD. Σου έχει υποσχεθεί εδώ και καιρό ότι θα σου το επιστρέψει, αλλά ακόμη να το επιστρέψει.
- Έχεις ραντεβού με τον/την φίλο/-η σου και σε έχει στήσει.
- Ετοιμάζεις μαζί με έναν/μία συμμαθητή/-τρια σου μια εργασία για το σχολείο. Έχετε συμφωνήσει ποιος/-α θα κάνει τι και πόσο χρόνο θα αφιερώσει ο καθένας/ η καθεμία. Καθώς κάνετε πρόβα την προηγούμενη μέρα διαπιστώνεις ότι ο/η συμμαθητής/-τρια σου έχει αφιερώσει περισσότερο χρόνο απ' ό,τι συμφωνήσατε και ότι ασχολήθηκε και με το δικό σου κομμάτι.
- Δανείζεις σε έναν/μία συμμαθητή/-τρια σου ένα βιβλίο αλλά δεν το βάζει μέσα στην τσάντα του/της. Καθώς πήγαινε προς το σπίτι του/της αρχίζει να βρέχει δυνατά και το βιβλίο γίνεται μούσκεμα. Το στέγνωσε, αλλά το βιβλίο δεν είναι πια όπως ήταν πριν.

[Worksheet 12b]

Χαρακτηρίζοντας ένα άτομο - Κατάλογος Ιδιοτήτων

Προληπτικός/-η	Ζηλιάρης/-α	Βαρετός/-η	Αθλητικός/-η
Απρόσιτος/-η	Ευαίσθητος/-η	Αστείος/-α	Δυνατός/-η
Προσεκτικός/-η	Τρομοκρατημένος/-η	Δύσπιστος/-η	Περήφανος/-η
Επιθετικός/-η	Ματαιόδοξος/-η	Μοντέρνος/-α	Έτοιμος/-η για δράση
Συντροφικός/-η	Τρυφερός/-η	Γενναίος/-α	Λυπημένος/-η
Άνετος/-η	Αγανακτισμένος/-η	Στοχαστικός/-η	Δεσποτικός/-η
Καβγατζής/-ου	Χαλαρός/-η	Ανεκτικός/-η	Καλύπτει την ευθραυστότητα του
Ανήσυχος/-η	Απογοητευμένος/-η	Απρόσεκτος/-η	Ανυπόμονος/-η
Θυμωμένος/-η	Δειλός/-η	Αφελής	Ατάραχος/-η
Υπερόπτης	Επιμελής	Ενοχλητικός/-η	Ασυνεπής
Ελκυστικός/-η	Απότομος/-η	Νευρικός/-η	Χωρίς αυτοπεποίθηση
Συνεπαρμένος/-η	Φιλικός/-η	Ανοιχτός/-η	Υποτακτικός/-η
Καταθλιπτικός/-η	Ευτυχισμένος/-η	Νοικοκυρεμένος/-η	Αναξιόπιστος/-η
Επηρεάζεται εύκολα	Άτρωτος/-η	Σχολαστικός/-η	Χαιρέκακος/-η
Τυπολάτρης	Υπομονετικός/-η	Απαισιόδοξος/-η	Απαγορευτικός/-η
Ενθουσιώδης	Βαριεστημένος/-η	Ρεαλιστής/-τρια	Ευάλωτος/-η
Επίμονος/-η	Ενοχλημένος/-η	Καυχησιάρης/-α	Λογικός/-η
Ψύχραιμος/-η	Ευσυνειδητος/-η	Ακριβής	Έξαλλος/-η
Πρόσχαρος/-η	Χαρωπός/-η	Ευερέθιστος/-η	Ευγενικός/-η
Έξυπνος/-η	Γενναϊόδωρος/-η	Ήρεμος/-η	Μυιιάγγιχτος/-η
Χαλαρός/-η	Επιεικής	Ψυχρός/-ή	Τρελός/-η
Κυριαρχικός/-η	Ανήμπορος/-η	Επιπόλαιος/-α	
Εγωιστής/-στρια	Εξυπηρετικός/-η	Ντροπαλός/-η	
Ειλικρινής	Υπερφίαλος/-η	Με αυτεπίγνωση	
	Αισιόδοξος/-η	Σέξι	

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 12Α και 12Β που ακολουθούν, όπως ακριβώς εμφανίζονται.

Φανταστείτε τις παρακάτω καταστάσεις. Πώς θα αντιμετωπίζατε εσείς το πρόβλημα:

Παίρνεις τα αποτελέσματα ενός διαγωνίσματος. Ελέγχεις τις διορθώσεις και βλέπεις ότι ο/η Καθηγητής/-τρια έχει κάνει μια λάθος διόρθωση.

Παίρνεις στα χέρια σου το εισιτήριο του κινηματογράφου, ψάχνεις τη θέση σου και συνειδητοποιείς ότι κάποιος κάθεται στη δική σου θέση.

Έχεις δανείσει σε συμμαθητή/-τριά σου ένα CD. Σου έχει υποσχεθεί εδώ και καιρό ότι θα σου το επιστρέψει, αλλά ακόμη να το επιστρέψει.

Έχεις ραντεβού με τον/την φίλο/-η σου και σε έχει στήσει.

Ετοιμάζεις μαζί με έναν/μία συμμαθητή/-τριά σου μια εργασία για το σχολείο. Έχετε συμφωνήσει ποιος/-α θα κάνει τι και πόσο χρόνο θα αφιερώσει ο καθένας/ η καθεμία. Καθώς κάνετε πρόβα την προηγούμενη μέρα διαπιστώνεις ότι ο/η συμμαθητής/-τριά σου έχει αφιερώσει περισσότερο χρόνο απ' ότι συμφωνήσατε και ότι ασχολήθηκε και με το δικό σου κομμάτι.

Δανείζεις σε έναν/μία συμμαθητή/-τριά σου ένα βιβλίο αλλά δεν το βάζει μέσα στην τσάντα του/της. Καθώς πήγαινε προς το σπίτι του/της αρχίζει να βρέχει δυνατά και το βιβλίο γίνεται μούσκεμα. Το στέγνωσε, αλλά το βιβλίο δεν είναι πια όπως ήταν πριν.

Κατάλογος Ιδιοτήτων

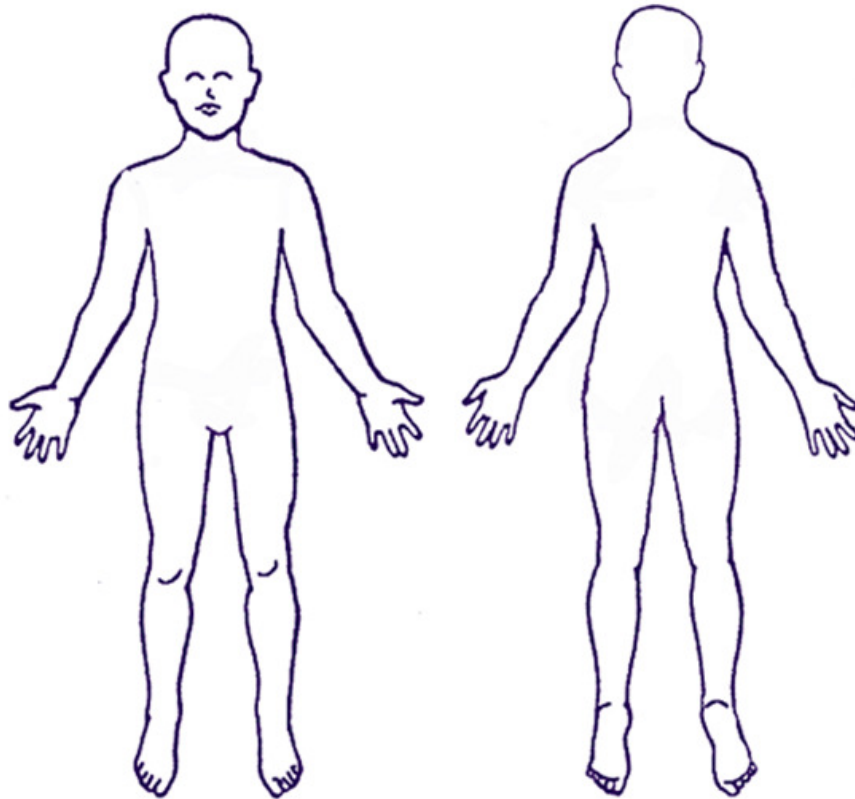
- Προληπτικός/-η	- Τρομοκρατημένος/-η	- Αστείος/-α	- Δυνατός/-η
- Απρόσιτος/-η	- Ματαιόδοξος/-η	- Δύσπιστος/-η	- Περήφανος/-η
- Προσεκτικός/-η	- Τρυφερός/-η	- Μοντέρνος/-α	- Έτοιμος/-η για δράση
- Επιθετικός/-η	- Αγανακτισμένος/-η	- Γενναίος/-α	- Λυπημένος/-η
- Άνετος/-η	- Χαλαρός/-η	- Στοχαστικός/-η	- Δεσποτικός/-η
- Ανήσυχος/-η	- Απογοητευμένος/-η	- Ανεκτικός/-η	- Καλύπτει την ευ-
- Θυμωμένος/-η	- Δειλός/-ή	- Απρόσεκτος/-η	θραυστότητα του
- Υπεροπτικός/-ή	- Επιμελής	- Αφελής	- Ανυπόμονος/-η
- Ελκυστικός/-η	- Απότομος/-η	- Ενοχλητικός/-η	- Ατάραχος/-η
- Συνεπαρμένος/-η	- Φιλικός/-η	- Νευρικός/-η	- Ασυνεπής
- Καταθλιπτικός/-η	- Ευτυχισμένος/-η	- Ανοιχτός/-η	- Χωρίς αυτοπεποίθηση
- Επηρεάζεται εύ-	- Άτρωτος/-η	- Νοικοκυρεμένος/-η	- Υποτακτικός/-η
κολα	- Υπομονετικός/-η	- Απαισιόδοξος/-η	- Αναξιόπιστος/-η
- Αγενής	- Βαριεστημένος/-η	- Ρεαλιστής/-τρια	- Χαιρέκακος/-η
- Ενθουσιώδης	- Ενοχλημένος/-η	- Καυχησιάρης/-α	- Απαγορευμένος/-η
- Επίμονος/-η	- Ευσυνείδητος/-η	- Ακριβής	- Ευάλωτος/-η
- Ψύχραιμος/-η	- Χαρούμενος/-η	- Ευερέθιστος/-η	- Λογικός/-η
- Πρόσχαρος/-η	- Γενναιόδωρος/-η	- Ήρεμος/-η	- Έξαλλος/-η
- Έξυπνος/-η	- Επιεικής	- Ψυχρός/-ή	- Ευγενικός/-η
- Κυριαρχικός/-η	- Ανήμπορος/-η	- Επιπόλαιος/-α	- Μυγιάνγιχτος/-η
- Εγλωστής/-ρια	- Εξυπηρετικός/-η	- Ντροπαλός/-η	- Τρελός/-η
- Ειλικρινής	- Υπερφίαλος/-η	- Με αυτεπίγνωση	
- Ζηλιάρης/-α	- Αισιόδοξος/-η	- Σέξι	
- Ευαίσθητος/-η	- Βαρετός/-η	- Αθλητικός/-η	

Δραστηριότητα 3.6: Γνωρίζοντας το Σώμα μας

Πηγή: Stachl-Astleithner, A., Henschl, M.. (2006). Startpaket PLUS. Partnerschaftlich lernen und Schule. Geschlechtssensible Pädagogik, Mädchen- und Bubenarbeit, Gender Mainstreaming in der Klasse. Austria: Stadtschulrat für Wien. Retrieved 1 April 2010 from <http://www.eduhi.at/dl/startpaket.pdf>

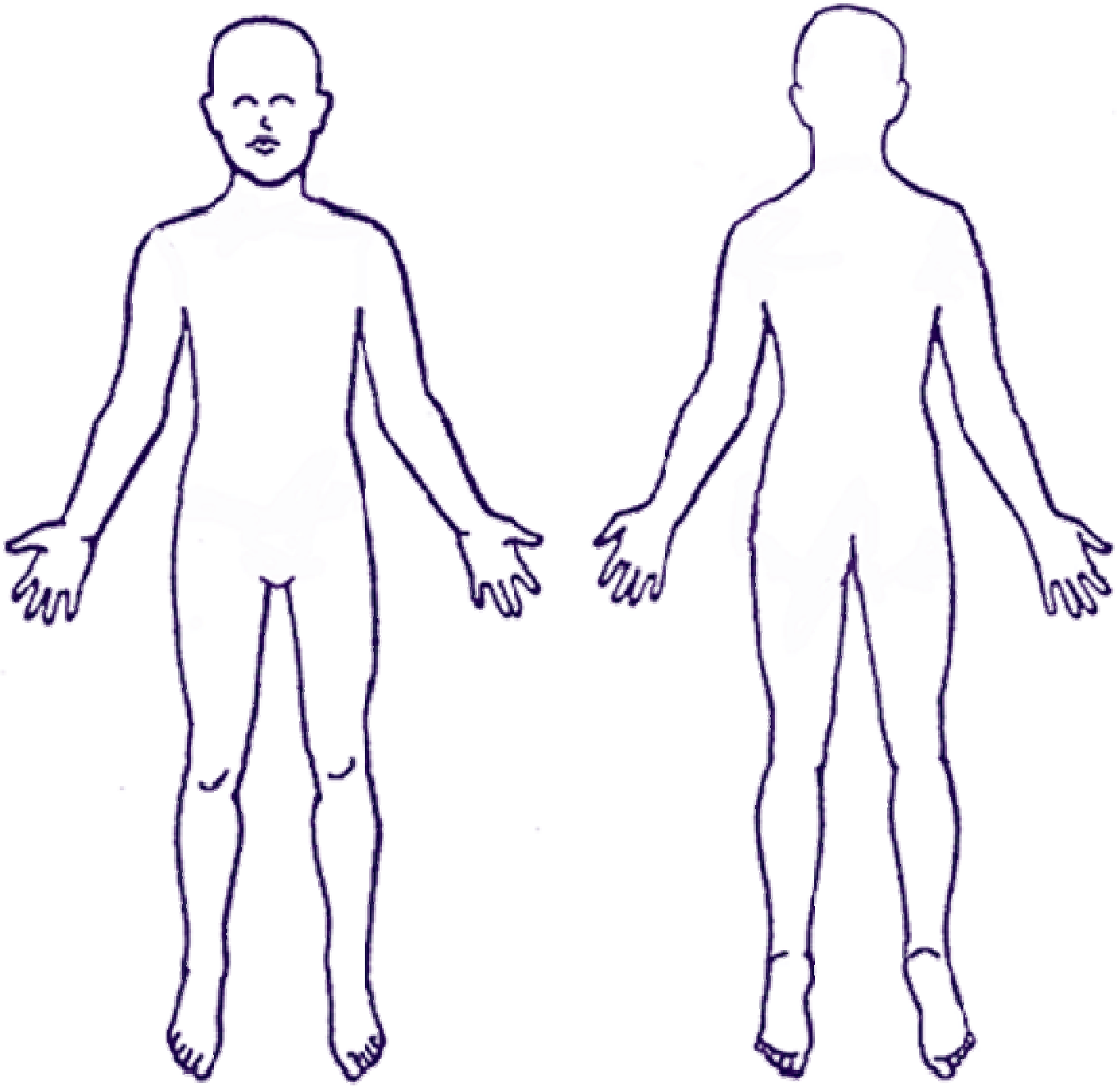
ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 13]

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 13 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Δραστηριότητα 4.1.2: Η Άννα και ο Δημήτρης

Προσαρμοσμένο από:

- ◇ Instituto Promundo, Salud y Género, ECOS, Instituto PAPAI & World Education. (2009). Working with Young Women: Empowerment, Rights and Health. Rio de Janeiro: Instituto Promundo.
- ◇ Liz Claiborne Inc. (2006). Love is Not Abuse: a teen dating violence prevention curriculum. Liz Claiborne Inc.

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 14]

Πώς νοιώθει η Άννα; _____ ο Δημήτρης; _____	Τι λόγους έχει η Άννα να μη μιλάει σε κανέναν γι' αυτό που της συμβαίνει;
Τι λόγους έχει η Άννα να μιλήσει γι' αυτό που της συμβαίνει;	Πρέπει να μιλήσει σε κάποιον η Άννα γι' αυτό που της συμβαίνει; ☐ Όχι, σε κανέναν ☐ Ναι, στ _____
Τι πρέπει να κάνει η Άννα;	Τι πρέπει να κάνει ο Δημήτρης;

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 14 που ακολουθεί σε αυτοκόλλητες ετικέτες A4, όπως ακριβώς εμφανίζεται και κόψτε το στα δύο (κάθετα).

Πως νοιώθει

η Άννα: _____

ο Δημήτρης: _____

**Τι λόγους έχει η Άννα να μιλήσει γι'
αυτό που της συμβαίνει;**

Τι πρέπει να κάνει η Άννα;

Πως νοιώθει

η Άννα: _____

ο Δημήτρης: _____

**Τι λόγους έχει η Άννα να μιλήσει γι'
αυτό που της συμβαίνει;**

Τι πρέπει να κάνει η Άννα;

**Τι λόγους έχει η Άννα να μη μιλάει σε
κανέναν γι' αυτό που της συμβαίνει;**

**Πρέπει να μιλήσει σε κάποιον η Άννα
γι' αυτό που της συμβαίνει;**

Όχι, σε κανέναν

Ναι, στ _____

Τι πρέπει να κάνει ο Δημήτρης;

**Τι λόγους έχει η Άννα να μη μιλάει σε
κανέναν γι' αυτό που της συμβαίνει;**

**Πρέπει να μιλήσει σε κάποιον η Άννα
γι' αυτό που της συμβαίνει;**

Όχι, σε κανέναν

Ναι, στ _____

Τι πρέπει να κάνει ο Δημήτρης;

Δραστηριότητα 4.1.3: Τι Είναι η Έμφυλη Βία

Προσαρμοσμένο από:

- ◇ Instituto Promundo, Salud y Género, ECOS, Instituto PAPA! & World Education. (2009). Working with Young Women: Empowerment, Rights and Health. Rio de Janeiro: Instituto Promundo.
- ◇ Foshee, V., Langwick, S. (2004). SafeDates: An Adolescent Dating Abuse Prevention Curriculum. MN: Hazelden Publishing and Educational Services

Το Φύλλο Εργασίας 15 που ακολουθεί (σελίδες 101-111) αποτελεί το Φύλλο Εργασίας του/της εκπαιδευτικού. Εκτυπώστε το για δική σας χρήση, ενώ για τους/τις μαθητές/-τριες εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 15, όπως ακριβώς εμφανίζεται στις σελίδες 112-115 και κόψτε τα αντίτυπα των μαθητών/-τριών στα σημεία που υποδεικνύουν οι διακεκομμένες γραμμές.

[Φύλλο Εργασίας 15] (για τον/την Εκπαιδευτικό)

Σενάριο 1: Ο Κώστας και η Μαίρη

4-5 άτομα

Ρόλοι: Κώστας - Μαίρη- οι κολλητοί του Κώστα (2-3 άτομα)

Ο Κώστας κάλεσε τους κολλητούς του και το κορίτσι του, τη Μαίρη, στο σπίτι του να δουν μια ταινία τη Παρασκευή το βράδυ. Ο Κώστας ζήτησε από τη Μαίρη αν μπορούσε να ετοιμάσει τα πατατάκια και τα ποτά. Του είπε ότι δεν είχε πρόβλημα και μόλις ήρθαν οι φίλοι του Κώστα, κάθισαν όλοι μαζί στον καναπέ να δουν την ταινία. Μόλις τελείωνε το ποτό κάποιου ή άδειαζε το μπολ με τα πατατάκια, ο Κώστας ζητούσε από τη Μαίρη να πάει στη κουζίνα να τα ξαναγεμίσει. Όταν αυτό έγινε για τρίτη φορά, η Μαίρη του είπε «δεν είμαι υπηρέτριά σας». Ήθελε και εκείνη να δει την ταινία και όποιος ήθελε θα μπορούσε να πηγαίνει στη κουζίνα μόνος του. Ο Κώστας θύμωσε. Τη «διέταξε» να φέρει τα ποτά στους φίλους του. Όταν εκείνη αρνήθηκε, τη χτύπησε στο πρόσωπο και την πήγε στην κουζίνα. Οι φίλοι του Κώστα τους είχαν ξαναδεί πολλές φορές να τσακώνονται έτσι.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- ☞ *Είναι βίαιος ο Κώστας; Γιατί ή γιατί όχι;* [Καταγράψτε τις απαντήσεις σε μεγάλο φύλλο χαρτιού]

Απάντηση: Ναι, ο Κώστας είναι βίαιος αφού ασκεί ψυχολογική και σωματική βία:

- διατάζει και προσβάλλει τη Μαίρη
- χτυπάει τη Μαίρη
- την αναγκάζει με τη βία να τον ακολουθήσει στην κουζίνα
- δεν είναι ένα μεμονωμένο περιστατικό, αφού το έχει κάνει πολλές φορές.

- ☞ *Ας πούμε ότι αυτό το σενάριο δεν κατέληγε με τον Κώστα να χτυπάει τη Μαίρη, αλλά τη στιγμή που της ζήτησε να φέρει τα ποτά στους φίλους του και εκείνη αρνήθηκε, πήγαινε κοντά στο πρόσωπό της και της έλεγε: «τι είπες;» και η Μαίρη πήγαινε ήσυχα-ήσυχα στη κουζίνα. Τότε θα ήταν βίαιη αυτή η συμπεριφορά;*

Απάντηση: Ναι, θα ήταν και πάλι βίαιη. Δεν ασκεί σωματική βία, επειδή δεν χρειάζεται (η Μαίρη συμμορφώνεται και μόνο με την σιωπηλή του απειλή).

- ☞ *Εάν αυτή ήταν η πρώτη φορά που τσακώνονταν, θα λέγαμε και πάλι ότι είναι βίαιη συμπεριφορά;*

Απάντηση: Ναι, επειδή χτυπάει τη Μαίρη, ασκεί δηλαδή σωματική βία.

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 2: Η Χριστίνα και ο Παύλος

2 άτομα

Ρόλοι: Χριστίνα - Παύλος

Η Χριστίνα και ο Παύλος βγαίνουν μαζί εδώ και λίγες εβδομάδες. Της Χριστίνας της αρέσει ο Παύλος, αλλά δεν είναι ερωτευμένη μαζί του. Της αρέσει ένα άλλο αγόρι από τη Γ' Λυκείου. Μόλις του είπε ότι θέλει να χωρίσουν, εκείνος θύμωσε. Τότε εκείνη έβαλε τα κλάματα, αισθανόταν άβολα και δεν ήξερε τι να του πει... ήξερε όμως ότι δεν ήθελε να είναι άλλο μαζί του.

Ερώτηση για συζήτηση

☞ *Είναι βίαιος ο Παύλος; Γιατί ή γιατί όχι;* [Καταγράψτε τις απαντήσεις σε μεγάλο φύλλο χαρτιού]

Απάντηση: Όχι, ο Παύλος δεν είναι βίαιος, αφού το θυμό του δεν φαίνεται να τον εκφράζει με βία απέναντί της (δεν βρίζει τη Χριστίνα, δεν την χτυπάει, ούτε την προσβάλλει με κάποιο τρόπο).

Σημείωση: Στις σχέσεις μας μπορεί να βιώσουμε δύσκολες και επώδυνες εμπειρίες, αλλά αυτές οι εμπειρίες δεν συνιστούν πάντα εμπειρίες κακοποίησης. Παρεξηγήσεις και απερισκεψίες μπορεί να κάνουν ένα άτομο να αισθάνεται άσχημα, αλλά τέτοιες συγκρούσεις μπορούν να επιλυθούν με τρόπο που να επιτρέπει και στους δύο να εκφράσουν τον εαυτό τους.

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 3: Ο Στράτος και η Νίκη

2 άτομα

Ρόλοι: Στράτος – Νίκη

Ο Στράτος αγόρασε στη Νίκη για τα γενέθλιά της ένα CD με τον αγαπημένο της τραγουδιστή. Η Νίκη άνοιξε το CD και έδειχνε να της αρέσει το δώρο της. Μετά, όμως, ρώτησε που είναι τα υπόλοιπα δώρα της. Όταν της είπε ότι της αγόρασε μόνο αυτό το CD για τα γενέθλιά της, η Νίκη θύμωσε και άρχισε να του φωνάζει. Του είπε ότι περίμενε από εκείνον κάτι παραπάνω από ένα φτηνιάρικο CD για τα γενέθλιά της και έσπασε το CD στα δύο.

Ερώτηση για συζήτηση

- ☞ *Είναι βίαιη η Νίκη; Γιατί ή γιατί όχι;* [Καταγράψτε τις απαντήσεις σε μεγάλο φύλλο χαρτιού]

Απάντηση: Ναι, η Νίκη είναι βίαιη γιατί βάζει τις φωνές στον Στράτο και κυρίως επειδή τον προσβάλλει και τον μειώνει (ψυχολογική βία).

Το γεγονός ότι σπάει το CD είναι μια προειδοποιητική ένδειξη ότι μπορεί να γίνει και σωματικά βίαιη στο μέλλον.

Επέκταση του σεναρίου

Αλλάξτε τους ρόλους των δύο φύλων. Αισθάνεστε διαφορετικά όταν αλλάζουν οι ρόλοι;

Καθένας μας μπορεί να υφίσταται βία στις σχέσεις: κορίτσια και αγόρια, Έλληνες και ξένοι (αλλοδαποί), άτομα που έχουν γεννηθεί σε πλούσιες γειτονιές και άτομα που έχουν γεννηθεί σε φτωχές γειτονιές, άτομα που έχουν βιώσει βία στην οικογένειά τους και άτομα που δεν έχουν μεγαλώσει σε βίαιο περιβάλλον, άτομα που έχουν μια σχέση εδώ και καιρό και άτομα που μόλις άρχισαν να βγαίνουν ραντεβού.

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 4: Η Σοφία και ο Γιάννης

4-5 άτομα

Ρόλοι: Σοφία – Γιάννης – οι κολλητές φίλες της Σοφίας (2-3 άτομα)

Η Σοφία έχει πολλές κολλητές φίλες. Πηγαίνουν μαζί σινεμά, για ψώνια κ.ά. Από τότε που γνώρισε τον Γιάννη και τα φτιάξανε -πριν 3 μήνες- περνάνε κάθε λεπτό μαζί. Ο Γιάννης είναι συμπαθής σε όλες της φίλες της Σοφίας, αλλά τους λείπει η παρέα της. Η Σοφία θα ήθελε να βγαίνει έξω με τις φίλες της, αλλά κάθε φορά που το λέει στο Γιάννη, αυτός της λέει πόσο πολύ του λείπει όταν βγαίνει με τις φίλες της και ότι θέλει να είναι συνέχεια μαζί. Η Σοφία τον αγαπάει και δεν θέλει να τον πληγώνει. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να νιώθει ενοχές όταν τον αφήνει μόνο του -έστω και για λίγες ώρες για να βγει με τις κολλητές της.

Ερώτηση για συζήτηση

☞ *Είναι βίαιος ο Γιάννης; Γιατί ή γιατί όχι;* [Καταγράψτε τις απαντήσεις σε μεγάλο φύλλο χαρτιού]

Απάντηση: Ναι, ο Γιάννης είναι βίαιος (ψυχολογική βία) γιατί με τον τρόπο που φέρεται, δηλαδή εκβιάζοντας τη Σοφία συναισθηματικά, προσπαθεί να πετύχει (και το καταφέρνει) να μην της επιτρέψει να κάνει παρέα με τις φίλες της και να ελέγχει τη ζωή της.

Η Σοφία αισθάνεται άσχημα (έχει ενοχές), και αυτή είναι μια πολύ ισχυρή ένδειξη ότι η σχέση δεν είναι υγιής.

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 5: Η Φλώρα και ο Μιχάλης

4-5 άτομα

Ρόλοι: Φλώρα – Μιχάλης – οι φίλοι και οι φίλες της Φλώρας (2-3 άτομα)

Η Φλώρα βγαίνει με το Μιχάλη. Μία μέρα, τσακώνονταν στο σχολείο γιατί ο μπαμπάς του Μιχάλη δε συμπαθεί τη Φλώρα και δεν του αρέσει που τη φέρνει στο σπίτι τους. Η Φλώρα νομίζει ότι ο Μιχάλης πρέπει να επιβληθεί στον πατέρα του και να του πει τι θέλει. Η συζήτηση ανάβει και τότε ο Μιχάλης της δίνει μια, τη σπρώχνει και φεύγει. Κάποιοι/-ες φίλοι/-ες της Φλώρας βλέπουν τι γίνεται και πραγματικά δεν ξέρουν τι να πουν ή τι να κάνουν...

Ερωτήσεις για συζήτηση [Καταγράψτε τις απαντήσεις σε μεγάλο φύλλο χαρτιού]

- ☞ Υπάρχει βία σε αυτή τη σχέση;

Απάντηση: Ναι υπάρχει βία και από τους δύο

- ☞ Τι μορφές βίας παρατηρήσαμε σε αυτή τη σκηνή;

Απάντηση: Σωματική βία από τον Μιχάλη προς τη Φλώρα (τη σπρώχνει). Η Φλώρα επίσης ασκεί ψυχολογική βία προς το Μιχάλη γιατί προσπαθεί να του επιβάλει τη γνώμη της, λέγοντάς του τι εκείνη νομίζει ότι πρέπει να κάνει.

- ☞ Τι έκαναν τα άτομα-παρατηρητές; Τι θα μπορούσαν να είχαν κάνει; Τι θα λέγατε για τη δύναμη/ ισχύ σε αυτό το σενάριο;

Σενάριο 6: Η Μαρία και ο Παναγιώτης**4-5 άτομα**

Ρόλοι: Μαρία – Παναγιώτης – οι συμμαθητές/-τριες και φίλες της Μαρίας (2-3 άτομα)

Η Μαρία βγαίνει με τον Παναγιώτη εδώ και μερικούς μήνες. Πρόσφατα ο Παναγιώτης άρχισε να της κάνει συνέχεια ερωτήσεις, όπως: *με ποιον μιλάει στη τάξη, γιατί δεν είναι στο σπίτι όταν της τηλεφωνεί, γιατί περνάει τόσες ώρες με τις φίλες της και όχι μαζί του, κλπ.* Η Μαρία προσπαθούσε να μη δίνει πολύ σημασία στις ερωτήσεις του, αλλά τελευταία ο Παναγιώτης έχει αρχίσει να γίνεται όλο και πιο πειστικός και να θυμώνει. Της φωνάζει στους διαδρόμους του σχολείου και τη βρίζει. Μετά, συνήθως της ζητάει συγνώμη, αλλά μια φορά μέχρι και που τη χτύπησε. Της λέει ότι όλα αυτά τα κάνει επειδή την αγαπάει πολύ και ζηλεύει.

Ερωτήσεις για συζήτηση [Καταγράψτε τις απαντήσεις σε μεγάλο φύλλο χαρτιού]

- ☞ Είναι βίαιος ο Παναγιώτης;
- ☞ Τι μορφές βίας παρατηρήσαμε σε αυτή τη σκηνή;

Απάντηση: Ναι, ο Παναγιώτης είναι βίαιος γιατί:

- Ρωτάει συνεχώς με ποιους/-ες μιλάει στη τάξη, γιατί δεν είναι στο σπίτι όταν την παίρνει τηλέφωνο κλπ. (ψυχολογική βία: ελέγχει τις κινήσεις της)
- Θέλει να είναι συνέχεια μαζί του (ψυχολογική βία: την περιορίζει και είναι κτητικός)
- Της φωνάζει και την βρίζει (ψυχολογική βία: λεκτική βία)
- Την έχει χτυπήσει (σωματική βία)
- Την καταπιέζει και τη ζηλεύει υπερβολικά (ψυχολογική βία: έλεγχος)
- Προσπαθεί να δικαιολογήσει τη βίαιη συμπεριφορά του λέγοντας πόσο πολύ την αγαπάει (ψυχολογική βία: συναισθηματικός εκβιασμός)

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 7: Η Ειρήνη και ο Γιάννης

2 άτομα

Ρόλοι: Ειρήνη - Γιάννης

Η Ειρήνη και ο Γιάννης βγαίνουν μαζί εδώ και μερικούς μήνες. Η Ειρήνη πηγαίνει ακόμα στο Λύκειο και ο Γιάννης τελείωσε το σχολείο πέρυσι. Από τότε προσπαθεί να βρει μια σταθερή δουλειά αλλά δεν τα καταφέρνει. Τελευταία, η Ειρήνη έχει αρχίσει να λέει ότι ο πρώην της είχε μια καλή δουλειά και συνέχεια την έβγαζε έξω και της αγόραζε δώρα. Τον λέει τεμπέλη και ανίκανο, και ότι εάν ήταν «άντρας» θα έβρισκε μια δουλειά.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- ☞ Είναι βίαιη η Ειρήνη;
- ☞ Τι μορφές βίας παρατηρήσαμε σε αυτή τη σκηνή;

Απαντήσεις: Ναι, η Ειρήνη είναι βίαιη γιατί περιφρονεί τον Γιάννη, τον μειώνει και τον προβάλλει: τον αποκαλεί «τεμπέλη» και «ανίκανο» και ότι δεν είναι «άντρας» (ψυχολογική βία - λεκτική)

Τον κατακρίνει και τον συγκρίνει με τον πρώην φίλο της (ψυχολογική βία: υποβιβασμός).

Έμμεσα απαιτεί δώρα και εξόδους (ψυχολογική βία: ψυχολογικός εκβιασμός).

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 8: Η Ισμήνη και ο Παύλος

4-5 άτομα

Ρόλοι: Ισμήνη – Παύλος - Κορίτσια (2-3 κορίτσια)

Η Ισμήνη έχει μια σχέση εδώ και ένα χρόνο περίπου. Τελευταία, όμως, ο Παύλος, το αγόρι της, έχει αρχίσει να της λέει ότι έχει παχύνει και ότι ντρέπεται να βγαίνει έξω μαζί της. Σχολιάζει συνέχεια την εμφάνιση των άλλων κοριτσιών και της λέει πόσο πιο σέξι θα ήταν εάν έχανε κιλά. Δεν την αφήνει να τρώει ό,τι θέλει και της λέει ότι μόνο εάν αδυνατίσει θα ξαναβγούν μαζί.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- ☞ Είναι βίαιος ο Παύλος;
- ☞ Τι μορφές βίας παρατηρήσαμε σε αυτή τη σκηνή;

Απαντήσεις: Ναι, ο Παύλος είναι βίαιος: ασκεί ψυχολογική βία στην Ισμήνη αφού την απειλεί ότι δεν θα ξαναβγούν μαζί εάν δεν κάνει αυτό που θέλει εκείνος (την τιμωρεί και την εκβιάζει συναισθηματικά).

Δεν την αφήνει να τρώει ό,τι θέλει (ελέγχει τη συμπεριφορά της).

Την προσβάλει και την μειώνει σχολιάζοντας την εμφάνιση των άλλων κοριτσιών και λέγοντας ότι έτσι όπως είναι η ίδια δεν είναι σέξι (ψυχολογική βία: προσβολές και υποτίμηση).

Η Ισμήνη θα πρέπει να αισθάνεται άσχημα (προειδοποιητική ένδειξη).

Σενάριο 9: Η Φλώρα και ο Στάθης**2 άτομα****Ρόλοι:** Φλώρα – Στάθης

Η Φλώρα ήταν στην Α' Λυκείου όταν γνώρισε τον Στάθη. Δεν έμοιαζε με κανέναν άλλον από τα αγόρια που είχε γνωρίσει. Ήταν το πρώτο αγόρι που ερωτεύτηκε και περνούσε όλο τον ελεύθερο χρόνο της μαζί του. Σταμάτησε να βγαίνει με τις φίλες της και η απόδοσή της στο σχολείο μειώθηκε. Έλεγε συνέχεια ψέματα στους γονείς της για το με ποιον βγαίνει για να μπορεί να είναι συνέχεια μαζί του. Τη ζήλευε πολύ και δεν μπορούσε να κάνει παρέα με άλλα αγόρια γιατί πάντα θύμωνε μαζί της. Δύο μήνες μετά τη γνωριμία τους άρχισαν να τσακώνονται επειδή η Φλώρα δεν ήθελε ακόμα να κάνουν σεξ. Μια μέρα τσακώθηκαν πολύ έντονα και τη χτύπησε.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- ☞ Είναι βίαιος ο Στάθης;
- ☞ Τι μορφές βίας παρατηρήσαμε σε αυτή τη σκηνή;

Απαντήσεις: Ναι, ο Στάθης είναι βίαιος αφού:

- Ζηλεύει υπερβολικά τη Φλώρα, είναι κτητικός και ελέγχει τις παρέες της: δεν της επιτρέπει να κάνει παρέα με άλλα αγόρια (ψυχολογική βία: είναι κτητικός και την ελέγχει)
- Τη χτύπησε (σωματική βία) επειδή δεν ήθελε ακόμα να κάνουν σεξ.

- ☞ Υπάρχει σεξουαλική κακοποίηση σε αυτό το σενάριο;

Απάντηση: Κάθε σεξουαλική επαφή ή απόπειρα σεξουαλικής επαφής παρά τη θέληση του ατόμου είναι σεξουαλική κακοποίηση. Ο Στάθης φαίνεται να την πιέζει να κάνουν σεξ και για αυτό το λόγο τσακώνονται. Εφόσον την πιέζει να προχωρήσει σεξουαλικά περισσότερο απ' όσο εκείνη θέλει, και δεν σέβεται την επιλογή της, τότε αυτό είναι σεξουαλική κακοποίηση.

Δραστηριότητα 4.1.3

Σενάριο 10: Η Κατερίνα και ο Βασίλης

3 άτομα

Ρόλοι: Βασίλης, Κατερίνα (μητέρα του Βασίλη), Νίκος (ο σύζυγος της Κατερίνας)

Η Κατερίνα έχει ένα γιο, το Βασίλη, που είναι 11 ετών. Αν και ο Βασίλης είναι πολύ δημιουργικός και δραστήριος, συνεχώς μπλέκει σε καυγάδες και έχει προβλήματα στο σχολείο. Ο άντρας της Κατερίνας, ο Νίκος, θεωρεί τη γυναίκα του υπεύθυνη για την κακή συμπεριφορά του Βασίλη, και την κατηγορεί ότι αφιερώνει πολύ χρόνο στη δουλειά της ενώ θα έπρεπε να είναι περισσότερο στο σπίτι για να προσέχει το Βασίλη. Μια μέρα το ζευγάρι τσακώθηκε πολύ έντονα και ο Νίκος χτύπησε την Κατερίνα. Έπειτα η Κατερίνα, επιτέθηκε στο Βασίλη, λέγοντάς του ότι είναι ένα αχάριστο παιδί και μόνο προβλήματα της δημιουργεί.

Αυτό το σενάριο μπορείτε εάν θέλετε να το παρουσιάσετε σε 2 σκηνές: α) Η Κατερίνα, Ο Βασίλης και ο Νίκος στο σπίτι (3 άτομα), και β) ο Βασίλης στο σχολείο με συμμαθητές/-τριές του (Ο Βασίλης και 3 παιδιά).

Ερωτήσεις για συζήτηση

☞ Είναι βίαιος ο Νίκος;

Απάντηση: Ναι, ο Νίκος είναι βίαιος, αφού:

- Χτύπησε την Κατερίνα (σωματική βία)
- Την κατηγορεί θεωρώντας ότι εκείνη φταίει για όλα και της λέει τι θα έπρεπε να κάνει επιβάλλοντας τη δική του γνώμη (ψυχολογική βία: ρίχνει το φταίξιμο πάντα στους άλλους και θέλει να ελέγχει τη συμπεριφορά της)

☞ Είναι βίαιη η Κατερίνα;

Απάντηση: Ναι, και η Κατερίνα είναι βίαιη αφού ταπεινώνει και προσβάλλει τον Βασίλη (ψυχολογική βία).

Σενάριο 11: Η Γεωργία και ο Πέτρος

6-7 άτομα

Ρόλοι: Γεωργία - Πέτρος - φίλοι/-ες του Πέτρου και της Γεωργίας (2-3 άτομα) - ένα αγόρι που χορεύει δίπλα στη Γεωργία

Η Γεωργία βγήκε ένα βράδυ με το αγόρι της, τον Πέτρο, και κάποιους φίλους τους. Κάποια στιγμή ο Πέτρος παρατήρησε κάποιον να χορεύει δίπλα στη Γεωργία και σιγά-σιγά να έρχεται όλο και πιο κοντά της. Τότε εκείνος πήγε προς το μέρος τους και, για να του δείξει ότι η Γεωργία ήταν το κορίτσι του, πήγε και την αγκάλιασε. Τότε, εκείνος απομακρύνθηκε. Μετά από λίγο, ο Πέτρος πήγε με μια φίλη του να πάρουν ποτά και, καθώς γυρνούσαν πίσω, τον ξαναείδε να χορεύει και πάλι δίπλα από τη Γεωργία και να προσπαθεί να της μιλήσει. Τότε ο Πέτρος θύμωσε, τον έβρισε πολύ άσχημα, του επιτέθηκε και άρχισε να τον χτυπάει με μπουνιές. Η Γεωργία θύμωσε, και χωρίς να του πει κουβέντα, σηκώθηκε και έφυγε από το μαγαζί, παρατώντας τον... σύξυλο. Όταν εκείνος της τηλεφώνησε για να «της ζητήσει το λόγο που τον παράτησε», του είπε ότι θέλει να χωρίσουν... έτσι απλά...

Ερωτήσεις για συζήτηση

☞ Υπάρχει βία σ' αυτή τη σκηνή; Τι μορφές βίας παρατηρήσαμε σε αυτή τη σκηνή;

Απαντήσεις: Ναι, υπάρχει βία στη σκηνή και συγκεκριμένα ο Πέτρος είναι βίαιος:

- Ζηλεύει υπερβολικά την Γεωργία και είναι κτητικός (ψυχολογική βία: είναι κτητικός, την παρακολουθεί και την ελέγχει διαρκώς και δεν την εμπιστεύεται)
- Την προσβάλλει κάνοντας σκηνή δημόσια, παρότι εκείνη δεν φαίνεται να τον έχει προβάλλει με κανένα τρόπο (ψυχολογική βία)
- Έβρισε τον άλλο άνδρα (λεκτική βία)
- Χτύπησε τον άλλο άνδρα (σωματική βία - ένδειξη ότι μπορεί να γίνει σωματικά βίαιος και στη σχέση του)

☞ Είναι βίαιη η Γεωργία;

Απάντηση: Όχι, γιατί παρότι εκείνος την πρόσβαλε, η Γεωργία δεν έκανε τίποτα ανάλογο. Το γεγονός ότι τον παράτησε και έφυγε και ότι χώρισε μαζί του είναι απλώς ένδειξη ότι σέβεται τον εαυτό της, δεν ανέχεται τη βία σε κανένα επίπεδο, ξέρει να αναγνωρίζει τις προειδοποιητικές ενδείξεις και να προστατεύει τον εαυτό της.

Σενάριο 1: Ο Κώστας και η Μαίρη

4-5 άτομα

Ρόλοι: Κώστας - Μαίρη- οι κολλητοί του Κώστα (2-3 άτομα)

Ο Κώστας κάλεσε τους κολλητούς του και το κορίτσι του, τη Μαίρη, στο σπίτι του να δουν μια ταινία τη Παρασκευή το βράδυ. Ο Κώστας ζήτησε από τη Μαίρη αν μπορούσε να ετοιμάσει τα πατατάκια και τα ποτά. Του είπε ότι δεν είχε πρόβλημα και μόλις ήρθαν οι φίλοι του Κώστα, κάθισαν όλοι μαζί στον καναπέ να δουν την ταινία.

Μόλις τελείωνε το ποτό κάποιου ή άδειαζε το μπολ με τα πατατάκια, ο Κώστας ζητούσε από τη Μαίρη να πάει στη κουζίνα να τα ξαναγεμίσει. Όταν αυτό έγινε για τρίτη φορά, η Μαίρη του είπε «δεν είμαι υπηρέτριά σας». Ήθελε και εκείνη να δει την ταινία και όποιος ήθελε θα μπορούσε να πηγαίνει στη κουζίνα μόνος του. Ο Κώστας θύμωσε. Τη «διέταξε» να φέρει τα ποτά στους φίλους του. Όταν εκείνη αρνήθηκε, τη χτύπησε στο πρόσωπο και την πήγε στην κουζίνα. Οι φίλοι του Κώστα τους είχαν ξαναδει πολλές φορές να τσακώνονται έτσι.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 2: Η Χριστίνα και ο Παύλος

2 άτομα

Ρόλοι: Χριστίνα - Παύλος

Η Χριστίνα και ο Παύλος βγαίνουν μαζί εδώ και λίγες εβδομάδες. Της Χριστίνας της αρέσει ο Παύλος, αλλά δεν είναι ερωτευμένη μαζί του. Της αρέσει ένα άλλο αγόρι από τη Γ' Λυκείου. Μόλις του είπε ότι θέλει να χωρίσουν, εκείνος θύμωσε. Τότε εκείνη έβαλε τα κλάματα, αισθανόταν άβολα και δεν ήξερε τι να του πει... ήξερε όμως ότι δεν ήθελε να είναι άλλο μαζί του.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 3: Ο Στράτος και η Νίκη

2 άτομα

Ρόλοι: Στράτος - Νίκη

Ο Στράτος αγόρασε στη Νίκη για τα γενέθλιά της ένα CD με τον αγαπημένο της τραγουδιστή. Η Νίκη άνοιξε το CD και έδειχνε να της αρέσει το δώρο της. Μετά, όμως, ρώτησε που είναι τα υπόλοιπα δώρα της. Όταν της είπε ότι της αγόρασε μόνο αυτό το CD για τα γενέθλιά της, η Νίκη θύμωσε και άρχισε να του φωνάζει. Του είπε ότι περίμενε από εκείνον κάτι παραπάνω από ένα φτηνιάρικο CD για τα γενέθλιά της και έσπασε το CD στα δύο.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 4: Η Σοφία και ο Γιάννης

4-5 άτομα

Ρόλοι: Σοφία – Γιάννης – οι κολλητές φίλες της Σοφίας (2-3 άτομα)

Η Σοφία έχει πολλές κολλητές φίλες. Πηγαίνουν μαζί σινεμά, για ψώνια κ.ά. Από τότε που γνώρισε τον Γιάννη και τα φτιάξανε -πριν 3 μήνες- περνάνε κάθε λεπτό μαζί. Ο Γιάννης είναι συμπαθής σε όλες της φίλες της Σοφίας, αλλά τους λείπει η παρέα της. Η Σοφία θα ήθελε να βγαίνει έξω με τις φίλες της, αλλά κάθε φορά που το λέει στο Γιάννη, αυτός της λέει πόσο πολύ του λείπει όταν βγαίνει με τις φίλες της και ότι θέλει να είναι συνέχεια μαζί. Η Σοφία τον αγαπάει και δεν θέλει να τον πληγώνει. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να νιώθει ενοχές όταν τον αφήνει μόνο του -έστω και για λίγες ώρες για να βγει με τις κολλητές της.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 5: Η Φλώρα και ο Μιχάλης

4-5 άτομα

Ρόλοι: Φλώρα – Μιχάλης – οι φίλοι και οι φίλες της Φλώρας (2-3 άτομα)

Η Φλώρα βγαίνει με το Μιχάλη. Μία μέρα, τσακώνονταν στο σχολείο γιατί ο μπαμπάς του Μιχάλη δε συμπαθεί τη Φλώρα και δεν του αρέσει που τη φέρνει στο σπίτι τους. Η Φλώρα νομίζει ότι ο Μιχάλης πρέπει να επιβληθεί στον πατέρα του και να του πει τι θέλει. Η συζήτηση ανάβει και τότε ο Μιχάλης της δίνει μια, τη σπρώχνει και φεύγει. Κάποιοι/-ες φίλοι/-ες της Φλώρας βλέπουν τι γίνεται και πραγματικά δεν ξέρουν τι να πουν ή τι να κάνουν...

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 6: Η Μαρία και ο Παναγιώτης

4-5 άτομα

Ρόλοι: Μαρία – Παναγιώτης – οι συμμαθητές/-τριες και φίλες της Μαρίας (2-3 άτομα)

Η Μαρία βγαίνει με τον Παναγιώτη εδώ και μερικούς μήνες. Πρόσφατα ο Παναγιώτης άρχισε να της κάνει συνέχεια ερωτήσεις, όπως: *με ποιον μιλάει στη τάξη, γιατί δεν είναι στο σπίτι όταν της τηλεφωνεί, γιατί περνάει τόσες ώρες με τις φίλες της και όχι μαζί του, κλπ.* Η Μαρία προσπαθούσε να μη δίνει πολύ σημασία στις ερωτήσεις του, αλλά τελευταία ο Παναγιώτης έχει αρχίσει να γίνεται όλο και πιο πιεστικός και να θυμώνει. Της φωνάζει στους διαδρόμους του σχολείου και τη βρίζει. Μετά, συνήθως της ζητάει συγνώμη, αλλά μια φορά μέχρι και που τη χτύπησε. Της λέει ότι όλα αυτά τα κάνει επειδή την αγαπάει πολύ και ζηλεύει.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 7: Η Ειρήνη και ο Γιάννης

2 άτομα

Ρόλοι: Ειρήνη - Γιάννης

Η Ειρήνη και ο Γιάννης βγαίνουν μαζί εδώ και μερικούς μήνες. Η Ειρήνη πηγαίνει ακόμα στο Λύκειο και ο Γιάννης τελείωσε το σχολείο πέρυσι. Από τότε προσπαθεί να βρει μια σταθερή δουλειά αλλά δεν τα καταφέρνει. Τελευταία, η Ειρήνη έχει αρχίσει να λέει ότι ο πρώην της είχε μια καλή δουλειά και συνέχεια την έβγαζε έξω και της αγόραζε δώρα. Τον λέει τεμπέλη και ανίκανο, και ότι εάν ήταν «άντρας» θα έβρισκε μια δουλειά.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 8: Η Ισμήνη και ο Παύλος

4-5 άτομα

Ρόλοι: Ισμήνη – Παύλος - Κορίτσια (2-3 κορίτσια)

Η Ισμήνη έχει μια σχέση εδώ και ένα χρόνο περίπου. Τελευταία, όμως, ο Παύλος, το αγόρι της, έχει αρχίσει να της λέει ότι έχει παχύνει και ότι ντρέπεται να βγαίνει έξω μαζί της. Σχολιάζει συνέχεια την εμφάνιση των άλλων κοριτσιών και της λέει πόσο πιο σέξι θα ήταν εάν έχανε κιλά. Δεν την αφήνει να τρώει ό,τι θέλει και της λέει ότι μόνο εάν αδυνατίσει θα ξαναβγούν μαζί.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 9: Η Φλώρα και ο Στάθης

2 άτομα

Ρόλοι: Φλώρα – Στάθης

Η Φλώρα ήταν στην Α' Λυκείου όταν γνώρισε τον Στάθη. Δεν έμοιαζε με κανέναν άλλον από τα αγόρια που είχε γνωρίσει. Ήταν το πρώτο αγόρι που ερωτεύτηκε και περνούσε όλο τον ελεύθερο χρόνο της μαζί του. Σταμάτησε να βγαίνει με τις φίλες της και η απόδοσή της στο σχολείο μειώθηκε. Έλεγε συνέχεια ψέματα στους γονείς της για το με ποιον βγαίνει για να μπορεί να είναι συνέχεια μαζί του. Τη ζήλευε πολύ και δεν μπορούσε να κάνει παρέα με άλλα αγόρια γιατί πάντα θύμωνε μαζί της. Δύο μήνες μετά τη γνωριμία τους άρχισαν να τσακώνονται επειδή η Φλώρα δεν ήθελε ακόμα να κάνουν σεξ. Μια μέρα τσακώθηκαν πολύ έντονα και τη χτύπησε.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 10: Η Κατερίνα και ο Βασίλης

3 άτομα

Ρόλοι: Βασίλης, Κατερίνα (μητέρα του Βασίλη), Νίκος (ο σύζυγος της Κατερίνας)

Η Κατερίνα έχει ένα γιο, το Βασίλη, που είναι 11 ετών. Αν και ο Βασίλης είναι πολύ δημιουργικός και δραστήριος, συνεχώς μπλέκει σε καυγάδες και έχει προβλήματα στο σχολείο. Ο άντρας της Κατερίνας, ο Νίκος, θεωρεί τη γυναίκα του υπεύθυνη για την κακή συμπεριφορά του Βασίλη, και την κατηγορεί ότι αφιερώνει πολύ χρόνο στη δουλειά της ενώ θα έπρεπε να είναι περισσότερο στο σπίτι για να προσέχει το Βασίλη. Μια μέρα το ζευγάρι τσακώθηκε πολύ έντονα και ο Νίκος χτύπησε την Κατερίνα. Έπειτα η Κατερίνα, επιτέθηκε στο Βασίλη, λέγοντάς του ότι είναι ένα αχάριστο παιδί και μόνο προβλήματα της δημιουργεί.

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Σενάριο 11: Η Γεωργία και ο Πέτρος

6-7 άτομα

Ρόλοι: Γεωργία - Πέτρος - φίλοι/-ες του Πέτρου και της Γεωργίας (2-3 άτομα) - ένα αγόρι που χορεύει δίπλα στη Γεωργία

Η Γεωργία βγήκε ένα βράδυ με το αγόρι της, τον Πέτρο, και κάποιους φίλους τους. Κάποια στιγμή ο Πέτρος παρατήρησε κάποιον να χορεύει δίπλα στη Γεωργία και σιγά-σιγά να έρχεται όλο και πιο κοντά της. Τότε εκείνος πήγε προς το μέρος τους και, για να του δείξει ότι η Γεωργία ήταν το κορίτσι του, πήγε και την αγκάλιασε. Τότε, εκείνος απομακρύνθηκε. Μετά από λίγο, ο Πέτρος πήγε με μια φίλη του να πάρουν ποτά και, καθώς γυρνούσαν πίσω, τον ξαναείδε να χορεύει και πάλι δίπλα από τη Γεωργία και να προσπαθεί να της μιλήσει. Τότε ο Πέτρος θύμωσε, τον έβρισε πολύ άσχημα, του επιτέθηκε και άρχισε να τον χτυπάει με μπουνιές. Η Γεωργία θύμωσε, και χωρίς να του πει κουβέντα, σηκώθηκε και έφυγε από το μαγαζί, παρατώντας τον... σύζυλο. Όταν εκείνος της τηλεφώνησε για να «της ζητήσει το λόγο που τον παράτησε», του είπε ότι θέλει να χωριστούν... έτσι απλά...

Δραστηριότητα 4.1.3, Φύλλο Εργασίας 15

Δραστηριότητα 4.1.4: Περιπτώσεις Βίας

Πηγή: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Zagreb: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 16]

[ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ Νο 1]
Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΙ Η ΡΟΥΛΑ

[ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ Νο 2]
Ο ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΙ Η ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

[ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ Νο 3]
Η ΤΑΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΜΑΡΙΟΣ

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 16 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΙ Η ΡΟΥΛΑ

Ο Βασίλης (18 χρονών) και η Ρούλα (17 χρονών) έχουν σχέση εδώ και ένα μήνα περίπου. Ένα βράδυ αποφάσισαν να πάνε στον κινηματογράφο. Η Ρούλα έφτασε στην ώρα της και περίμενε τον Βασίλη στην είσοδο του κινηματογράφου, αλλά η ώρα περνούσε και ο Βασίλης δεν ερχόταν. Όταν επιτέλους έφτασε άρχισε αμέσως να σχολιάζει την εμφάνισή της: της είπε ότι είναι πολύ ωραία, η ομορφότερη γυναίκα στον κόσμο αλλά δεν παρέλειψε να της πει και ότι η φούστα της ήταν πολύ στενή. Η Ρούλα έδειχνε στεναχωρημένη αλλά της είπε ότι ήταν ανόητο να στεναχωριέται για λίγα κιλά παραπάνω και ότι εξάλλου κανείς δεν θα την πρόσεχε μέσα στο σινεμά γιατί θα ήταν σκοτεινά. Η Ρούλα δεν ήξερε τι να πει κι απλά ψέλλισε «Μάλιστα...» χωρίς να ολοκληρώσει τη φράση της.

Κατόπιν, ο Βασίλης άλλαξε θέμα συζήτησης. Της είπε ότι συνάντησε τυχαία το φίλο του τον Κωνσταντίνο και ό,τι αυτός ήταν άλλωστε και ο λόγος που άργησε. Ο Κωνσταντίνος του είπε ότι είχε συναντήσει την προηγούμενη μέρα τη Ρούλα έξω από το σχολείο και ότι μιλήσανε. Ο Βασίλης ενοχλήθηκε όταν το έμαθε αυτό και της είπε με πολύ αυστηρό ύφος ότι δεν θέλει να συναναστρέφεται με τον Κωνσταντίνο γιατί ξέρει ότι του αρέσει πολύ σαν κοπέλα αλλά εκμεταλλεύεται τις γυναίκες. «Είσαι χαζούλα εσύ και απλά ανησυχώ για σένα... Θέλω να μου υποσχεθείς ότι δεν θα του ξαναμιλήσεις», της είπε ο Βασίλης. Η Ρούλα παραξενεύτηκε όταν της ζήτησε κάτι τέτοιο, γιατί στο κάτω-κάτω ο Κωνσταντίνος ήταν φίλος του, αλλά του υποσχέθηκε ότι δεν θα του ξαναμιλήσει. Η ταινία θα άρχιζε από λεπτό σε λεπτό και έπρεπε να αγοράσουν τα εισιτήρια. Ο Βασίλης ζήτησε από τη Ρούλα να πληρώσει εκείνη τα εισιτήρια, με τη δικαιολογία ότι οι γονείς του δεν είχαν φιλά να του δώσουν για να πληρώσει τα εισιτήρια. Τελικά, τα εισιτήρια τα πλήρωσε η Ρούλα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

- 1. Περιγράψτε τα γεγονότα που συνέβησαν στην ιστορία που διαβάσατε*
- 2. Αναγνωρίζετε κάποια/-ες μορφή/-ές βίας; Εάν ναι, ποιά/-ές μορφή/-ές βίας;*
- 3. Ποια είναι η γνώμη σας για τον τρόπο με τον οποίο τελείωσε αυτή η ιστορία;*
- 4. Πώς αλλιώς θα μπορούσε να είχε τελειώσει αυτή η ιστορία (χωρίς τη χρήση κάποιας μορφής βίας);*

Ο ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΙ Η ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Ο Στέλιος (19 χρονών) αποφάσισε να βγάλει έξω για φαγητό την κοπέλα του, την Ιφιγένεια (17 χρονών) για να γιορτάσουν τους τρεις μήνες που έκλειναν μαζί. Κάθισαν σε μια πιτσαρία αλλά ο Στέλιος άρχισε να νευριάζει γιατί η σερβιτόρα δεν ήρθε αμέσως για να τους εξυπηρετήσει. Η Ιφιγένεια του είπε ότι δεν έτρεχε και τίποτα γιατί περίμεναν μόλις πέντε λεπτά. Και ο Στέλιος της απάντησε: «ναι... πες μου τώρα ότι είμαι και ανυπόμονος...»

Εκείνη τη στιγμή, ήρθε η σερβιτόρα και τους ρώτησε τι θα ήθελαν να παραγγείλουν. Ο Στέλιος πήρε αμέσως το λόγο χωρίς καν να ρωτήσει την Ιφιγένεια παραγγέλλοντας και για τους δύο: 2 πίτσες καπριτσιόζα, μια μπύρα και μια πορτοκαλάδα. Η Ιφιγένεια ζήτησε από τη σερβιτόρα να της φέρει μια κόκα-κόλα αντί για πορτοκαλάδα αλλά ο Στέλιος της είπε να της φέρει πορτοκαλάδα γιατί πάντα αυτό πίνει. Όταν η σερβιτόρα πήρε την παραγγελία τους κι έφυγε ο Στέλιος ρώτησε θυμωμένος την Ιφιγένεια γιατί του το έκανε αυτό. Εκείνη όμως δεν είχε ιδέα για τι πράγμα μιλούσε. Ο Στέλιος θεώρησε ότι με αυτό που έκανε τον έκανε ρεζίλι μπροστά στη σερβιτόρα. Εκείνη του απάντησε ότι ήθελε να πει κόκα-κόλα, ρωτώντας τον γιατί την ανάγκασε να πει πορτοκαλάδα. Έγινε έξαλλος και άρχισε να φωνάζει: «ααα... έχεις αρχίσει να μου σπας τα νεύρα! Γιατί μου το κάνεις αυτό; Αφού ξέρεις ότι είχα μια κακή μέρα σήμερα». Την κατηγορήσε που τον είπε «ανυπόμονο» και που του έφερε αντίρρηση μπροστά στη σερβιτόρα.

Ο καυγάς τους διακόπηκε τη στιγμή που η σερβιτόρα έφερε τις πίτσες: μία καπριτσιόζα και μία με μανιτάρια. Μόλις ο Στέλιος συνειδητοποίησε ότι η σερβιτόρα είχε κάνει λάθος στην παραγγελία, της έβαλε τις φωνές λέγοντάς της ότι δεν είχαν παραγγείλει πίτσα με μανιτάρια και ότι θα σηκωνόντουσαν και θα έφευγαν αμέσως. Η Ιφιγένεια τα έχασε, δεν ήξερε τι να κάνει και καθόταν στην καρέκλα της αμίλητη μέχρι που ο Στέλιος την άρπαξε από το χέρι και την έσυρε έξω από το μαγαζί.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

- 1. Περιγράψτε τα γεγονότα που συνέβησαν στην ιστορία που διαβάσατε*
- 2. Αναγνωρίζετε κάποια/-ες μορφή/-ές βίας; Εάν ναι, ποιά/-ές μορφή/-ές βίας;*
- 3. Ποια είναι η γνώμη σας για τον τρόπο με τον οποίο τελείωσε αυτή η ιστορία;*
- 4. Πώς αλλιώς θα μπορούσε να είχε τελειώσει αυτή η ιστορία (χωρίς τη χρήση κάποιας μορφής βίας);*

Η ΤΑΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΜΑΡΙΟΣ

Η Τάνια και ο Μάριος είναι και οι δύο 17 χρονών, πηγαίνουν στην Γ' Λυκείου και είναι και οι δυο άριστοι μαθητές. Γνωρίζονται από το Γυμνάσιο αλλά η σχέση τους ξεκίνησε πρόσφατα που άρχισαν να συχνάζουν μαζί με φίλους τους σε μια καφετέρια δίπλα στο σχολείο. Είναι σχεδόν τρεις μήνες μαζί και δεν έχουν κάνει ακόμη σεξ. Αν και είχαν αρκετές ευκαιρίες, η Τάνια πάντα το σταματούσε γιατί δεν αισθανόταν ακόμη έτοιμη. Ένα πρωί ο Μάριος πήγε στο σχολείο καταχαρούμενος και δεν έβλεπε την ώρα να πει στην Τάνια τα καλά νέα. Οι γονείς του θα έφευγαν για 4 μέρες γιατί θα πήγαιναν για σκι και θα ήταν μόνος του στο σπίτι. Αυτό δεν είναι κάτι που συμβαίνει κάθε μέρα και αμέσως σχεδίασε να έρθει η Τάνια στο σπίτι του το Σάββατο το βράδυ. Θυμήθηκε τα προφυλακτικά που είχε αγοράσει πριν ένα μήνα και έλπιζε ότι επιτέλους θα μπορούσε να τα χρησιμοποιήσει.

Το Σάββατο η Τάνια πήγε στο σπίτι του Μάριου γύρω στις 8 μ.μ. Ο Μάριος είχε πάρει μια ταινία για να δούνε, μια ρομαντική κομεντί γιατί ήξερε ότι σε όλα τα κορίτσια αρέσουν αυτού του είδους οι ταινίες. Ξεκίνησαν να βλέπουν την ταινία, τρώνοντας ποπ-κορν, και σιγά-σιγά βρέθηκαν ξαπλωμένοι στον καναπέ. Άρχισαν να φιλιούνται και να αγγίζει ο ένας τον άλλο. Ο Μάριος είχε περάσει το χέρι του κάτω από τη μπλούζα της Τάνιας και άρχισε να ξεκουμπώνει το σουτιέν της. Της Τάνιας της άρεσε που την άγγιζε και την φιλούσε με πάθος και τρυφερότητα. Όταν έβαλε όμως το χέρι του μέσα από το εσώρουχό της ένιωσε άβολα και ήθελε να σταματήσει, αλλά ο Μάριος βρισκόταν από πάνω της και το άγγιγμά του άρχισε να γίνεται πιο άγριο και επιθετικό. Του είπε να σταματήσει γιατί δεν ήταν έτοιμη και δεν ήθελε να κάνουν σεξ. Προσπάθησε να σηκωθεί αλλά εκείνος αντιστεκόταν πιέζοντάς την. Δεν της έδωσε σημασία που του έλεγε ότι δεν ήθελε, και άλλωστε ήξερε ότι αφού είχαν σχέση είχε το δικαίωμα να κάνει σεξ μαζί της. Και επιπλέον σκέφτηκε: «εάν δεν ήθελε να κάνουμε σεξ, δεν θα με άφηνε να της βγάλω το σουτιέν».

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

- 1. Περιγράψτε τα γεγονότα που συνέβησαν στην ιστορία που διαβάσατε*
- 2. Αναγνωρίζετε κάποια/-ες μορφή/-ές βίας; Εάν ναι, ποιά/-ές μορφή/-ές βίας;*
- 3. Ποια είναι η γνώμη σας για τον τρόπο με τον οποίο τελείωσε αυτή η ιστορία;*
- 4. Πώς αλλιώς θα μπορούσε να είχε τελειώσει αυτή η ιστορία (χωρίς τη χρήση κάποιας μορφής βίας);*

Δραστηριότητα 4.1.5: Ο Τροχός της Ισχύος και του Ελέγχου και ο Τροχός της Ισότητας

Προσαρμοσμένο από:

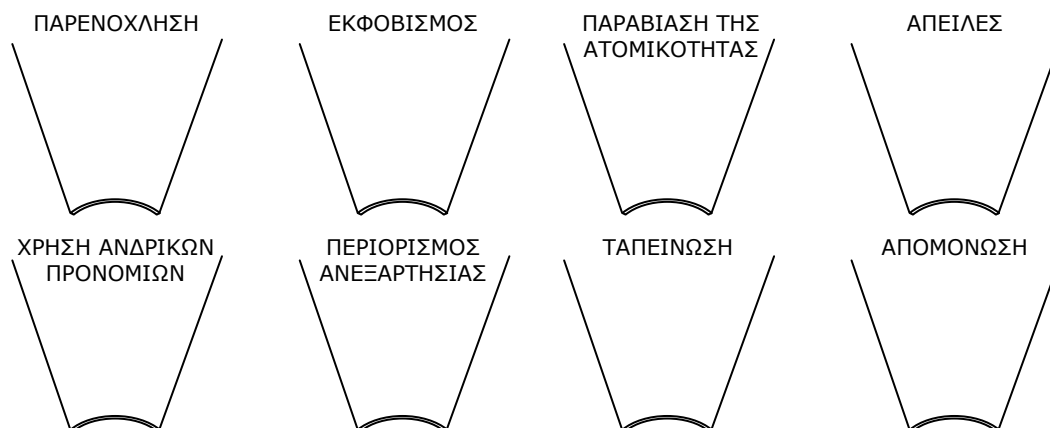
◇ Domestic Abuse Intervention Project in Duluth. Retrieved September 15, 2005 from: www.duluth-model.org

◇ Michigan Domestic Violence Prevention & Treatment Board. Retrieved September 15 2005 from: www.michigan.gov/documents

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

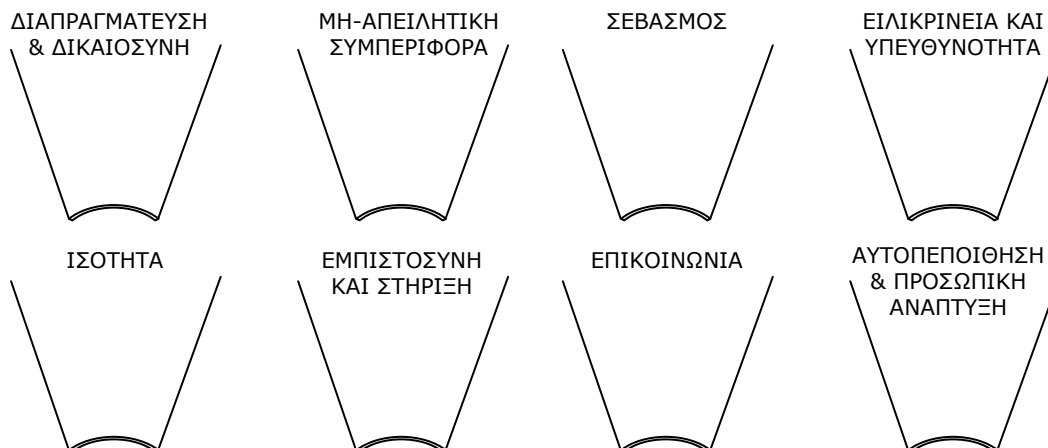
[Φύλλο Εργασίας 17Α]

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΒΙΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ

[Φύλλο Εργασίας 17Β]

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ

Εκτυπώστε τα Φύλλα Εργασίας 17Α και 17Β που ακολουθούν όπως ακριβώς εμφανίζονται στις σελίδες 121-128 και κόψτε τα στα σημεία που υποδεικνύουν οι διακεκομμένες γραμμές.

ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ

ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

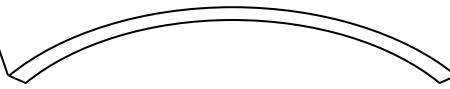

ΑΠΕΙΛΕΣ

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΔΡΙΚΩΝ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ

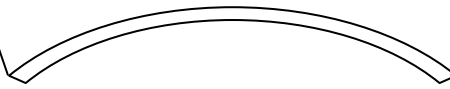

ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΜΗ-ΑΠΕΙΛΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

ΣΕΒΑΣΜΟΣ

ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

ΙΣΟΤΗΤΑ

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ & ΣΤΗΡΙΞΗ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ & ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Δραστηριότητα 4.1.7: Μύθος ή Πραγματικότητα;

Συνδυασμός δραστηριοτήτων που προέρχονται από το Υλικό Ευαισθητοποίησης του Προγράμματος Daphne «Improving the Response to Intimate Partner Violence (IPV) in Military Settings»: Δραστηριότητα 4 από την Ενότητα 1 και Δραστηριότητα 5 από την Ενότητα 2, οι οποίες έχουν προσαρμοστεί από τις ακόλουθες πηγές:

- ◇ Women's Rural Advocacy Programs. Battering: The Facts. Accessed 15 September 2005 from: www.letswrap.com/dvinfo/myths.htm
- ◇ Riverland Domestic Violence Service. Myths about Domestic Violence. Accessed 10 April 2010 from: <http://www.rdvu.com.au/domesticviolence.php?id=118>
- ◇ Monklands, Women's Aid. Myths and Realities of Abuse. Accessed 10 April 2010 from: <http://www.monklandwomensaid.co.uk/what%20is%20abuse.htm>
- ◇ The White Ribbon Campaign UK. Accessed 15 September 2005 from: www.whiteribboncampaign.co.uk
- ◇ Oregon Coalition against Domestic and Sexual Violence. Accessed 15 September 2005 from: www.ocadsv.com/dvmyths.htm
- ◇ Stop Violence against Women. Accessed 15 September 2005 from: <http://www.stopvaw.org>
- ◇ Myths and realities for rape: <http://www.watervalley.net/users/rsc/geninfo.html#myths> (accessed on 10.04.2010)
- ◇ Men Against Sexual Assault: <http://sa.rochester.edu/masa/myths.html> accessed 15 September 2005.

[Φύλλο Εργασίας 18]

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Σε όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια αρέσει να τους σφουρίζουν στο δρόμο	
ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 18 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται στις σελίδες 130-142, και κόψτε τα αντίτυπα στα σημεία που υποδεικνύουν οι διακεκομμένες γραμμές

Σε όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια αρέσει να τους σφυρίζουν στο δρόμο

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Είναι μια μορφή βίας όταν σε ένα ζευγάρι εκείνος/-η της/του λέει πως αν ποτέ τον/την αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτήν/-όν

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Μερικές γυναίκες ντύνονται με τέτοιο τρόπο που φαίνεται σαν να παρακαλούν για σεξ

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Δεν είναι βία όταν τσακώνεσαι με το αγόρι σου/την κοπέλα σου

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Είναι μια μορφή βίας όταν σε ένα ζευγάρι εκείνος/-η τη/τον συνοδεύει παντού και πάντα, όπου και να πηγαίνει

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Βίαια είναι εκείνα τα άτομα που δεν μπορούν να ελέγξουν τα νεύρα τους

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Η ζήλεια είναι ένδειξη αγάπης	
ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Όταν ένα αγόρι χαϊδεύει ένα κορίτσι κι εκείνη λέει «όχι», συνήθως εννοεί «ναι»	
ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Ένα αγόρι/κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι/αγόρι του/της, αν μάθει ότι τον/την απατά με άλλον/-ην

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Ένα αγόρι/κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι/αγόρι του/της, αν δεν τον/την σέβεται

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους) ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ	

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του ή με κάποιον άλλο άνδρα

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους) ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ	

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Ένα αγόρι έχει το δικαίωμα να αναγκάσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του εάν αυτή του προτείνει να βγουν ή πάει στο σπίτι του

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Η βία στις σχέσεις δεν είναι ένα ευρέως διαδεδομένο πρόβλημα

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Θα πρέπει να έκανε κάτι για να της αξίζει να τη χτυπήσει

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Τα άτομα που ασκούν βία στους/στις συντρόφους τους είναι ψυχικά ασθενείς

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Η βία στις σχέσεις οφείλεται στη χρήση ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Η βία στις σχέσεις είναι ιδιωτική υπόθεση - είναι προτιμότερο να αφήνεις το ζευγάρι να λύνει τις διαφορές του με το δικό του τρόπο

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Μια βίαιη συμπεριφορά σε μια σχέση συνήθως συμβαίνει μόνο μία φορά και δεν ξανα συμβαίνει

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Η Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων συμβαίνει κυρίως σε ζευγάρια που είναι φτωχά, χαμηλής κοινωνικής τάξης και που δεν είναι μορφωμένα

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

Μόνο γυναίκες/κορίτσια με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μπορούν να είναι θύματα κακοποίησης	
ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:	ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:
ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)	
ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ

**Το θύμα έχει πάντα την επιλογή
να φύγει από τη βίαιη σχέση**

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

**Μόνο άτομα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κακοποιούν
τους/τις συντρόφους τους**

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Εάν το άτομο που είναι βίαιο δείχνει ότι λυπάται ή ότι το έχει μετανιώσει τότε αυτό σημαίνει ότι έχει αλλάξει

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Τα αγόρια είναι βίαια από τη φύση τους

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΓΙΑΤΙ:

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΓΙΑΤΙ:

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ (βάλτε σε κύκλο και καταγράψτε τις ψήφους)

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Δραστηριότητα 4.1.8: Μύθοι για τη Βία

Πηγή: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Zagreb: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

[Φύλλο Εργασίας 19: Αντιλήψεις για τη Βία]

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

1 Οι βιαστές είναι άγνωστοι μανιακοί που παραμονεύουν σε σκοτεινά δρομάκια.

---

2 Στη σεξουαλική βία μερικές φορές φταίει το ίδιο το θύμα.

---

3 Θύματα βιασμού είναι συχνά νεαρές και ελκυστικές γυναίκες.

---

4 Η κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών είναι αιτία της βίας.

---

5 Οι γυναίκες είναι εξίσου βίαιες με τους άνδρες.

---

6 Τα άτομα που είναι βίαια δεν μπορούν να αλλάξουν.

---

7 Η βία και η αγάπη δεν ταιριάζουν μαζί.

---

8 Εάν το θύμα εγκαταλείπει το θύτη, η βία θα σταματήσει.

---

9 Δεν μπορεί να υπάρξει βιασμός ανάμεσα σε δύο άτομα που έχουν σχέση.

---

10 Οι άνδρες δεν πέφτουν θύματα σεξουαλικής βίας.

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 19 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Ακολουθεί μια λίστα με κοινές αντιλήψεις για τη βία. Σκεφτείτε για καθεμιά από τις προτάσεις αν είναι μύθος ή πραγματικότητα. Αν μία ή περισσότερες από αυτές θεωρείτε ότι είναι μύθος, τότε γράψτε στο αντίστοιχο κενό ποια πιστεύεται ότι είναι η πραγματικότητα.

1 Οι βιαστές είναι άγνωστοι μανιακοί που παραμονεύουν στα σκοτεινά δρομάκια.

---

2 Στη σεξουαλική βία μερικές φορές φταίει το ίδιο το θύμα.

---

3 Θύματα βιασμού είναι συχνά νεαρές και ελκυστικές γυναίκες.

---

4 Η κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών είναι συχνά η αιτία της βίας.

---

5 Οι γυναίκες είναι εξίσου βίαιες με τους άνδρες.

---

6 Τα άτομα που είναι βίαια δεν μπορούν να αλλάξουν.

---

7 Η βία και η αγάπη δεν ταιριάζουν μαζί.

---

8 Εάν το θύμα εγκαταλείψει το θύτη, η βία θα σταματήσει.

---

9 Δεν μπορεί να υπάρξει βιασμός ανάμεσα σε δύο άτομα που έχουν σχέση.

---

10 Οι άνδρες δεν πέφτουν θύματα σεξουαλικής βίας.

Δραστηριότητα 4.2.1: Τι Μπορούμε να Κάνουμε Εμείς για να Σταματήσει η Βία στις Σχέσεις

Προσαρμοσμένο από:

- ◇ Men Can Stop Rape, from: Family Violence Prevention Fund. Accessed 15 September 2005 from: <http://toolkit.endabuse.org/Resources/AToolBox/>
- ◇ "Getting into the Mix", Oakland Men's Project. by Paul Kivel and Alan Creighton (1995). Accessed 15 September 2005 from http://toolkit.endabuse.org/Resources/Getting/FVPFResource_viewwcb4.html?searchterm=None

[Φύλλο Εργασίας 20]

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Σενάριο 1: Κυκλοφορεί μια φήμη ότι ένα αγόρι, μεταξύ των γνωστών σου, βίασε ένα κορίτσι. Συζητάς το θέμα με δύο από τους/τις καλύτερους/-ές σου φίλους/-ες και ο ένας/ η μία υπερασπίζεται το αγόρι που κατηγορείται λέγοντας διάφορα εναντίον της κοπέλας, όπως: «τα θέλε και τα 'παθε... αφού τριγυρίζει με τον έναν και με τον άλλον.... κοίτα πως ντύνεται... και θα καταλάβεις ότι πήγαινε γυρεύοντας...»

Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ σε αυτή την κατάσταση;	Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ σε αυτή την κατάσταση;
Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;	
<u>Τι αποφασίσατε ως ομάδα;</u>	
Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:	
Ένας φίλος/μια φίλη σου που τον υπερασπίζεται;	Το ίδιο το θύμα;

Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 20 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Σενάριο 1

Κυκλοφορεί μια φήμη ότι ένα αγόρι, μεταξύ των γνωστών σου, βίασε ένα κορίτσι. Συζητάς το θέμα με δύο από τους/τις καλύτερους/-ές σου φίλους/-ες και ο ένας/η μία, υπερασπίζεται το αγόρι που κατηγορείται λέγοντας διάφορα εναντίον της κοπέλας, όπως: «τα θέλε και τα 'παθε... αφού τριγουρίζει με τον έναν και με τον άλλον.... κοίτα πως ντύνεται... και θα καταλάβεις ότι πήγαινε γυρεύοντας...»

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;

Τι αποφασίσατε ως ομάδα;

Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:

Ένας φίλος/μια φίλη σου που τον υπερασπίζεται;

Το ίδιο το θύμα;

Σενάριο 2

Έχεις βγει έξω με φίλους σου και ο ένας ετοιμάζεται να φύγει λέγοντας ότι δεν μπορεί να μείνει άλλο γιατί τον περιμένει η κοπέλα του. Οι υπόλοιποι αρχίζουν να τον πειράζουν, λέγοντάς του: «Πόσο χαμηλά έχεις ξεπέσει; Μια γυναίκα σε κάνει ότι θέλει». «Γιατί την αφήνεις να σε σέρνει από τη μύτη;» ...και άλλα σχόλια ακόμη χειρότερα... Κάποιος από την παρέα το πάει παραπέρα, λέγοντάς του: «Εάν εμένα η κοπέλα μου τολμούσε να μου το κάνει αυτό θα την έκανα τόπι στο ξύλο».

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;

Τι αποφασίσατε ως ομάδα:

Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:

Ο φίλος σου που του κάνουν αυτά τα σχόλια;

Η υπόλοιπη παρέα που κάνει αυτά τα σχόλια;

Σενάριο 3

Είσαι σε ένα πάρτι και καθώς φεύγεις βλέπεις ένα αγόρι να προσπαθεί να «ρίξει» μια κοπέλα που είναι μεθυσμένη. Δεν είναι απλά ζαλισμένη, είναι τελείως μεθυσμένη, δεν μπορεί καν να περπατήσει. Η κοπέλα δεν φαίνεται να θέλει να τον ακολουθήσει.

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;

Τι αποφασίσατε ως ομάδα;

Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:

Το αγόρι;

Το κορίτσι;

Σενάριο 4

Καθώς μπαίνεις μέσα σε μια καφετέρια ακούς ένα ζευγάρι να καυγαδίζει και ξαφνικά ο άνδρας σπρώχνει τη γυναίκα στον τοίχο. Κανείς από τους παρευρισκόμενους κατά τη διάρκεια του επεισοδίου δεν φαίνεται πρόθυμος/-η να κάνει κάτι. Λίγο αργότερα η κατάσταση βγαίνει εκτός ελέγχου... ο άνδρας γίνεται όλο και πιο βίαιος προς τη γυναίκα...

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;

Τι αποφασίσατε ως ομάδα:

Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:

Ο θύτης:

Το θύμα:

Σενάριο 5

Συναντάς μια φίλη σου για να πάτε σινεμά και έχεις την εντύπωση ότι έκλαιγε πιο πριν. Μερικές φορές στο παρελθόν, σου έχει πει ότι το αγόρι της της φωνάζει και τη βρίζει, την προσβάλλει και την ταπεινώνει και ότι θέλει να ξέρει ανά πάσα στιγμή πού είναι και με ποιον/-α.

Επίσης, φαίνεται να έχει μερικές μελανιές στα χέρια της.

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

**Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;**

Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;

Τι αποφασίσατε ως ομάδα:

Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:

Το αγόρι της;

Η φίλη σου;

Σενάριο 6

Είναι Σάββατο βράδυ και έχεις βγει έξω με τους/τις φίλους/-ες σου. Ένας φίλος σου βλέπει ένα ωραίο κορίτσι, κάνει σχόλια για το σώμα της και την παρενοχλεί.

Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;

Τι λόγους έχεις για ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ
σε αυτή την κατάσταση;

Τι σκέφτεσαι να κάνεις; Τι να πεις; Με ποιο τρόπο σκέφτεσαι να παρέμβεις;

Τι αποφασίσατε ως ομάδα:

Πώς νομίζεις ότι θα αντιδρούσε στον τρόπο που διάλεξες να παρέμβεις:

Ο φίλος σου;

Το κορίτσι;

Η υπόλοιπη παρέα σου;

Δραστηριότητα 4.2.2: Παίρνοντας Θέση

Πηγή: Claiborne, L. (2000). What you need to know about dating violence: A teen's handbook (pp. 20-22). USA: Liz Claiborne Inc.

[Φύλλο Εργασίας 21 (για τον/την Εκπαιδευτικό)]

Σελίδα 1

Η Κλαίρη και η Σοφία είναι στη βιβλιοθήκη και συζητάνε με τους φίλους τους, τον Πάνο και τον Γιάννη. Κάποια στιγμή ακούν τον Γιώργο και την Άντζελα που συνομιλούσαν στο διπλανό διάδρομο.

- «Σήμερα είσαι πολύ όμορφη,» λέει ο Γιώργος (τους ακούνε να φιλιούνται).
- «Πάμε να τους κάνουμε πλάκα;», ρωτάει η Σοφία.
- «Όχι περίμενε, να ακούσουμε για λίγο ακόμη τι θα πουν,» λέει ο Πάνος, "για να έχουμε κάτι στο χέρι που να μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε αργότερα και να έχει πιο πολύ πλάκα», λέει γελώντας σιγανά.
- «Πού ήσουν χτες βράδυ όταν τηλεφώνησα;» την ρωτάει ο Γιώργος.
- «Διάβαζα», λέει η Άντζελα. «Ο πατέρας μου δεν μ' αφήνει να μιλάω στο τηλέφωνο αν δεν έχω τελειώσει τα μαθήματά μου»
- «Και γιατί δεν του είπες ότι τα είχες τελειώσει;» την ρωτάει.
- «Γιατί με ελέγχει για να είναι σίγουρος ότι όντως τελείωσα», του απαντάει.
- «Και πώς ξέρει τι μαθήματα έχεις;»
- Η Άντζελα, αρχίζοντας να χάνει την υπομονή της, του λέει, «Κοίτα, έπρεπε να τελειώσω τα μαθήματά μου, και ξέρεις πολύ καλά ότι δεν με αφήνει να μιλάω στο τηλέφωνο μετά τις 10.00».
- Ο Γιώργος της απαντάει, υψώνοντας τον τόνο της φωνής του: «ναι καλά... γιατί δεν λες ότι προσπαθούσες να με αποφύγεις;»
- «Δεν προσπαθούσα να σε αποφύγω. Το ξέρεις ότι ποτέ δεν θα το έκανα. Γιατί είσαι τόσο ανασφαλής; Γιατί δεν μπορείς να μου έχεις εμπιστοσύνη;»
- «Εγώ ανασφαλής; Ποια είσαι εσύ που θα με πεις ανασφαλής; Εσύ, που δεν μπορείς να κάνεις τίποτα χωρίς εμένα;»
- «Δεν είναι σωστό αυτό», λέει η Κλαίρη. «Πάμε να τους μιλήσουμε».
- «Με τίποτα», λέει ο Πάνος. «δεν μας πέφτει λόγος εμάς, αυτό είναι δικό τους θέμα». Συνεχίζουν να ακούνε.
- «Δεν ξέρω τι να κάνω πια μαζί σου Άντζελα», λέει ο Γιώργος. «Δεν με σέβεσαι, δεν με ακούς, είσαι περισσότερο με τους φίλους σου παρά με μένα».
- «Μα τι λες;» λέει η Άντζελα. «Σχεδόν δεν βλέπω πια τους φίλους μου. Είμαστε συνέχεια μαζί».
- «Α, δηλαδή σου είμαι και βάρος τώρα;» λέει ο Γιώργος.
- «Όχι, δεν είναι έτσι» του λέει, προσπαθώντας να τον καθησυχάσει.
- «Λες ψέματα... και με κοροϊδεύεις... ποιος ξέρει ποιον άλλον έχεις βρει...» ψιθυρίζει.
- «Μα τι λες; Ξέρεις ότι είσαι ο μόνος με τον οποίο έχω πάει».
- «Πώς το ξέρω; Δε βλέπω νομίζεις πώς ντύνεσαι και ότι φλερτάρεις με τον έναν και με τον άλλο;»

Δραστηριότητα 4.2.2 (Συνέχεια)

Σελίδα 2

Στην άλλη πλευρά του διαδρόμου, η Κλαίρη λέει: «Αυτό δεν είναι σωστό. Θα πάω από κει».

- «Μα τι θα πας να κάνεις;» ρωτάει η Σοφία. «Αφού έτσι είναι η Άντζελα»
- «Συγγνώμη, συγγνώμη», ακούνε την Άντζελα να λέει.
- «Δε θέλω ούτε να με ακουμπάς», της λέει ο Γιώργος με αυστηρό ύφος. «Του ξέρω τι είχαν ακουμπήσει πριν αυτά τα χέρια;»

Ο Γιώργος σπρώχνει την Άντζελα επάνω σε ένα ράφι με βιβλία και ακούγεται ένας δυνατός θόρυβος. Τρέχουν όλοι στην άλλη πλευρά του διαδρόμου και βλέπουν την Άντζελα να προσπαθεί να σηκωθεί.

- «Θεέ μου, είσαι καλά;» τη ρωτάει η Σοφία, καθώς ο Γιάννης βοηθάει την Άντζελα να σηκωθεί.
- «Τι στο καλό σου συμβαίνει;» λέει ο Γιάννης στα ίσα στο Γιώργο. «Μη, σε παρακαλώ, είμαι καλά», του λέει η Άντζελα, προσπαθώντας να συνέλθει. «Δε φταίει εκείνος. Εγώ παραπάτησα και έπεσα κάτω».
- «Τι τρέχει με σένα, μεγάλε;» λέει ο Γιάννης σιγανά στον Γιώργο. «Τα χεις παίξει τελείως αυτές τις μέρες. Δεν μπορείς να συνεχίσεις να της φέρεις έτσι. Θα έχεις μελαδές. Το ξέρεις ότι δεν είναι σωστό αυτό».
- «Σιγά ρε...», λέει ο Γιώργος, γελώντας. «Χαλάρωσε! Τσακωθήκαμε λίγο και η Άντζελα ξέρεις πόσο αδέξια είναι. Όλο πέφτει πάνω σε πράγματα, δεν προσέχει ποτέ που πατάει».
- «Τα ακούσαμε όλα Γιώργο», του λέει η Κλαίρη. «Η Άντζελα είναι φίλη μας και δεν πρόκειται να σε αφήσουμε να της φέρεις έτσι».

- «Γιώργο, δε πάμε έξω μια βόλτα να ηρεμήσεις;», του λέει ο Γιάννης πιάνοντάς τον από το ώμο και απομακρύνοντάς τον πιο πέρα.

- «Σας ευχαριστώ πολύ παιδιά», λέει η Άντζελα διστακτικά, καθώς σηκώνεται και ξεσκονίζει τα ρούχα της.
- Κοιτάζοντας τους καλύτερους της φίλους που είχαν μαζευτεί τριγύρω της, τους λέει: «Σας ευχαριστώ που πήρατε το μέρος μου», και αρχίζει να κλαίει. «Δεν μπορώ να το πιστέψω ότι φτάσαμε ως εδώ. Δεν ξέρω τι να κάνω».
- «Όλα θα πάνε καλά», της λέει η Κλαίρη, αγκαλιάζοντάς την. «Είναι όντως επώδυνο. Ξέρω πόσο πολύ τον αγαπάς, αλλά ο Γιώργος χρειάζεται βοήθεια και εσύ στήριξη».

Η Άντζελα παίρνει μια βαθιά ανάσα και σκουπίζει τα μάτια της. «Πραγματικά, δεν ξέρω τι να κάνω, αλλά ξέρω ότι δεν θέλω να μου φέρεται άλλο έτσι».

- «Κλαίρη, θα έρθεις μαζί μου αν πάω να μιλήσω σε κάποιο ειδικό;»
- «Εγώ θα είμαι δίπλα σου σε ό,τι χρειαστείς. Δεν χρειάζεται να πάρεις αποφάσεις εδώ και τώρα. Συζήτησέ το πρώτα με κάποιον που θα σε βοηθήσει να βρεις τι είναι αυτό που θέλεις να κάνεις και εγώ θα είμαι δίπλα σου σε κάθε σου βήμα».
- «Άντζελα, θα σου τηλεφωνήσω απόψε να δω πως είσαι», λέει η Σοφία. «Και αν θέλεις να μιλήσεις σε κάποιον ξέρεις ότι μπορείς να με πάρεις όποια ώρα θες. Το εννοώ - ό,τι ώρα κι αν είναι».

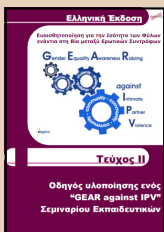
Ο Πάνος δίνει στην Άντζελα τα βιβλία της. «Κι εγώ Άντζελα, θα είμαι εδώ αν θέλεις να μιλήσεις», της λέει. «Κανείς δεν αξίζει τέτοια συμπεριφορά».

- «Ευχαριστώ... ειλικρινά. Ίσως να βρεθούμε αυτό το Σαββατοκύριακο», λέει η Άντζελα. - «Δεν σας έχω δει πολύ τώρα τελευταία. Μου λείπετε παιδιά. Και πραγματικά θέλω να σας μιλήσω λίγο περισσότερο γι' αυτό, αλλά πρώτα, θέλω να το συζητήσω με κάποιον ειδικό».

Η Κλαίρη και η Σοφία είναι στη βιβλιοθήκη και συζητάνε με τους φίλους τους, τον Πάνο και τον Γιάννη. Κάποια στιγμή ακούν τον Γιώργο και την Άντζελα που συνομιλούσαν στο διπλανό διάδρομο.

- «Σήμερα είσαι πολύ όμορφη,» λέει ο Γιώργος (τους ακούνε να φιλιούνται).
- «Πάμε να τους κάνουμε πλάκα;», ρωτάει η Σοφία.
- «Όχι περίμενε, να ακούσουμε για λίγο ακόμη τι θα πουν», λέει ο Πάνος, "για να έχουμε κάτι στο χέρι που να μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε αργότερα και να έχει πιο πολύ πλάκα», λέει γελώντας σιγανά.
- «Τού ήσουν χτες βράδυ όταν τηλεφώνησα;» την ρωτάει ο Γιώργος.
- «Διάβαζα», λέει η Άντζελα. «Ο πατέρας μου δεν μ' αφήνει να μιλάω στο τηλέφωνο αν δεν έχω τελειώσει τα μαθήματά μου»
- «Και γιατί δεν του είπες ότι τα είχες τελειώσει;» την ρωτάει.
- «Γιατί με ελέγχει για να είναι σίγουρος ότι όντως τελείωσα», του απαντάει.
- «Και πώς ξέρει τι μαθήματα έχεις;»
- Η Άντζελα, αρχίζοντας να χάνει την υπομονή της, του λέει, «Κοίτα, έπρεπε να τελειώσω τα μαθήματά μου, και ξέρεις πολύ καλά ότι δεν με αφήνει να μιλάω στο τηλέφωνο μετά τις 10.00».
- Ο Γιώργος της απαντάει, υψώνοντας τον τόνο της φωνής του: «ναι καλά... γιατί δεν λες ότι προσπαθούσες να με αποφύγεις;»
- «Δεν προσπαθούσα να σε αποφύγω. Το ξέρεις ότι ποτέ δεν θα το έκανα. Γιατί είσαι τόσο ανασφαλής; Γιατί δεν μπορείς να μου έχεις εμπιστοσύνη;»
- «Εγώ ανασφαλής; Ποια είσαι εσύ που θα με πεις ανασφαλής; Εσύ, που δεν μπορείς να κάνεις τίποτα χωρίς εμένα;»
- «Δεν είναι σωστό αυτό», λέει η Κλαίρη. «Πάμε να τους μιλήσουμε».
- «Με τίποτα», λέει ο Πάνος. «δεν μας πέφτει λόγος εμάς, αυτό είναι δικό τους θέμα». Συνεχίζουν να ακούνε.
- «Δεν ξέρω τι να κάνω πια μαζί σου Άντζελα», λέει ο Γιώργος. «Δεν με σέβεσαι, δεν με ακούς, είσαι περισσότερο με τους φίλους σου παρά με μένα».
- «Μα τι λες;» λέει η Άντζελα. «Σχεδόν δεν βλέπω πια τους φίλους μου. Είμαστε συνέχεια μαζί».
- «Α, δηλαδή σου είμαι και βάρος τώρα;» λέει ο Γιώργος.
- «Όχι, δεν είναι έτσι» του λέει, προσπαθώντας να τον καθησυχάσει.
- «Λες ψέματα... και με κοροϊδεύεις... ποιος ξέρει ποιον άλλον έχεις βρει...» ψιθυρίζει.
- «Μα τι λες; Ξέρεις ότι είσαι ο μόνος με τον οποίο έχω πάει».
- «Τίως το ξέρω; Δε βλέπω νομίζεις πώς ντύνεσαι και ότι φλερτάρεις με τον έναν και με τον άλλο;»

Β. Ενημερωτικά Φυλλάδια

Φυλλάδιο 1: Είναι η Σχέση σου Υγιής και Ισότιμη ή Όχι;

Προσαρμοσμένο από:
Family Violence Law Center (FVLC): Oakland Relationship Abuse Prevention (R.A.P.) Project (http://www.fvlc.org/pdf_rap/RAP_RelationshipAbusive.pdf)

[Φυλλάδιο 1]

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο Νο 1 που ακολουθεί.

Μη ζητήσετε από τα παιδιά να απαντήσουν σε αυτό το φυλλάδιο στην τάξη. Μοιράστε το για να το χρησιμοποιήσουν ως «εργαλείο αξιολόγησης της σχέσης τους», είτε παροντικής είτε μελλοντικής. Μη συλλέξετε αυτό το συμπληρωμένο έντυπο από τα παιδιά.

Είναι η σχέση σου υγιής και ισότιμη ή όχι;

Εάν αυτή τη στιγμή έχεις κάποια σχέση, κάνε στον εαυτό σου τις παρακάτω ερωτήσεις και αποφάσισε εάν βρίσκεσαι σε μια υγιή και ισότιμη σχέση, σε μια μη-υγιή σχέση ή σε μια βίαιη σχέση.

Βγαίνεις με κάποιον / κάποια που...	Ναι	Όχι
σε ζηλεύει και είναι κτητικός/-ή απέναντί σου;	☐	☐
σου λέει με ποιους/-ες θα κάνεις παρέα;	☐	☐
ελέγχει που πας και τι κάνεις;	☐	☐
σε τρομάζει;	☐	☐
φοβάσαι για το πως θα αντιδράσει σε διάφορα θέματα;	☐	☐
είναι βίαιος/-η;	☐	☐
όταν θυμώνει έχει έντονες εκρήξεις;	☐	☐
σε σπρώχνει ή σε στριμώχνει (π.χ. στον τοίχο);	☐	☐
σε αρπάζει με δύναμη;	☐	☐
σε πιέζει να κάνετε σεξ;	☐	☐
στο σεξ, χρησιμοποιεί βία ή σε κάνει να φοβάσαι;	☐	☐
προσπαθεί να σε απομονώσει από την οικογένεια και/ή την παρέα σου;	☐	☐
ταπεινώνει τους/τις φίλους /-ες σου και/ή την οικογένεια σου;	☐	☐
προσπαθεί να σε ελέγχει;	☐	☐
σε διατάζει;	☐	☐
κατηγορεί εσένα ή/και άλλους για τα προβλήματα που έχει;	☐	☐
σε μειώνει (ακόμα κι αν το κάνει υπό μορφή αστείου);	☐	☐
σε βρίζει;	☐	☐
σε κοροϊδεύει ή σε γελοιοποιεί μπροστά σε φίλους/-ες;	☐	☐
σοβαρεύει απότομα;	☐	☐
ενώ εσύ θέλεις να χωρίσετε, δεν σε αφήνει;	☐	☐

Αν απάντησες «ΝΑΙ» έστω και σε μία ερώτηση, τότε ίσως είναι η ώρα που πρέπει να κάνεις ένα βήμα πίσω για να μπορέσεις να δεις μήπως η σχέση που έχεις είναι μη-υγιής ή ακόμα και βίαιη. Αν απάντησες αρκετά ή πολλά «ΝΑΙ» ίσως τώρα είναι η ώρα που πρέπει να ζητήσεις τη βοήθεια κάποιου ατόμου που εμπιστεύεσαι και που ξέρεις ότι σ' αγαπάει ή τη βοήθεια κάποιου ειδικού.

**Μη διστάσεις να ζητήσεις ΑΜΕΣΩΣ βοήθεια
σε περίπτωση που αισθανθείς ότι κινδυνεύεις.**

Φυλλάδιο 2: Τι θα Επέλεγες να Κάνεις;

Πηγή: CDC. (2006). Choose Respect. USA: Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention. Retrieved July 10 from <http://www.chooserespect.org/scripts/materials/pocketguides/girlspocketguide.pdf>

[Φυλλάδιο 2A (για κορίτσια)] Τι θα Επέλεγες να Κάνεις;

[Φυλλάδιο 2B (για αγόρια)] Τι θα Επέλεγες να Κάνεις;

Εκτυπώστε τα Φυλλάδια 2A (για κορίτσια) και 2B (για αγόρια) που ακολουθούν σε ξεχωριστές σελίδες (εκτύπωση μονής όψης).

Μπορείτε να ζητήσετε από τους/τις μαθητές/-τριες να απαντήσουν στην τάξη την 1η σελίδα του φυλλαδίου. Μη συλλέξετε τα συμπληρωμένα έντυπα, αλλά μόλις τελειώσουν, μοιράστε τους τη δεύτερη σελίδα. Μπορείτε επίσης να τους μοιράσετε την 1η σελίδα για να τη συμπληρώσουν εκτός τάξης και να ελέγξετε μαζί τους τις σωστές απαντήσεις την επόμενη μέρα που θα συναντηθείτε.

1. Βλέπεις μια φίλη σου να φλερτάρει με κάποιον άλλον μόνο και μόνο για να κάνει το αγόρι της να ζηλέψει. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Της ζητάς να μιλήσετε για λίγο ιδιαιτέρως, και της υπενθυμίζεις ότι αν δεν πάει κάτι καλά στη σχέση της με το φίλο της θα πρέπει να του μιλήσει.
- β. Πας να βρεις το αγόρι της για να την καρφώσεις.
- γ. Κάνεις ό,τι δεν είδες τίποτα.
- δ. Λες σε όλους/ες τους/τις φίλους/-ες σου τι είδες και αφήσεις τις φήμες να διαρρεύσουν.

2. Το αγόρι σου σχολιάζει πόσο όμορφη είναι μια άλλη κοπέλα κι αυτό σε κάνει να ζηλεύεις. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Του κρατάς μούτρα.
- β. Τον χαστουκίζεις και ξεκόβεις μαζί του.
- γ. Του λες πως σε κάνει να νιώθεις αυτό που κάνει.
- δ. Αρχίζεις να λες στους/στις φίλους(ες) σου πόσο βλάκας είναι.

3. Το αγόρι σου σχολιάζει πόσο ωραίο είναι το φόρεμα που φοράει μια κοπέλα. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Του λες ότι είναι τελείως κακοντυμένη και ότι δεν έχει καθόλου γούστο.
- β. Του λες ότι ο ίδιος είναι κακόγουστος.
- γ. Τον χαστουκίζεις.
- δ. Σέβεσαι τη γνώμη του άσχετα με το αν συμφωνείς ή όχι.

4. Ακούς κάποιον να απειλεί πως θα χαστουκίσει την κοπέλα του. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Αδιαφορείς.
- β. Τρέχεις και τον σπρώχνεις.
- γ. Το λες σε έναν ενήλικα που μπορεί να βοηθήσει ώστε να ηρεμήσουν τα πράγματα.
- δ. Παρεμβαίνεις απειλώντας τον.

5. Ζηλεύεις μία φίλη σου επειδή βγήκε εκείνη 1^η σε κάποιο διαγωνισμό στο σχολείο και όχι εσύ. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Λες στις φίλες σου ότι ο διαγωνισμός ήταν στημένος.
- β. Της λες ότι ήταν απλά θέμα τύχης που βγήκε πρώτη.
- γ. Τη συγχαίρεις.
- δ. Κάνεις πως δεν την βλέπεις όποτε τη συναντάς στους διαδρόμους.

6. Εσύ κι οι φίλες σου βλέπετε ένα αγόρι να ψάχνει τα πράγματα της φίλης του. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Του λες να σταματήσει.
- β. Γελάς με αυτό που κάνει.
- γ. Κάνεις ότι δεν τον είδες.
- δ. Του πετάς πράγματα.

7. Μια φίλη σου έρχεται στο σχολείο με καινούργιο κούρεμα. Όλα τα παιδιά την κοροϊδεύουν. Η φίλη σου θυμώνει τόσο πολύ που είναι έτοιμη να τους πετάξει ό,τι βρει μπροστά της. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Προσπαθείς να βοηθήσεις τη φίλη σου να ηρεμήσει.
- β. Αρχίζεις να βρίζεις τα παιδιά που την κοροϊδεύουν.
- γ. Δεν κάνεις τίποτα και περιμένεις να δεις τι θα γίνει στη συνέχεια.
- δ. Αρχίζεις να χτυπάς τα παιδιά που την κοροϊδεύουν.

8. Είστε με το αγόρι σου σε ένα πάρτι. Εκείνος θέλει να μείνει κι άλλο αλλά εσύ θέλεις να γυρίσεις σπίτι. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Του βάζεις τις φωνές μπροστά σε όλους επειδή δεν θέλει να έρθει μαζί σου.
- β. Κάνεις αυτό που θέλει επειδή εκείνος είναι το αγόρι.
- γ. Φεύγεις και γυρίζεις μόνη σου σπίτι.
- δ. Του ζητάς να σεβαστεί την επιλογή σου.

Οι Υγιείς Σχέσεις Κερδίζουν!

Να σέβεσαι τα άλλα άτομα. Αν συμπεριφέρεσαι στους άλλους με τον τρόπο που θέλεις να σου συμπεριφέρονται, τότε όλοι/-ες βγαίνουν κερδισμένοι/-ες.

Ο σεβασμός είναι απαραίτητος σε όλες σου τις σχέσεις με την οικογένεια σου, τους/τις καθηγητές/-τριες, τους/τις συμμαθητές/-τριες και το αγόρι σου. Πρέπει να σέβεσαι για να σε σέβονται.

Ποια είναι η βαθμολογία σου;

Κοίταξε τις σωστές απαντήσεις για να δεις πως τα πήγες. Υπολόγισε το σκορ σου για να δεις τι γνωρίζεις για το πως συμπεριφέρεσαι στους άλλους.

Σωστές Απαντήσεις: 1(α), 2(γ), 3(δ), 4(γ), 5(γ), 6(α), 7(α), 8(δ)

- 8 Τέλεια βαθμολογία! Ξέρεις τι σημαίνει σεβασμός.
- 6-7 Αρκετά καλά. Συνήθως ξέρεις να κάνεις ή να λες το σωστό.
- 4-5 Είσαι σε καλό δρόμο, αλλά μπορείς να βελτιωθείς κι άλλο.
- 2-3 Οι σχέσεις σου δεν είναι τόσο ευτυχισμένες όσο θα μπορούσαν να είναι.
- 0-1 Καιρός για μαθήματα σεβασμού προς τους άλλους.

Τι μπορείς να κάνεις για να βοηθήσεις έναν φίλο/ μια φίλη

Σε κανέναν δεν αρέσει να ξεχωρίζει ανάμεσα στο πλήθος και να διατρέχει τον κίνδυνο να τον/την κοροϊδέψουν ή να τον/την ταπεινώσουν. Είναι σημαντικό όμως καθώς μεγαλώνουμε να γνωρίζουμε τι μπορούμε να κάνουμε για να υπερασπιζόμαστε το σωστό. Ορισμένα πράγματα που μπορείς να κάνεις όταν βλέπεις ή ακούς έναν φίλο/ μια φίλη να κάνει κάτι που δεν είναι σωστό, είναι:

- **ΝΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΜΙΛΗΣΕΙΣ:** εάν ακούσεις έναν φίλο/ μια φίλη σου να μιλάει άσχημα σε κάποιον/-α ή να απειλεί ότι θα γίνει βίαιος/-η, πες του/της ότι δεν είναι σωστό αυτό. Ενδέχεται να χρειαστεί να ζητήσεις και τη βοήθεια κάποιου ενήλικα.
- **ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ:** όταν ένα άτομο χρησιμοποιεί λεκτική βία (π.χ. προσβολές) ή σωματική βία (π.χ. χτυπήματα), μπορείς να παρέμβεις ή να ζητήσεις τη βοήθεια ενός ενήλικα.
- **ΣΥΖΗΤΗΣΕ ΤΟ ΜΑΖΙ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΑΡΓΟΤΕΡΑ:** μερικές φορές είναι καλύτερο να περιμένεις και να το συζητήσετε αργότερα, κατ' ιδίαν. Ο/η φίλος/-η σου ίσως μιλήσει περισσότερο ανοιχτά εάν είστε μόνο οι δύο σας.
- **ΣΥΖΗΤΗΣΕ ΤΟ ΜΕ ΕΝΑΝ ΕΝΗΛΙΚΟ:** μερικές φορές είναι καλύτερο να απευθυνθείς σε έναν ενήλικο (π.χ. γονείς, καθηγητές) που θα μπορούσε να βοηθήσει.
- **ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΒΟΗΘΕΙΑ:** εάν ένα άτομο βρίσκεται σε κίνδυνο, αναζήτησε αμέσως βοήθεια ή κάλεσε την Αστυνομία ή μια Τηλεφωνική Γραμμή Βοήθειας (π.χ. το 15900 ή το 1056). Μην προσπαθήσεις ποτέ να επέμβεις σε μια επικίνδυνη κατάσταση.

1. Η κοπέλα σου σου λέει να της αγοράσεις κάτι για να της αποδείξεις ότι σου αρέσει. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Της αγοράζεις συνέχεια πράγματα για να κρατήσεις τη σχέση σας.
- β. Της λες ότι δε χρειάζεται να της αγοράσεις πράγματα για να της αποδεικνύεις ότι σου αρέσει.
- γ. Παίρνεις χρήματα από τους γονείς σου στα κρυφά για να της αγοράσεις αυτό που θέλει.
- δ. Της βάζεις τις φωνές επειδή είναι τόσο απαιτητική.

2. Περπατάς στο διάδρομο του σχολείου και βλέπεις το κορίτσι σου να μιλάει με ένα άλλο αγόρι. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Γυρίζεις προς την άλλη και φεύγεις.
- β. Περνάς δίπλα τους, και τους αγνοείς.
- γ. Σταματάς και λες: γεια.
- δ. Κάνεις σκηνή ζηλοτυπίας.

3. Οι φίλοι σου κάθονται και μιλάνε για κορίτσια. Ένας φίλος σου λέει πως άκουσε ότι ένα κορίτσι βγήκε με δυο διαφορετικά αγόρια το Σαββατοκύριακο. Εσύ τη γνωρίζεις όμως και ξέρεις πως δεν είναι έτσι τα πράγματα. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Δε λες τίποτα, παρόλο που πιστεύεις ότι είναι κακός και άδικος.
- β. Την υπερασπίζεσαι.
- γ. Λες ότι το άκουσες και εσύ και η φήμη αυτή διαδίδεται.
- δ. Σπρώχνεις και χτυπάς αυτούς που είπαν ψέματα.

4. Ακούς κάποιον να απειλεί ότι θα χαστουκίσει την κοπέλα του. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Να το αγνοήσεις.
- β. Τρέχεις και τον σπρώχνεις.
- γ. Το λες σε έναν ενήλικα που μπορεί να βοηθήσει ώστε να ηρεμήσουν τα πράγματα.
- δ. Παρεμβαίνεις απειλώντας τον.

5. Παίζεις ηλεκτρονικά παιχνίδια με τους κολλητούς σου. Η φίλη σου θέλει να παίξει κι αυτή μαζί σας. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Τη διώχνεις για να το παίξεις μάγκας στους φίλους σου.
- β. Την αφήνεις να παίξει μαζί σας αφού ξέρεις ότι θα τη νικήσεις.
- γ. Την αφήνεις να παίξει μαζί σας.
- δ. Την πειράζεις, λέγοντας ότι τα κορίτσια δεν τα πάνε και τόσο καλά σε αυτά τα παιχνίδια όσο τα αγόρια.

6. Είσαι σε μια καφετέρια με τους κολλητούς σου και βλέπεις την κοπέλα σου να της πέφτει κάτω το ποτήρι με το νερό. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Να την αγνοήσεις.
- β. Γελάς μαζί της όπως και οι υπόλοιποι.
- γ. Τη βοηθάς να τα μαζέψει.
- δ. Φεύγεις από την καφετέρια.

7. Όποτε κάποιο άλλο αγόρι φλερτάρει με την κοπέλα σου ζηλεύεις πολύ. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Όποιος και αν είναι τον χαστουκίζεις.
- β. Προειδοποιήσεις τους φίλους της να μην τολμήσουν και την πλησιάσουν.
- γ. Της απαγορεύεις να μιλάει με οποιονδήποτε άλλο.
- δ. Ηρμεείς και σκέφτεσαι ότι δε σου ανήκει και ότι πρέπει να την εμπιστεύεσαι.

8. Το κορίτσι σου θέλει να περνάτε κάθε λεπτό μαζί αλλά αυτό έχει αρχίσει να σε κουράζει. Τι θα επέλεγες να κάνεις;

- α. Να την αγνοήσεις.
- β. Να τη χωρίσεις.
- γ. Να της πεις ότι σε καταδιώκει συνέχεια.
- δ. Να της πεις πως νιώθεις.

Οι Υγιείς Σχέσεις Κερδίζουν!

Να σέβεσαι τα άλλα άτομα. Αν συμπεριφέρεσαι στους άλλους με τον τρόπο που θέλεις να σου συμπεριφέρονται, τότε όλοι/-ες βγαίνουν κερδισμένοι/-ες.

Ο σεβασμός είναι απαραίτητος σε όλες σου τις σχέσεις με την οικογένεια σου, τους/τις καθηγητές/-τριες, τους/τις συμμαθητές/-τριες και το αγόρι σου. Πρέπει να σέβεσαι για να σε σέβονται.

Ποια είναι η βαθμολογία σου;

Κοίταξε τις σωστές απαντήσεις για να δεις πως τα πήγες. Υπολόγισε το σκορ σου για να δεις τι γνωρίζεις για το πως συμπεριφέρεσαι στους άλλους.

Σωστές Απαντήσεις: 1(β), 2(γ), 3(β), 4(γ), 5(γ), 6(γ), 7(δ), 8(δ)

- 8 Τέλεια βαθμολογία! Ξέρεις τι σημαίνει σεβασμός.
- 6-7 Αρκετά καλά. Συνήθως ξέρεις να κάνεις ή να λες το σωστό.
- 4-5 Είσαι σε καλό δρόμο, αλλά μπορείς να βελτιωθείς κι άλλο.
- 2-3 Οι σχέσεις σου δεν είναι τόσο ευτυχισμένες όσο θα μπορούσαν να είναι.
- 0-1 Καιρός για μαθήματα σεβασμού προς τους άλλους.

Τι μπορείς να κάνεις για να βοηθήσεις έναν φίλο/ μια φίλη

Σε κανέναν δεν αρέσει να ξεχωρίζει ανάμεσα στο πλήθος και να διατρέχει τον κίνδυνο να τον/την κοροϊδέψουν ή να τον/την ταπεινώσουν. Είναι σημαντικό όμως καθώς μεγαλώνουμε να γνωρίζουμε τι μπορούμε να κάνουμε για να υπερασπιζόμαστε το σωστό. Ορισμένα πράγματα που μπορείς να κάνεις όταν βλέπεις ή ακούς έναν φίλο/ μια φίλη να κάνει κάτι που δεν είναι σωστό, είναι:

- **ΝΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΜΙΛΗΣΕΙΣ:** εάν ακούσεις έναν φίλο/ μια φίλη σου να μιλάει άσχημα σε κάποιον/-α ή να απειλεί ότι θα γίνει βίαιος/-η, πες του/της ότι δεν είναι σωστό αυτό. Ενδέχεται να χρειαστεί να ζητήσεις και τη βοήθεια κάποιου ενήλικα.
- **ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙΣ:** όταν ένα άτομο χρησιμοποιεί λεκτική βία (π.χ. προσβολές) ή σωματική βία (π.χ. χτυπήματα), μπορείς να παρέμβεις ή να ζητήσεις τη βοήθεια ενός ενήλικα.
- **ΣΥΖΗΤΗΣΕ ΤΟ ΜΑΖΙ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΑΡΓΟΤΕΡΑ:** μερικές φορές είναι καλύτερο να περιμένεις και να το συζητήσετε αργότερα, κατ' ιδίαν. Ο/η φίλος/-η σου ίσως μιλήσει περισσότερο ανοιχτά εάν είστε μόνο οι δύο σας.
- **ΣΥΖΗΤΗΣΕ ΤΟ ΜΕ ΕΝΑΝ ΕΝΗΛΙΚΟ:** μερικές φορές είναι καλύτερο να απευθυνθείς σε έναν ενήλικο (π.χ. γονείς, καθηγητές) που θα μπορούσε να βοηθήσει.
- **ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΒΟΗΘΕΙΑ:** εάν ένα άτομο βρίσκεται σε κίνδυνο, αναζήτησε αμέσως βοήθεια ή κάλεσε την Αστυνομία ή μια Τηλεφωνική Γραμμή Βοήθειας (π.χ. το 15900 ή το 1056). Μην προσπαθήσεις ποτέ να επέμβεις σε μια επικίνδυνη κατάσταση.

Φυλλάδιο 3: Ενδείξεις μιας Βίαιης Σχέσης

Πηγή: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Zagreb: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

[Φυλλάδιο 3] Ενδείξεις μιας Βίαιης Σχέσης

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 3 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΙΑΣ ΒΙΑΙΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Ο θύτης:

1. Της/του μιλάει με υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς (π.χ. ηλίθια/-ος) όταν είναι μόνοι τους ή μπροστά σε άλλους.
2. Ζηλεύει όταν το κορίτσι του/το αγόρι της μιλάει με άλλους άνδρες/γυναίκες ή με φίλους/-ες.
3. Ελέγχει συνεχώς που βρίσκεται, με ποια άτομα, και απαιτεί να ξέρει με τι ασχολείται ανά πάσα στιγμή.
4. Συχνά χάνει τον έλεγχο του/της και μπορεί να κλωτσάει ή να σπάει αντικείμενα όταν θυμώνει.

Το θύμα:

1. Βρίσκει δικαιολογίες για τη βίαιη συμπεριφορά του/της και συνεχώς τον/την δικαιολογεί μπροστά στους άλλους.
2. Ανησυχεί μήπως τον/την κάνει να θυμώσει.
3. Σταματάει να κάνει πράγματα που πριν ήταν σημαντικά γι' αυτήν/αυτόν, όπως, για παράδειγμα, να βγαίνει έξω με φίλους/-ες ή να ασχολείται με κάποια δραστηριότητα με αποτέλεσμα να απομονώνεται όλο και περισσότερο και να επικεντρώνεται εξολοκλήρου σε εκείνον/εκείνη.
4. Οι βαθμοί της/του στο σχολείο, η εμφάνισή και το σωματικό βάρος της/του έχουν αλλάξει δραματικά. Σημάδια κατάθλιψης μπορεί επίσης να αποτελούν ένδειξη κακοποίησης.
5. Έχει ανεξήγητα τραύματα και πληγές ή οι εξηγήσεις που δίνει είναι συχνά ασαφείς ή ελάχιστα πειστικές.

Σημείωση

Τα παραπάνω είναι πιθανότερο να συμβούν σε γυναίκες και κορίτσια καθώς αποτελούν την πλειοψηφία των θυμάτων βίας στις ρομαντικές ή ερωτικές τους σχέσεις σε σχέση με τους άνδρες και τα αγόρια.

Φυλλάδιο 4: Τι Μπορείς να Κάνεις Αν Κάποιος Φίλος σου Συμπεριφέρεται Βίαια σε μια Σχέση του

Πηγή: Cesar, S., Bjelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Zagreb: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

[Φυλλάδιο 4] Τι Μπορείς να Κάνεις Αν Κάποιος Φίλος σου Συμπεριφέρεται Βίαια σε μια Σχέση του

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 4 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΑΝ ΚΑΠΟΙΟΣ ΦΙΛΟΣ ΣΟΥ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΕΤΑΙ ΒΙΑΙΑ ΣΕ ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ

Η πλειοψηφία των ανδρών/αγοριών που συμπεριφέρονται βίαια σε μια σχέση δεν θεωρούν τον εαυτό τους βίαιο. Πολλοί από αυτούς αρνούνται ότι είναι βίαιοι ή δεν σκέφτονται ότι μια τέτοιου είδους συμπεριφορά αποτελεί πρόβλημα. Μπορεί επίσης να σου είναι και σένα δύσκολο να πιστέψεις ότι ένας φίλος σου κακοποιεί τη σύντροφό του. Δεν είναι εύκολο να μιλήσεις σε ένα φίλο σου που είναι βίαιος αλλά όμως είναι σημάδι πραγματικής φιλίας.

Όταν μιλάς με ένα άτομο που κακοποιεί τη σύντροφό του πρέπει να έχεις υπόψη τις ακόλουθες χρήσιμες πληροφορίες που μπορεί να βοηθήσουν:

- ⇒ *Να είσαι σαφής όταν αναφέρεσαι σε αυτά που έχεις δει και στο πως ένιωσες*
- ⇒ *Πες του ότι δεν θα παραμείνεις ένας «σιωπηλός παρατηρητής» και ότι δεν θα επιτρέψεις να συνεχιστεί στο μέλλον αυτή η βίαια συμπεριφορά*
- ⇒ *Βεβαιώσου ότι κατανοεί ότι είναι υπεύθυνος για τη συμπεριφορά του και τις επιπτώσεις των πράξεων του και ότι μπορεί να αντιμετωπίσει προβλήματα γιατί η βία είναι έγκλημα*
- ⇒ *Βοήθησέ τον να βρει κάποιον ειδικό για να τον βοηθήσει, να μιλήσει σε κάποιον/-α καθηγητή/-τρια στο σχολείο ή σε οποιοδήποτε άλλο ενήλικο άτομο που εμπιστεύεται*
- ⇒ *Στήριξέ τον κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναζήτησης βοήθειας*

Οι επαγγελματίες θα τον βοηθήσουν να συμπεριφέρεται χωρίς να είναι βίαιος, με απώτερο στόχο την αποκατάσταση του αισθήματος του προσωπικού ελέγχου και της δύναμης.

Πες του ότι τον νοιάζεσαι, ότι ανησυχείς και ότι πιστεύεις στη δύναμη της θέλησης του να αλλάξει τη βίαια συμπεριφορά του.

Φυλλάδιο 5: Πραγματικότητα και Δεδομένα για τη Βία

Πηγή: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Croatia: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

[Φυλλάδιο 5] Πραγματικότητα και Δεδομένα για τη Βία

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 5 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ

1. Οι βιαστές είναι συνήθως άτομα οικεία στο θύμα όπως: σύντροφοι, φίλοι, συγγενείς, γνωστοί ή γείτονες. Συχνά, οι βιασμοί συμβαίνουν στο περιβάλλον του σπιτιού και είναι προσχεδιασμένοι.
2. Δεν φταίει ποτέ το θύμα για τη σεξουαλική κακοποίηση που υπέστη, ανεξάρτητα από τα ρούχα που φορούσε, τη συμπεριφορά ή το αν βγαίνει έξω τη νύχτα. Κανείς δεν θέλει να πέσει θύμα βιασμού. Ο μόνος που ευθύνεται για το βιασμό και που θα πρέπει να αισθάνεται ενοχές γι' αυτό είναι ο βιαστής.
3. Κάθε γυναίκα μπορεί να πέσει θύμα βιασμού ανεξάρτητα από την εμφάνισή της, την ηλικία της, τα ρούχα που φοράει ή τη συμπεριφορά της. Η σεξουαλική κακοποίηση αποτελεί μια πράξη επίδειξης ισχύος και ελέγχου και δεν έχει τίποτα να κάνει με τη σεξουαλική έλξη.
4. Η βία δεν οφείλεται στην χρήση ναρκωτικών ουσιών ή αλκοόλ, διότι οι δράστες ασκούν βία χωρίς να είναι μεθυσμένοι ή υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών. Είναι κοινωνικά αποδεκτό ωστόσο να ενοχοποιείται το αλκοόλ και τα ναρκωτικά για τη βίαιη συμπεριφορά κάποιου.
5. Η βία διαπράττεται πιο συχνά από άνδρες. Τόσο οι άνδρες όσο κι οι γυναίκες μπορεί να είναι επιθετικοί/-ές, αλλά οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανόν να χρησιμοποιήσουν σωματική βία. Οι άνδρες συχνά επιδεικνύουν σωματική επιθετικότητα και είναι πιθανόν να προκαλέσουν σοβαρά σωματικά τραύματα.
6. Οι βίαιοι άνδρες δεν μπορούν να ελέγξουν τη συμπεριφορά τους και γι' αυτό το λόγο χρειάζονται βοήθεια από επαγγελματίες. Η βία αποτελεί ακατάλληλο τρόπο αντιμετώπισης του άγχους, του θυμού, του φόβου και της απογοήτευσης.
7. Μια κοινή αντίληψη είναι ότι η αγάπη και η βία δεν μπορούν να συνυπάρχουν σε μια σχέση καθώς είναι εκ διαμέτρου αντίθετες έννοιες. Αλλά στην πραγματικότητα, από πολύ μικρή ηλικία, μερικά παιδιά μαθαίνουν ότι οι ενήλικες που τα αγαπούν είναι οι ίδιοι που τα τιμωρούν και σωματικά.
8. Η βία δεν σταματάει όταν το θύμα φύγει και εγκαταλείπει το δράστη. Αυτός ο μύθος υποδηλώνει ότι το θύμα έχει κάποιο έλεγχο πάνω στη βία που υφίσταται και ό,τι αν θέλει να σταματήσει η βία μπορεί πολύ απλά να «αφήσει» το δράστη. Υποδηλώνεται επίσης ότι φέρει η ίδια την ευθύνη για αυτή την κατάσταση. Οι γυναίκες δεν δέχονται αρκετή στήριξη από την κοινωνία όταν θελήσουν να θέσουν τέλος σε μια βίαιη σχέση.
9. Ο βιασμός είναι βιασμός, ανεξάρτητα από τη φύση της σχέσης μεταξύ του θύματος και του δράστη. Οι περισσότεροι δράστες γνωρίζουν το θύμα. Κατά τη διάρκεια της εφηβείας, στο 70% των περιπτώσεων βιασμού οι δράστες είναι σύντροφοι του θύματος ή πρώην σύντροφοι.
10. Και οι άνδρες μπορεί να είναι θύματα σεξουαλικής κακοποίησης, καθώς 1 στους 9 άνδρες έχει βιώσει κατά τη διάρκεια της ζωής του κάποια εμπειρία εξαναγκασμένης - χωρίς τη θέλησή του - σεξουαλικής πράξης. Στις περιπτώσεις αυτές η πλειοψηφία των δραστών είναι άνδρες.

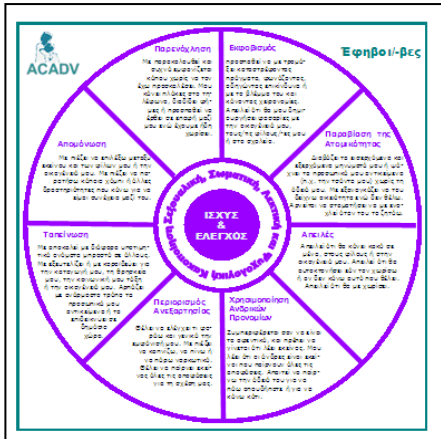
Φυλλάδιο 6: Ο Τροχός της Ισχύος και του Ελέγχου και ο Τροχός της Ισότητας

Πηγή (6A): www.acadv.org/dating.html

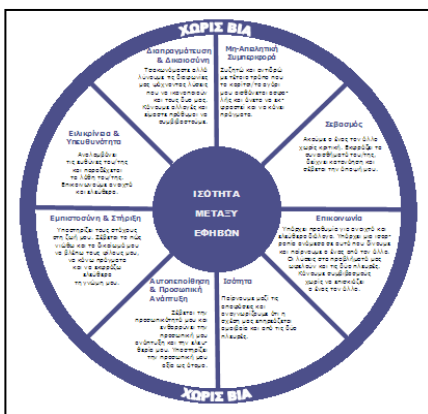
Πηγή (6B): <http://www.ncds.org/images/TeenEqualitywheelINOSHADING-NCDSV.pdf>

ΔΕΙΓΜΑ – ΌΧΙ ΓΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

[Φυλλάδιο 6A] Βία στις Σχέσεις: Ο Τροχός της Ισχύος και του Ελέγχου

[Φυλλάδιο 6B] Ο Τροχός της Ισότητας στους Εφήβους

Εκτυπώστε τα Φυλλάδια 6A και 6B που ακολουθούν, όπως ακριβώς εμφανίζονται.

Έφηβοι/-βες

Παρενόχληση

Με παρακολουθεί και συχνά εμφανίζεται κάπου χωρίς να τον έχω προσκαλέσει. Μου κάνει πλάκες στο τηλέφωνο, διαδίδει φήμες ή προσπαθεί να έρθει σε επαφή μαζί μου ενώ έχουμε ήδη χωρίσει.

Εκφοβισμός

προσπαθεί να με τρομάξει καταστρέφοντας πράγματα, φωνάζοντας, οδηγώντας επικίνδυνα ή με το βλέμμα του και κάνοντας χειρονομίες. Απειλεί ότι θα μου δημιουργήσει φασαρίες με την οικογένειά μου, τους/τις φίλους/-ες μου ή στο σχολείο.

Παραβίαση της Ατομικότητας

Διαβάζει τα εισερχόμενα και εξερχόμενα μηνύματά μου ή ψάχνει τα προσωπικά μου αντικείμενα (π.χ. την τσάντα μου) χωρίς τη άδειά μου. Με εξαναγκάζει να του δείχνω οικειότητα ενώ δεν θέλω. Αρνείται να σταματήσει να με ενοχλεί όταν του το ζητώ.

Απομόνωση

Με πιέζει να επιλέξω μεταξύ εκείνου και των φίλων μου ή την οικογένειά μου. Με πιέζει να παραιτησω κάποιο χόμπι ή άλλες δραστηριότητες που κάνω για να είμαι συνέχεια μαζί του.

ΙΣΧΥΣ & ΕΛΕΓΧΟΣ
Κακοποίηση Σφουαλική, Σωματική, Λεκτική και Ψυχολογική

Ταπείνωση

Με αποκαλεί με διάφορα υποτιμητικά ονόματα μπροστά σε άλλους. Με εξευτελίζει ή με κοροϊδεύει για την καταγωγή μου, τη θρησκεία μου, την κοινωνική μου τάξη ή την οικογένειά μου. Αρπάζει με ανάρμοστο τρόπο τα προσωπικά μου αντικείμενα ή τα επιδεικνύει σε δημόσιο χώρο.

Απειλές

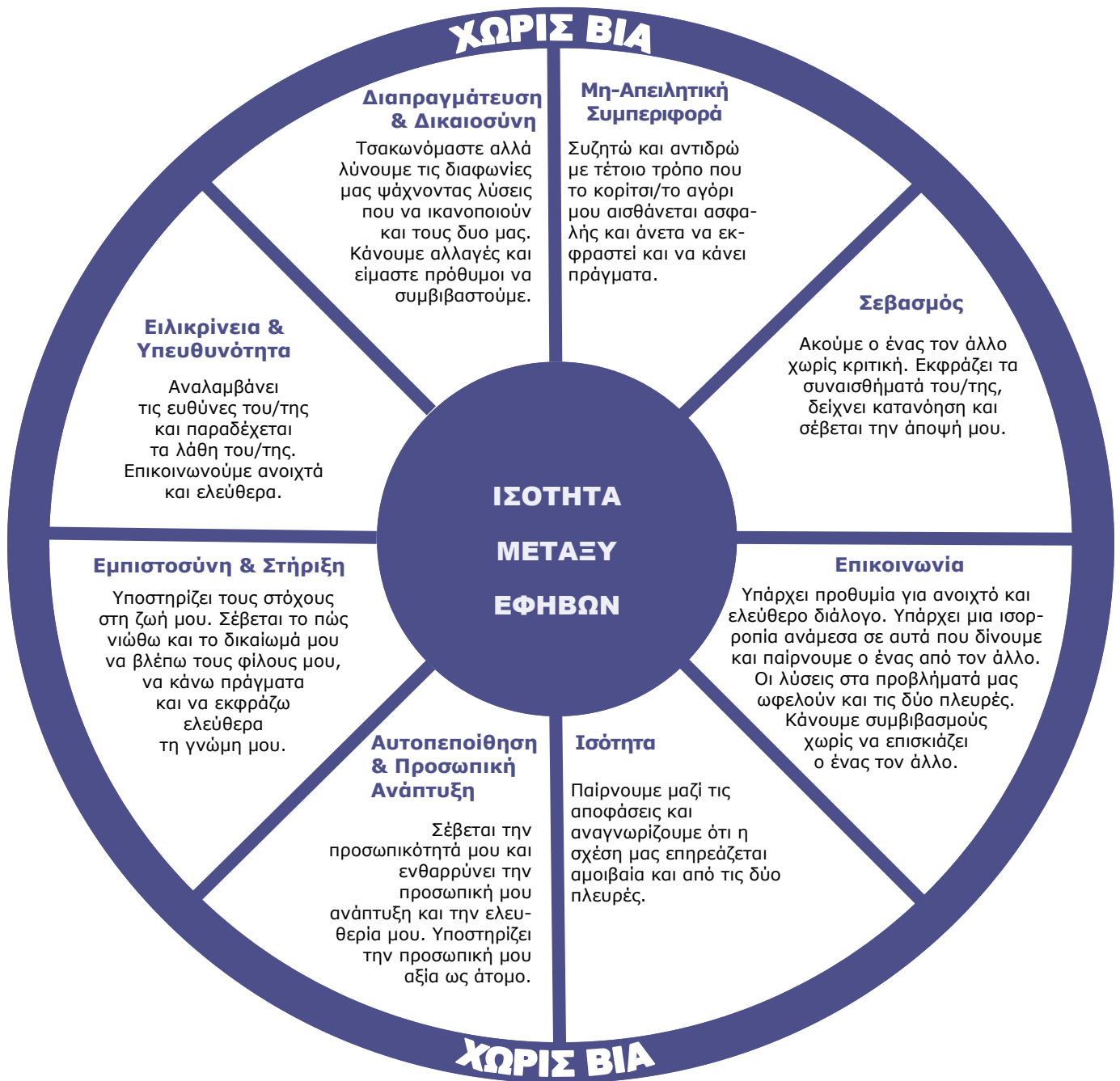
Απειλεί ότι θα κάνει κακό σε μένα, στους φίλους ή στην οικογένειά μου. Απειλεί ότι θα αυτοκτονήσει εάν τον χωρίσω ή αν δεν κάνω αυτό που θέλει. Απειλεί ότι θα με χωρίσει.

Περιορισμός Ανεξαρτησίας

Θέλει να ελέγχει τι φοράω και γενικά την εμφάνισή μου. Με πιέζει να καπνίζω, να πίνω ή να πάρω ναρκωτικά. Θέλει να παίρνει εκείνος όλες τις αποφάσεις για τη σχέση μας.

Χρησιμοποίηση Ανδρικών Προνομίων

Συμπεριφέρεται σαν να είναι το αφεντικό, και πρέπει να γίνεται ότι λέει εκείνος. Μου λέει ότι οι άνδρες είναι εκείνοι που παίρνουν όλες τις αποφάσεις. Απαιτεί να παίρνω την άδειά του για να πάω οπουδήποτε ή για να κάνω κάτι.

Φυλλάδιο 7: Πώς Μπορείς να Βοηθήσεις ένα Φίλο/μια Φίλη σου...

Προσαρμοσμένο από: Family Violence Law Center (FVLC): Oakland Relationship Abuse Prevention (R.A.P.) Project http://www.fvlc.org/pdf_rap/RAP_HelpAFriend.pdf and Making Waves, <http://www.mwaves.org/helpfriend.htm>

[Φυλλάδιο 7] Πώς μπορείς να βοηθήσεις ένα φίλο/ μια φίλη σου....

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 7 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Πώς μπορείς να βοηθήσεις ένα φίλο / μια φίλη σου ...

... που κακοποιείται

Εάν γνωρίζεις ένα άτομο που κακοποιείται, παρακάτω θα βρεις ορισμένες χρήσιμες συμβουλές για το πώς μπορείς να βοηθήσεις:

- ⇒ **Να είσαι εκεί.** Άκου χωρίς να δίνεις συμβουλές, εκτός κι αν σου το ζητήσει. Συζητήστε για τις επιλογές που έχει και βεβαιώσου ότι έχει καταλάβει ότι τον/την πιστεύεις.
- ⇒ Πες στο φίλο ή στη φίλη σου: «δε φταις εσύ γι' αυτό» και ότι «δεν σου αξίζει να σε πληγώνουν». Σε κανέναν δεν αξίζει να συμπεριφέρονται με τέτοιο άσχημο τρόπο.
- ⇒ **Μην τον/την πιέζεις** να χωρίσει, και **μην υποβιβάζεις τον/την σύντροφό του/της**, γιατί αυτό μπορεί να τον/την κάνει να απομακρυνθεί από σένα.
- ⇒ **Δείξε κατανόηση για το πως νιώθει** και μην του/της λες πώς θα έπρεπε να νιώθει. Είναι πιθανό να αγαπάς ένα άτομο ακόμα κι αν σε πληγώνει.
- ⇒ **Μην κάνεις κριτική!** Ψάξε να βρεις τι θέλει ο/η ΦΙΛΟΣ/ΦΙΛΗ σου να κάνει με τη σχέση του/της και στήριξε τον/την.
- ⇒ Μπορείς να βοηθήσεις **χωρίς να λες τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνει.**
- ⇒ Μπορεί να είναι **μπερδεμένος/-η - μπορεί να αλλάξει γνώμη**, αλλά δεν πειράζει!
- ⇒ Μην κάνεις υπερβολές, γιατί μπορεί να τον/την κάνεις να νιώσει χειρότερα και αυτό δεν βοηθάει.
- ⇒ Μην κάνεις περιττές ερωτήσεις. Δεν είναι αυτή η κατάλληλη στιγμή για να ικανοποιήσεις την περιέργειά σου.
- ⇒ Πρόσεχε τη γλώσσα του σώματος σου και σεβάσου τα όρια του/της φίλου/-ης σου. Δεν θέλουν όλοι να τους αγκαλιάζουν.
- ⇒ Μπορεί να αισθάνεται ενοχές που σου μίλησε. Μπορεί να νιώθει ντροπή... ή ακόμη και θυμό. Να είσαι προετοιμασμένος/-η γιατί μπορεί οι αντιδράσεις και τα συναισθήματά του/της να ποικίλουν.
- ⇒ **Ενθάρρυνε τον/την φίλο/-η σου να ζητήσει βοήθεια.** Προσφέρσου να τον/την βοηθήσεις να βρει κάποιον ειδικό που μπορεί να εμπιστευτεί και προσφέρσου να τον/την συνοδεύσεις στη συνάντηση με τον/την ειδικό εάν το επιθυμεί.
- ⇒ **Κάλεσε μια τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για τη βία στις σχέσεις** για να μάθεις τι άλλο μπορείς να κάνεις για να βοηθήσεις τον/την φίλο/-η σου. Μπορείς να κρατήσεις την ανωνυμία σου εάν δεν θέλεις να πεις το όνομά σου ή του/της φίλου/-ης σου.
- ⇒ **Στήριξέ τον/την και βοήθησε να ενημερωθεί - προμηθεύσου ενημερωτικά έντυπα** για την κακοποίηση στις σχέσεις και δώσε τα στον/στην φίλο/-η σου (*χρειάζεται προσοχή όμως! Να δίνεις γραπτές πληροφορίες μόνο όταν είσαι σίγουρος/-η ότι δεν θα τον/την εκθέσεις σε μεγαλύτερο κίνδυνο εάν ο θύτης ανακαλύψει τα έντυπα*). Αλλιώς μετέφερε τις πληροφορίες προφορικά.
- ⇒ **Απόφυγε να έρθεις αντιμέτωπος/-η με το άτομο που τον/την κακοποιεί** εκτός αν ο/η φίλος/-η σου θεωρεί ότι κάτι τέτοιο θα βοηθούσε. Μπορεί τα πράγματα να γίνουν ακόμα χειρότερα. Μην κάνεις κάτι που θα θέσει σε κίνδυνο και τη δική σου ασφάλεια.
- ⇒ Άφησε τον/την φίλο/-η σου να πάρει τις δικές του/της αποφάσεις και σεβάσου τις ακόμη κι αν δεν συμφωνείς.
- ⇒ **Μην κριτικάρεις τον/την φίλο/-η σου που παραμένει σε αυτή τη σχέση ή που προσπαθεί να κάνει κάτι για να τη βελτιώσει.** Απλά υπενθύμισε του/της ότι θα είσαι δίπλα του/της.

Πώς μπορείς να βοηθήσεις ένα φίλο / μια φίλη σου ...

... ΠΟΥ ΚΑΚΟΠΟΙΕΙ

Εάν γνωρίζεις ένα άτομο που κακοποιεί την κοπέλα του/της ή το αγόρι του/της, παρακάτω θα βρεις ορισμένες χρήσιμες συμβουλές για το πώς μπορείς να βοηθήσεις:

- ⇒ Άκουσέ τον/την και να έχεις υπομονή. Είναι πολύ δύσκολο για οποιονδήποτε να παραδεχτεί ότι έχει πρόβλημα.
- ⇒ Πες του/της ξεκάθαρα ότι η συμπεριφορά του/της δεν είναι σωστή - η βίαιη συμπεριφορά είναι λάθος: η ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑ!
- ⇒ Ενθάρρυνέ τον/την να βρει βοήθεια. Δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα μόνος/-η του. Προσφέρσου να τον/την βοηθήσεις να βρει κάποιο ειδικό που μπορεί να εμπιστευτεί και προσφέρσου να τον/την συνοδεύσεις στη συνάντηση με τον/την ειδικό.
- ⇒ Βοήθησέ τον/την φίλο/-η σου να αναλάβει τις ευθύνες του/της για τη συμπεριφορά του/της λέγοντάς του/της ότι αυτό είναι κακοποίηση όταν τον/την βλέπεις ή ακούς να συμπεριφέρεται βίαια. Πες του/της ότι το να κατηγορεί το αλκοόλ, τα ναρκωτικά ή τον/την σύντροφό του/της για τη βίαιη συμπεριφορά του/της είναι δικαιολογίες.
- ⇒ Εάν έχει μεγαλώσει σε ένα βίαιο περιβάλλον στο σπίτι του/της, συζήτησε μαζί του/της για το πώς αυτό επηρεάζει και τις δικές του/της σχέσεις.
- ⇒ Πες του/της ότι η κακοποίηση είναι μια μαθημένη συμπεριφορά και ότι οι άνθρωποι μπορούν να αλλάξουν συμπεριφορά.
- ⇒ Συμπαραστάσου στο άτομο που κακοποιεί και πες του/της: «δεν σου αξίζει να σε κακοποιούν».
- ⇒ Μίλησε στον/στην φίλο/-η για το μέγεθος του προβλήματος της Κακοποίησης και της Βίας και βοήθησέ τον/την να καταλάβει ότι αν δεν ζητήσει βοήθεια θα χάσει από δίπλα του/της όλους τους ανθρώπους που αγαπάει.
- ⇒ Κάλεσε σε μια τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για να μάθεις πως μπορείς να βοηθήσεις τον/την φίλο/-η σου. Μπορείς να διατηρήσεις την ανωνυμία σου εάν δεν θέλεις να πεις το όνομά σου.
- ⇒ Προμηθεύσου ενημερωτικά έντυπα για την κακοποίηση στις σχέσεις και μοιράσου τα με τον/την φίλο/-η σου ή και με το άτομο που κακοποιεί (μην ξεχνάς όμως το θέμα της προστασίας της ασφάλειας του ατόμου που κακοποιείται).
- ⇒ Γίνε το πρότυπο μιας υγιούς σχέσης με το να συμπεριφέρεσαι στο κορίτσι/ αγόρι σου και στους/στις φίλους/-ες σου με σεβασμό.

Φυλλάδιο 8: Υποστηρικτικές Υπηρεσίες για Άτομα που Κακοποιούνται στη Σχέση τους

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.)

Τηλεφωνική Γραμμή SOS: **15900**, καθημερινά & Σαββατοκύριακα 24 ώρες

E-mail: sos15900@isotita.gr

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.)

Τηλεφωνική Γραμμή SOS: **197**, καθημερινά & Σαββατοκύριακα 24 ώρες

Τηλεφωνική Γραμμή SOS: **210-197** (για κλήσεις από την υπόλοιπη Ελλάδα)

Γραφείο Ισότητας Δήμου Αθηναίων

Τηλ.: 210 5244657

E-mail: isotita@cityofathens.gr

Κέντρο Στήριξης Οικογένειας Ιεράς Αρχιεπισκοπής

Τηλ.: 210 3811274, 210 3841536

E-mail: keso@otenet.gr

Χαμόγελο του Παιδιού

Τηλεφωνική Γραμμή SOS: **1056**, καθημερινά & Σαββατοκύριακα 24 ώρες

E-mail: info@hamogelo.gr

Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας

Τηλ.: 210 9225491

E-mail: info@antiviolence-net.eu

Φυλλάδιο 9: Τεστ για τη Βία στη Σχέση

Πηγή: Sounds of Encouragements, www.soencouragement.org/intimate-partner-violence-quiz.htm)

[Φυλλάδιο 9] Τεστ για τη Βία στη Σχέση

Νομίζεις ότι βρίσκεσαι σε μια σχέση βίαιη;

Νομίζεις ότι συμπεριφέρεσαι βίαια στη σχέση σου;

Εκτυπώστε το φυλλάδιο 9 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται (εκτύπωση διπλής όψης).

ΤΕΣΤ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Αυτό το σύντομο τεστ μπορεί να σε βοηθήσει να αναγνωρίσεις εάν η σχέση σου είναι βίαιη ή όχι. Κάνε στον εαυτό σου τις παρακάτω ερωτήσεις εάν νομίζεις ότι το αγόρι ή το κορίτσι σου σε κακοποιεί ή ότι εσύ ασκείς βία στο κορίτσι σου ή στο αγόρι σου. Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν να σκεφτείς τι συμβαίνει στη σχέση σου.

Εάν νομίζεις ότι βρίσκεσαι σε μια σχέση βίαιη, κάνε στον εαυτό σου τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε τρομάζει ο χαρακτήρας του ή ο τρόπος που αντιδράει;
- Φοβάσαι να διαφωνήσεις μαζί του/της;
- Τον/την δικαιολογείς συνεχώς για τη συμπεριφορά του/της, ιδιαίτερα όταν σου έχει συμπεριφερθεί με άσχημο τρόπο;
- Σε έχει ποτέ χτυπήσει, κλωτσήσει, σπρώξει ή σου έχει ποτέ πετάξει αντικείμενα;
- Σε έχει εξαναγκάσει ποτέ να κάνεις σεξ μαζί του/της χωρίς τη θέληση σου;
- Σε σπρώχνει βίαια;
- Φοβάσαι να τον/την χωρίσεις επειδή σε απείλησε να σου κάνει κακό ή ότι θα κάνει κακό στον εαυτό του/της;
- Σε τραυματίζει επίτηδες κατά τη διάρκεια του σεξ;
- Αποφεύγεις να βλέπεις τους δικούς σου ανθρώπους (π.χ. φίλους/-ες) επειδή ζηλεύει;
- Σε ταπεινώνει χρησιμοποιώντας υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς;
- Απαιτεί να κάνεις πράγματα γι' αυτόν/αυτήν;
- Σου απαγορεύει να κάνεις παρέα με φίλους/-ες σου;
- Απαιτεί να μένεις στο σπίτι και να μην βγαίνεις έξω;
- Σου φωνάζει δυνατά (ουρλιάζει);
- Σου συμπεριφέρεται σαν να είσαι ένα τίποτα;
- Θυμώνει όταν διαφωνείς μαζί του/της;

Εάν απάντησες θετικά σε μια ή σε όλες αυτές τις ερωτήσεις, τότε η σχέση που έχεις ίσως να είναι μια βίαιη σχέση. Ίσως είναι ώρα να ζητήσεις τη βοήθεια κάποιου ατόμου που εμπιστεύεσαι και που ξέρεις ότι σε αγαπάει ή τη βοήθεια κάποιου ειδικού.

ΤΕΣΤ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Εάν νομίζεις ότι συμπεριφέρεσαι βίαια στη σχέση σου, κάνε στον εαυτό σου τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Του/της φωνάζεις δυνατά (ουρλιάζεις);
- Του/της μιλάς με πολύ άσχημο τρόπο;
- Μικροδιαφωνίες καταλήγουν σε έντονους καυγάδες με κατηγορίες, κριτική, βρισιές ή με αναφορές σε πράγματα που έχουν συμβεί στο παρελθόν;
- Τον/την ελέγχεις συνεχώς και τον/την κατηγορείς ότι έχει παράλληλη σχέση και με άλλους/-ες;
- Τον/την έχεις εξαναγκάσει να κάνει σεξ μαζί σου ή τον/την έχεις εκφοβίσει ώστε να μην μπορεί να πει όχι;
- Έχεις απειλήσει ότι θα του/της κάνεις κακό;
- Έχεις απειλήσει ότι θα κάνεις κακό στον εαυτό σου αν σε χωρίσει;
- Κοροϊδεύεις (γελοιοποιείς) τις ικανότητές του/της να κάνει πράγματα;
- Τον/την προσβάλεις μπροστά σε άλλους;
- Τον/την αποκαλείς με υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς (π.χ. βλάκα, ηλίθιο/-α);
- Συμπεριφέρεσαι βίαια όταν πίνεις ή βρίσκεσαι υπό την επήρεια ναρκωτικών;

Εάν απάντησες θετικά σε μια ή σε όλες αυτές τις ερωτήσεις, τότε ίσως συμπεριφέρεσαι βίαια στη σχέση που έχεις. Ίσως είναι ώρα να ζητήσεις τη βοήθεια κάποιου ειδικού.

Φυλλάδιο 10: Τα Δικαιώματά μου στις Σχέσεις μου...

Πηγή: Family Violence Network Dating Violence Program; Clark, V.D., & Clark D.O. What you should know about relationship violenc, texas A7M University). [Http://www.flv.org/pdf_rap/RAP_DatingRights.pdf](http://www.flv.org/pdf_rap/RAP_DatingRights.pdf)

[Φυλλάδιο 10] Τα δικαιώματά μου στις σχέσεις μου...

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 10 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Τα Δικαιώματά μου στις Σχέσεις μου...

Έχω το δικαίωμα...

- ⇒ να αρνηθώ να βγω ραντεβού με κάποιον/-α, χωρίς να αισθάνομαι ενοχές.
- ⇒ να ζητήσω από κάποιον/-α να βγούμε ραντεβού χωρίς να αισθάνομαι «απόρριψη» εάν μου το αρνηθεί.
- ⇒ να επιλέξω να πάω κάπου μόνος/-η μου χωρίς να είμαι μαζί με το αγόρι/κορίτσι μου.
- ⇒ να πω "όχι" στη σωματική εγγύτητα.
- ⇒ να πω "θέλω να σε γνωρίσω καλύτερα προτού προχωρήσουμε περισσότερο".
- ⇒ να πω "δεν θέλω να είμαι πια σε αυτή τη σχέση".
- ⇒ να έχω μια ισότιμη σχέση.
- ⇒ να μην με κακοποιούν σωματικά, σεξουαλικά ή συναισθηματικά.
- ⇒ να αλλάζω τους στόχους μου όποτε θέλω.
- ⇒ εκτός από το αγόρι/κορίτσι μου, να έχω φίλους/-ες και χώρο να «αναπνέω».
- ⇒ να αρνηθώ να κάνω σεξ οποιαδήποτε στιγμή και για οποιοδήποτε λόγο.
- ⇒ να πω στο κορίτσι/αγόρι μου ότι χρειάζομαι στοργή.
- ⇒ να με ακούει.

Έχω επίσης το δικαίωμα...

- ⇒ να εκφράζω τη γνώμη μου και να σέβεται την άποψή μου.
- ⇒ οι ανάγκες μου να είναι εξίσου σημαντικές με τις δικές του/της.
- ⇒ να εξελίσσομαι ως άτομο, με το δικό μου τρόπο και με το δικό μου ρυθμό.
- ⇒ να αλλάζω γνώμη όποτε θέλω.
- ⇒ να μην αναλαμβάνω εγώ την ευθύνη για τη δική του/της συμπεριφορά.
- ⇒ να του/της πω να μη με διακόπτει.
- ⇒ να χωρίσω και να σταματήσω να είμαι ερωτευμένος/-η μαζί του/της χωρίς να απειλούμαι.

Έχω πάντα το δικαίωμα να αισθάνομαι ασφαλής!

Φυλλάδιο 11: Επεμβαίνοντας σε μια Κατάσταση Βίας

Πηγή: Young Men's Work by Alan Creighton and Paul Kivel 1995 by the Oakland Men's Project. http://toolkit.endabuse.org/Resources/Getting/FVPRResource_viewccb4.html?searchterm=None

[Φυλλάδιο 11] Επεμβαίνοντας σε μια κατάσταση βίας

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 11 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

ΕΠΕΜΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΙΑΣ

Ο τρόπος με τον οποίο θα επιλέξεις να επέμβεις σε μια βίαιη κατάσταση μπορεί να κάνει τα πράγματα περισσότερο ή λιγότερο επικίνδυνα. Οι καταστάσεις βίας είναι επικίνδυνες, γι' αυτό στάσου για λίγο και σκέψου πριν εμπλακείς. Αν όμως δεν επέμβεις η κατάσταση θα παραμείνει επικίνδυνη και το βίαιο άτομο θα νομίζει ότι δεν τρέχει και τίποτα αν κάνει κακό σε κάποιον. Επίσης η στάση σου δείχνει στο άτομο που κακοποιείται ότι κανένας δεν ενδιαφέρεται ή ότι δεν είναι σημαντικό. Όταν κανείς δεν αντιστέκεται στη βία, τότε όλοι/-ες αισθανόμαστε ότι δεν είμαστε ασφαλείς.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΎΤΑΝ ΕΠΕΜΒΕΙΣ:

- ⇒ Πες ξεκάθαρα στο βίαιο άτομο ότι οι πράξεις του/της δεν είναι αποδεκτές.
- ⇒ Μίλησε στο θύμα για να το βοηθήσεις να νιώσει μεγαλύτερη ασφάλεια.
- ⇒ Κάλεσε σε βοήθεια ανθρώπους που είναι γύρω.
- ⇒ Κάλεσε την αστυνομία.
- ⇒ Στάσου σε ένα σημείο που να μπορεί να βλέπει το βίαιο άτομο ότι υπάρχουν μάρτυρες για τις πράξεις του.

Φυλλάδιο 12: Πώς Μπορείς να Δεις αν σου Συμπεριφέρεται Καλά;

Πηγή: Domestic Violence Crisis Service, <http://www.dvcs.org.au/domesticviolencd.html>

[Φυλλάδιο 12] Πώς μπορείς να δεις αν σου συμπεριφέρεται καλά;

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 12 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Πώς μπορείς να δεις

αν σου συμπεριφέρεται καλά:

Κάνε στον εαυτό σου τις παρακάτω ερωτήσεις απαντώντας με ειλικρίνεια...

Το αγόρι μου ή το κορίτσι μου:

- 1. Δείχνει ότι του/της αρέσω σαν άτομο
- 2. Δεν με αφήνει να μιλάω με άλλα αγόρια/ κορίτσια
- 3. Σέβεται τα συναισθήματα μου, τη γνώμη μου και τα πιστεύω μου
- 4. Δε θέλει να περνάω χρόνο με τους φίλους και την οικογένεια μου
- 5. Με κάνει να αισθάνομαι ότι πρέπει να προσέχω τι λέω και τι κάνω
- 6. Δεν υπάρχει πρόβλημα αν πω όχι σε κάτι (π.χ. αν πω όχι στο σεξ)
- 7. Χαίρεται για μένα όταν παίρνω τις δικές μου αποφάσεις για τη ζωή μου
- 8. Με ταπεινώνει και με κριτικάρει συχνά
- 9. Προσπαθεί να λύσουμε τις διαφωνίες μας με συμβιβασμό ή συζήτηση
- 10. Μερικές φορές με τρομάζει ή με πληγώνει όταν γίνεται επιθετικός/-η και βίαιος/-η
- 11. Χαίρεται για μένα όταν βλέπω τους/τις φίλους/-ες μου όταν το θέλω
- 12. Μπορεί να προσπαθήσει να κάνει κακό στον εαυτό του/της ή σε εμένα εάν θελήσω να χωρίσουμε
- 13. Με κάνει να φοβάμαι να διαφωνήσω μαζί του/της ή να φέρω αντίρρηση σε κάτι

Φυλλάδιο 13: Υγιείς Σχέσεις

Προσαρμοσμένο από: www.mwaves.org, accessed 15 September 2005

[Φυλλάδιο 13] Υγιείς Σχέσεις

Εκτυπώστε το Φυλλάδιο 13 που ακολουθεί, όπως ακριβώς εμφανίζεται.

Υγιείς Σχέσεις

ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ Ε΄ΙΝΑΙ ΥΓΙΗΣ ΟΤΑΝ:

- ⇒ Παίρνουμε μαζί τις αποφάσεις.
- ⇒ Διαφωνούμε αλλά συζητάμε τις διαφορές μας.
- ⇒ Ακούμε πραγματικά ο ένας τις απόψεις του άλλου και σεβόμαστε ο ένας τα συναισθήματά του άλλου.
- ⇒ Διαπραγματευόμαστε όταν υπάρχει σύγκρουση - βρίσκουμε ένα τρόπο συμβιβασμού ώστε και οι δύο μας να παίρνουμε αυτό που χρειαζόμαστε.
- ⇒ Αισθανόμαστε άνετα να έχουμε προσωπικό χρόνο όταν τον χρειαζόμαστε και νιώθουμε καλά όταν κάνουμε πράγματα μόνοι μας χωρίς να είμαστε μαζί.
- ⇒ Δεν υπάρχει φόβος στη σχέση.
- ⇒ Δεν περιορίζουμε ούτε ελέγχουμε ο ένας τον άλλο.
- ⇒ Υπάρχει αμοιβαίος σεβασμός και εκτίμηση.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ ΣΧΕΣΗ:

- ⇒ Όταν είστε ειλικρινείς μεταξύ σας από την αρχή
- ⇒ Αφήνοντας χώρο ο ένας στον άλλο να αναπνεύσει
- ⇒ Αναλαμβάνοντας την ευθύνη των πράξεών σου και εκτιμώντας τον εαυτό σου
- ⇒ Όταν δεν περιμένεις από το άλλο άτομο να σου λύσει όλα σου τα προβλήματα ή να σου δώσει ότι χρειάζεσαι
- ⇒ Λέγοντας την αλήθεια ακόμη κι όταν είναι σκληρή... όχι για να τον/την πληγώσεις, αλλά γιατί θέλεις να είσαι ειλικρινής και γιατί έτσι δείχνεις ότι σέβεσαι τόσο τον εαυτό σου όσο και εκείνον/-η
- ⇒ Όταν δεν αφήνεις κανένα να σου συμπεριφέρεται σαν να είσαι ένα τίποτα!
- ⇒ Όταν του/της συμπεριφέρεσαι έτσι όπως θα ήθελες να σου συμπεριφέρεται.

ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ ΣΧΕΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΤΕ ΒΙΑΙΗ!!!

Φυλλάδιο 14: Πώς Μπορούμε να Επικοινωνούμε Καλύτερα;

Πηγή: The White Ribbon Education Kit: www.euowrc.org/05.education/education_en/18.edu_en.htm

[Φυλλάδιο 14α] (για τον/την Εκπαιδευτικό)

Εισαγωγή: Η Ιουλία και ο Σπύρος βγαίνουν μαζί εδώ και τέσσερις μήνες. Τον περισσότερο καιρό τα πήγαιναν καλά. Πρόσφατα, ο Σπύρος απαιτεί η Ιουλία να του αφιερώνει όλο και περισσότερο από το χρόνο της. Η Ιουλία συναντάει τον Σπύρο μετά το σχολείο, και ακολουθεί ο εξής διάλογος.

Σπύρος: *Γεια. Τι κάνεις; Α, ξέχασα να σου πω: αύριο θα πάμε στο σπίτι του Γρηγόρη.*
(Ο Σπύρος χαιρετάει την Ιουλία χωρίς να περιμένει απάντηση και την αγκαλιάζει)
[Έννοιες: κτητική συμπεριφορά, απουσία ενδιαφέροντος για την Ιουλία, ο άνδρας είναι εκείνος που παίρνει τις αποφάσεις, γλώσσα του σώματος]

Ιουλία: (Με απογοήτευση στη φωνή της) *Μα υποσχέθηκες ότι θα έρθεις να με δεις στον αγώνα του τένις;*
[Έννοιες: υποτακτική συμπεριφορά, σύγκρουση]

Σπύρος: (απότομα, κοιτώντας αλλού) *Δε θυμάμαι να το είπα αυτό. Τελοσπάντων, θα είναι βαρετό.* (Επιτακτικά)
Ας πάμε στον Γρηγόρη.
[Έννοιες: απουσία οπτικής επαφής, αδιαφορία, ταπεινωτική/απορριπτική συμπεριφορά]

Ιουλία: *Και τι θα γίνει με τον αγώνα μου; Είμαι αρχηγός της ομάδας και ...*
[Έννοιες: απουσία διεκδίκησης, προσωπικά όρια]

Σπύρος: (Ο Σπύρος τη διακόπτει) *Εντάξει, υπόσχομαι ότι θα έρθω στο επόμενο παιχνίδι.*
[Έννοια: προσπάθεια κατευνασμού]

Ιουλία: (Με μονότονη φωνή) *Ναι καλά... όπως και την προηγούμενη φορά, έτσι.*
[Έννοια: παραίτηση]

Σπύρος: *Μην κάνεις σαν μωρό. Δεν είναι δα και τόσο σημαντικό. Εξάλλου είπα ήδη στον Γρηγόρη ότι θα πάμε και οι δύο.*
[Έννοιες: υποτιμητικοί χαρακτηρισμοί, ταπείνωση, αυταρχισμός, έλλειψη σεβασμού]

Θέματα Συζήτησης

- ☞ Τι συνέβη σε αυτήν την ιστορία;
- ☞ Υπήρχε ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ της Ιουλίας και του Σπύρου; Γιατί ναι ή γιατί όχι;
- ☞ Τι συμβαίνει όταν δεν υπάρχει επικοινωνία;
- ☞ Τι προσπαθούσε να πει η Ιουλία; Τι έλεγε με τη γλώσσα του σώματος της;
- ☞ Τι έλεγε ο Σπύρος; Τι έλεγε με τη γλώσσα του σώματος του;
- ☞ Τι ήταν αυτό που έκανε την απάντηση της Ιουλίας να μην επιφέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα;
- ☞ Γιατί πιστεύετε ότι η Ιουλία ήταν έτσι;
- ☞ Γιατί πιστεύετε ότι ο Σπύρος συμπεριφέρθηκε με τον τρόπο που συμπεριφέρθηκε;
- ☞ Πως νομίζετε ότι θα μπορούσαν να επικοινωνούν πιο αποτελεσματικά;
- ☞ Ποιος θα ήταν ένας πιο αποτελεσματικός τρόπος χειρισμού της κατάστασης;

Εκτυπώστε τα Φυλλάδια 14Α (για τον/την Εκπαιδευτικό) και το φυλλάδιο14Β (για τους μαθητές/τις μαθήτριες) που ακολουθεί όπως ακριβώς εμφανίζονται.

Εισαγωγή: Η Ιουλία και ο Σπύρος βγαίνουν μαζί εδώ και τέσσερις μήνες. Τον περισσότερο καιρό τα πήγαιναν καλά. Πρόσφατα, ο Σπύρος απαιτεί η Ιουλία να του αφιερώνει όλο και περισσότερο από το χρόνο της. Η Ιουλία συναντάει τον Σπύρο μετά το σχολείο, και ακολουθεί ο εξής διάλογος.

Σπύρος: *Γεια. Τι κάνεις; Α, ξέχασα να σου πω: αύριο θα πάμε στο σπίτι του Γρηγόρη.*
(Ο Σπύρος χαιρετάει την Ιουλία χωρίς να περιμένει απάντηση και την αγκαλιάζει)

Ιουλία: *(Με απογοήτευση στη φωνή της) Μα υποσχέθηκες ότι θα έρθεις να με δεις στον αγώνα του τένις;*

Σπύρος: *(απότομα, κοιτώντας αλλού) Δε θυμάμαι να το είπα αυτό. Τελοσπάντων, θα είναι βαρετό. (Επιτακτικά)
Ας πάμε στου Γρηγόρη.*

Ιουλία: *Και τι θα γίνει με τον αγώνα μου; Είμαι αρχηγός της ομάδας και ...*

Σπύρος: *(Ο Σπύρος τη διακόπτει) Εντάξει, υπόσχομαι ότι θα έρθω στο επόμενο παιχνίδι.*

Ιουλία: *(Με μονότονη φωνή) Ναι καλά... όπως και την προηγούμενη φορά, έτσι.*

Σπύρος: *Μην κάνεις σαν μωρό. Δεν είναι δα και τόσο σημαντικό. Εξάλλου είπα ήδη στον Γρηγόρη ότι θα πάμε και οι δύο.*

